

مشارکت علمی و میدانی در سرشماری پرندگان مهاجر استان مازندران

گزارش مشارکت علمی

نویسندگان گزارش:

فاطمه کاظمی^۱، ایمان ابراهیمی

مدیر پروژه:

ایمان ابراهیمی

کارشناسان میدانی و داوطلبان همکار در پروژه:

دکتر روح الله اسماعیلی، علیرضا ابراهیمی، ایمان ابراهیمی، فاطمه کاظمی، امین سیفی، فرنوش فرهادی، یاسر آزادی، علی گل محمدی، محمد جنت فریدونی، سعید حسن ساسانی، آقای شبستانی، آقای فدایی، حر منصوری، زهرا صدقی امیری، زهره نصیری، مرجان ملاحسینی، معصومه پاکروان، سعید محمدی، مهدی طاهری، امید شجری، عباس عزیزی، عبدالعلی رضانی، محمود تقی پور، مهدی گلی و جمعی از کارشناسان اداره حفاظت محیط زیست مازندران.

نحوه ارجاع دهی به گزارش:

ابراهیمی الف و کاظمی ف. ۱۴۰۴. گزارش مشارکت علمی و میدانی در سرشماری پرندگان آبی و کنار آبی استان مازندران سال ۱۴۰۴. مازندران، ایران. انجمن حفاظت پرندگان آوای بوم سرزمین و اداره کل حفاظت محیط زیست استان مازندران.

¹ Email: Kazemi.F@AvayeBoom.com

فهرست مطالب

۱.	مقدمه	۷
۲.	روش سرشماری	۸
۳.	نحوه سرشماری	۱۰
۴.	ابزار	۱۱
۵.	نتایج کلی سرشماری	۱۲
۶.	سایت‌ها	۱۸
۶.۱	لپوی زاغمرز	۱۸
۶.۲	تالاب میانکاله (شامل تالاب، ساحل، خلیج و چالاشت)	۲۰
۶.۳	آب بندان زینه وند	۲۷
۶.۴	تالاب قوها	۳۰
۶.۵	دامگاه فریدونکنار	۳۳
۶.۶	لپوی فریدونکنار	۳۸
۶.۷	دامگاه سرخروود مرکزی و شرقی	۴۱
۶.۸	دامگاه ازباران	۴۵
۶.۹	آب بندان حیدرکلا (فریدونکنار)	۴۹
۶.۱۰	آب بندان کاری‌کلا	۵۱
۶.۱۱	آب بندان زرینکلا (لیو و آب بندان زرینکلا)	۵۳
۶.۱۲	آب بندان لاریم	۵۷
۶.۱۳	آب بندان کرد کلا	۵۹
۶.۱۴	آب بندان انارمرز	۶۲
۶.۱۵	آب بندان سید محله	۶۵
۶.۱۶	دهانه چشمه کیله	۶۷
۶.۱۷	آب بندان میستان	۶۹
۶.۱۸	آب بندان روشندان	۷۱
۶.۱۹	آب بندان لجمه (عزیزک)	۷۳
۶.۲۰	آب بندان لنگور	۷۵
۶.۲۱	آب بندان آغوزین	۷۷
۶.۲۲	آب بندان رمنت	۷۹
۶.۲۳	تالاب نیلوفر آبی (حیدرکلا)	۸۲
۶.۲۴	آب بندان بصرا	۸۵
۶.۲۵	آب بندان مرزون آباد	۸۸
۶.۲۶	سواحل استان مازندران	۹۱
۷.	جدول نتایج کلی	۱۰۴
۸.	همراهان و تشکر	۱۰۸

فهرست جداول

جدول شماره ۱ - نتایج کل سرشماری به تفکیک سایت‌ها	۱۶
جدول شماره ۲ - لیست سایت‌های سرشماری شده	۹
جدول شماره ۳ - نتایج سرشماری لپوی زاغمرز	۱۹
جدول شماره ۴ - نتایج سرشماری تالاب میانکاله	۲۳
جدول شماره ۵ - نتایج سرشماری آب‌بندان زینه‌وند	۲۸
جدول شماره ۶ - نتایج سرشماری تالاب قوها	۳۲
جدول شماره ۷ - نتایج سرشماری دامگاه فریدونکنار	۳۶
جدول شماره ۸ - نتایج سرشماری لپوی فریدونکنار	۴۰
جدول شماره ۹ - نتایج سرشماری دامگاه سرخورد شرقی	۴۳
جدول شماره ۱۰ - نتایج سرشماری دامگاه سرخورد مرکزی	۴۴
جدول شماره ۱۱ - نتایج سرشماری دامگاه ازاباران	۴۷
جدول شماره ۱۲ - نتایج سرشماری آب‌بندان حیدرکلا (فریدونکنار)	۵۰
جدول شماره ۱۳ - نتایج سرشماری آب‌بندان کاری‌کلا	۵۲
جدول شماره ۱۴ - نتایج سرشماری آب‌بندان زرینکلا	۵۵
جدول شماره ۱۵ - نتایج سرشماری آب‌بندان لاریم	۵۸
جدول شماره ۱۶ - نتایج سرشماری آب‌بندان کردکلا	۶۰
جدول شماره ۱۷ - نتایج سرشماری آب‌بندان انارمرز	۶۳
جدول شماره ۱۸ - نتایج سرشماری آب‌بندان سیدمحله	۶۶
جدول شماره ۱۹ - نتایج سرشماری دهانه چشمه کیله	۶۸
جدول شماره ۲۰ - نتایج سرشماری آب‌بندان میستان	۷۰
جدول شماره ۲۱ - نتایج سرشماری آب‌بندان روشندان	۷۲
جدول شماره ۲۲ - نتایج سرشماری آب‌بندان لجمه (عزیزک)	۷۴
جدول شماره ۲۳ - نتایج سرشماری آب‌بندان لنگور	۷۶
جدول شماره ۲۴ - نتایج سرشماری آب‌بندان آغوزین	۷۸
جدول شماره ۲۵ - نتایج سرشماری آب‌بندان رمنت	۸۰
جدول شماره ۲۶ - نتایج سرشماری تالاب نیلوفر آبی (حیدرکلا)	۸۴
جدول شماره ۲۷ - نتایج سرشماری آب‌بندان بصرا	۸۶
جدول شماره ۲۸ - نتایج سرشماری آب‌بندان مرزون آباد	۸۹
جدول شماره ۲۹ - شرایط سرشماری در ساحل خزر	۹۴
جدول شماره ۳۰ - نتایج سرشماری ساحل خزر از میانکاله به بابلسر	۹۸
جدول شماره ۳۱ - نتایج سرشماری ساحل خزر از نور به بابلسر	۹۹
جدول شماره ۳۲ - نتایج سرشماری ساحل خزر از چالوس به نور	۱۰۰
جدول شماره ۳۳ - نتایج سرشماری ساحل خزر از تنکابن به چالوس (عباس‌آباد)	۱۰۲
جدول شماره ۳۴ - نتایج سرشماری ساحل خزر از رامسر به تنکابن	۱۰۳
جدول شماره ۳۵ - نتایج سرشماری به تفکیک گونه‌ها	۱۰۴

فهرست تصاویر

- تصویر شماره ۱ - محدوده سرشماری شده در لیوی زاغمرز..... ۱۸
- تصویر شماره ۲ - محدوده سرشماری شده در تالاب میانکاله..... ۲۱
- تصویر شماره ۳ - مشارکت داوطلبان، انجمن آوای بوم و اداره کل حفاظت محیط زیست مازندران..... ۲۱
- تصویر شماره ۴ - محدوده سرشماری شده آب بندان زینه وند..... ۲۷
- تصویر شماره ۵ - محدوده سرشماری شده در تالاب قوها..... ۳۰
- تصویر شماره ۶ - محدوده سرشماری شده در دامگاه فریدونکنار..... ۳۳
- تصویر شماره ۷ - سرشماری پرندگان آبی و کنار آبی دامگاه فریدونکنار..... ۳۵
- تصویر شماره ۸ - محدوده سرشماری شده در لیوی فریدونکنار..... ۳۸
- تصویر شماره ۹ - محدوده سرشماری شده در دامگاه سرخورد شرقی..... ۴۱
- تصویر شماره ۱۰ - محدوده سرشماری شده در دامگاه سرخورد مرکزی..... ۴۲
- تصویر شماره ۱۱ - محدوده سرشماری شده در دامگاه ازباران..... ۴۵
- تصویر شماره ۱۲ - سرشماری از داخل دامگاه ازباران..... ۴۶
- تصویر شماره ۱۳ - محدوده سرشماری شده در آب بندان حیدرکلا (فریدونکنار)..... ۴۹
- تصویر شماره ۱۴ - محدوده سرشماری شده در آب بندان کاری کلا..... ۵۱
- تصویر شماره ۱۵ - محدوده سرشماری شده در آب بندان زرینکلا..... ۵۳
- تصویر شماره ۱۶ - محدوده سرشماری شده در آب بندان لاریم..... ۵۷
- تصویر شماره ۱۷ - محدوده سرشماری شده در کردکلا..... ۵۹
- تصویر شماره ۱۸ - محدوده سرشماری شده در آب بندان انارمرز..... ۶۲
- تصویر شماره ۱۹ - محدوده سرشماری شده در آب بندان سیدمحله..... ۶۵
- تصویر شماره ۲۰ - محدوده سرشماری شده در دهانه چشمه کیله..... ۶۷
- تصویر شماره ۲۱ - محدوده سرشماری شده در آب بندان میستان..... ۶۹
- تصویر شماره ۲۲ - محدوده سرشماری شده در آب بندان روشندان..... ۷۱
- تصویر شماره ۲۳ - محدوده سرشماری شده در آب بندان لجمه (عزیزک)..... ۷۳
- تصویر شماره ۲۴ - محدوده سرشماری شده در آب بندان لنگور..... ۷۵
- تصویر شماره ۲۵ - محدوده سرشماری شده در آب بندان آغوزین..... ۷۷
- تصویر شماره ۲۶ - محدوده سرشماری شده در آب بندان رمنت..... ۷۹
- تصویر شماره ۲۷ - محدوده سرشماری شده در تالاب نیلوفر آبی (حیدرکلا)..... ۸۲
- تصویر شماره ۲۸ - محدوده سرشماری شده در آب بندان بصرا..... ۸۵
- تصویر شماره ۲۹ - محدوده سرشماری شده در آب بندان مرزون آباد..... ۸۸
- تصویر شماره ۳۰ - محدوده سرشماری شده در ساحل خزر از میانکاله به بابلسر..... ۹۲
- تصویر شماره ۳۱ - محدوده سرشماری شده در ساحل خزر از نور به بابلسر..... ۹۲
- تصویر شماره ۳۲ - محدوده سرشماری شده در ساحل خزر از چالوس به نور..... ۹۲
- تصویر شماره ۳۳ - محدوده سرشماری شده در ساحل خزر از تنکابن به چالوس..... ۹۳
- تصویر شماره ۳۴ - محدوده سرشماری شده در ساحل خزر از رامسر به تنکابن..... ۹۳
- تصویر شماره ۳۵ - فعالیت‌های عمرانی..... ۹۶
- تصویر شماره ۳۶ - غذادهی به پرندگان..... ۹۶

۱. مقدمه

در پی انعقاد قرارداد همکاری فی مابین اداره کل حفاظت محیط زیست استان مازندران و انجمن حفاظت پرندگان آوای بوم، سرشماری زمستانی پرندگان آبی و کنار آبی استان مازندران به صورت مشارکتی در بهمن ماه سال ۱۴۰۴ انجام شد. هدف از اجرای این پروژه، پایش زیستگاه‌های پرندگان آبی و کنار آبی در این استان و بررسی وضعیت جمعیت و تنوع پرندگان در زیستگاه‌های مذکور بوده است.

در کنار شمارش سالانه پرندگان آبی و کنار آبی در زیستگاه‌های استان مازندران، انتقال تجربه و آغاز فعالیت‌های مشترک در زمینه‌ی پژوهش و حفاظت حیات وحش مد نظر قرار گرفت. آموزش عملی و میدانی داوطلبان محلی، فعالان محیط زیست و پرسنل محترم محیط زیست در استان مازندران از دیگر هدف اجرای این طرح بوده است.

برای رسیدن به این هدف، قبل از اجرای پروژه طی فراخوانی از تمامی علاقه‌مندان که واجد شرایط لازم بودند دعوت به عمل آمد تا در این پروژه حضور بهم رسانند. دوره‌ی آموزشی سرشماری پرندگان بر مبنای IWC با حضور افراد علاقه‌مند توسط مدرسین انجمن آوای بوم برگزار شده و بعد از آن افراد به صورت عملی نیز آموزش دیده و در پروسه‌ی سرشماری حضور فعال داشتند.

۲. روش سرشماری

سرشماری پرندگان آبی و کنارآبی استان مازندران در طی ۱۰ روز از تاریخ ۴ بهمن ماه الی ۱۳ بهمن ماه سال ۱۴۰۴ و در ۳۶ سایت این استان انجام شد.

ساحل خزر از خزرآباد تا بابلسر و از میانکاله تا خزرآباد به صورت پیوسته شمارش شده و در نتایج با عنوان یک سایت "ساحل خزر از میانکاله به بابلسر" ثبت شده است.

آب بندان و لپوی زرینکلا هم به صورت پیوسته شمارش شده و در نتایج با عنوان یک سایت "آب بندان زرینکلا" ثبت شده است.

نتایج سرشماری در تالاب میانکاله، ساحل میانکاله، خلیج و چالاشت نیز به صورت تجمیعی و با عنوان "تالاب میانکاله" ثبت و شمارش شده است.

آب بندان بابلسر (اوجاکسر) بر اساس اعلام اداره حفاظت محیط زیست شهرستان بابلسر در زمان سرشماری به دلیل خرابی جاده فاقد امکان دسترسی میدانی بوده و در مقطع زمانی مورد بررسی، پرندهای در آن محدوده مشاهده و گزارش نشده است. با این حال به دلیل عدم امکان پایش میدانی توسط گروه کارشناس، جدول پرندگان این سایت با رقم صفر ثبت نشد تا احتمال خطا به حداقل برسد.

انتخاب مناطق جهت سرشماری با توجه به شرایط جوی و بر اساس شاخص‌های زیر و با هماهنگی اداره کل حفاظت محیط زیست استان مازندران انجام گرفت:

۱. اولویت بندی اعلام شده از سوی اداره کل حفاظت محیط زیست استان مازندران

۲. درجه‌ی حفاظتی منطقه از سوی سازمان حفاظت محیط زیست

۳. دسترسی به تالاب / سایت

۴. وضعیت آب و هوا

۶. امکان پوشش حداقلی

جدول شماره ۲- لیست سایت‌های سرشماری شده

ردیف	نام شهرستان	نام سایت
۱	بهشهر	لپوی زاغمرز
۲	بهشهر	تالاب میانکاله (شامل خلیج، ساحل، تالاب میانکاله و چالاشت)
۳	بهشهر	آب بندان زینه وند
۴	فریدونکنار	تالاب قوها
۵	فریدونکنار	دامگاه فریدونکنار
۶	فریدونکنار	لپوی فریدونکنار
۷	فریدونکنار	دامگاه سرخورد شرقی
۸	فریدونکنار	دامگاه سرخورد مرکزی
۹	فریدونکنار	دامگاه ازاران
۱۰	فریدونکنار	آب بندان حیدرکلا فریدونکنار
۱۱	فریدونکنار	آب بندان کاری کلا
۱۲	جویبار	آب بندان زرینکلا
۱۳	جویبار	آب بندان لاریم
۱۴	جویبار	آب بندان کردکلا
۱۵	جویبار	آب بندان انارمرز
۱۶	ساری	آب بندان سید محله
۱۷	تنکابن	دهانه چشمه کیله
۱۸	بابل	آب بندان میستان
۱۹	بابل	آب بندان روشندان
۲۰	بابل	آب بندان لجمه (عزیزک)
۲۱	بابل	آب بندان لنگور
۲۲	بابل	آب بندان آغوزین
۲۳	بابل	آب بندان رمنت
۲۴	بابل	آب بندان حیدرکلا بابل
۲۵	بابل	آب بندان بصرا
۲۶	بابل	آب بندان مرزون آباد
۲۷	جویبار	ساحل خزر از میانکاله به بابلسر
۲۸	بابلسر	ساحل خزر از نور به بابلسر
۲۹	نور	ساحل خزر از چالوس به نور
۳۰	چالوس	ساحل خزر از تنکابن به چالوس (عباس آباد)
۳۱	تنکابن	ساحل خزر از رامسر به تنکابن
۳۲	ساری	آب بندان اوجاکسر

۳. نحوه سرشماری

مناطق انتخاب شده برای سرشماری عمدتاً به صورت پیاده یا از طریق مسیری و عبور با اتومبیل مناسب پایش شده‌اند. شناسایی و شمارش پرندگان به وسیله دوربین دوچشمی و تلسکوپ انجام شده است. برای انتخاب نقطه یا نقاط در هر سایت، علاوه بر وسعت دید به وضعیت و جهت تابش نور نیز توجه می‌شد و نقاط به نحوی انتخاب می‌شدند که تا حد امکان زاویه‌ی پرندگان نسبت به کارشناسان در حال ضدنور قرار نگیرد. همچنین تمامی نقطه‌های انتخاب شده، ثبت و در گزارش آورده شده‌اند تا امکان پایش مستمر سالانه از نقاط مشخص فراهم شود. روش‌های سرشماری مطابق با دستورالعمل‌های سرشماری بین‌المللی پرندگان آبی (IWC) که تا آخر سال ۲۰۲۵ منتشر شده بوده است اجرا شد.

در سرشماری سواحل غیر تالابی از اتومبیل کمک دار استفاده میشد. اتومبیل با سرعت ۳۵ تا ۴۵ کیلومتر بر ساعت (میانگین ۴۰) با فاصله‌ی ۴۰ الی ۶۰ متر از خط آب در ساحل حرکت کرده و در حین حرکت، کارشناسان از طریق دوربین دوچشمی پرندگان را شناسایی و شمارش می‌کردند.

در طول سرشماری علاوه بر پرندگان آبی و کنارآبی، پرندگانی از راسته‌های دیگر که زندگی وابسته به آب داشتند (از جمله ماهیخوارک‌ها) و همچنین پرندگان شکاری نیز شمارش می‌شدند.

شمارش پرندگان شکاری تنها در زمانی انجام می‌شود که اطمینان وجود داشته باشد محل پرواز پرند در محدوده‌ی تالاب و منطقه‌ی مورد پایش است. در زمانی که تعداد انبوه پرندگان در نقطه‌ای حضور داشتند که شمارش را دشوار می‌کرد، از روش میانگین تعداد شمارش کنندگان استفاده شد. به این طریق که ۲ کارشناس پرندگان را شمارش کرده و میانگین اعداد آن‌ها به عنوان تعداد پرند ثبت می‌گردد.

در زمان اختلاف میان کارشناسان در شناسایی گونه، به وسیله‌ی دوربین سوپرزوم از پرندگان عکس برداری شده و شناسایی پرند از طریق عکس و در ساعت عدم حضور در منطقه انجام می‌گرفت. شناسایی زمانی قطعی اعلام می‌شد که حداقل ۳ متخصص بر سر گونه اتفاق نظر داشته باشند. برای بررسی موقعیت و نام مناطق، از نقشه‌ی هوایی مناطق و همچنین حضور کارشناسان اداره کل حفاظت محیط زیست مازندران استفاده شد. نام مناطق بر اساس همین فایل در این گزارش آمده است. نقاط داغ حضور پرندگان و مسیر حرکت کارشناسان از طریق جی پی اس برای مطالعات آتی ثبت شد.

۴. ابزار

در اجرای سرشماری پرندگان آبی، از مجموعه‌ای از ابزارهای اپتیکی، ناوبری و ثبت داده استفاده شد تا دقت شناسایی گونه‌ها، ثبت مشاهدات و پوشش فضایی سایت‌ها به حداکثر برسد.

برای مشاهده و شناسایی پرندگان، دو دستگاه دوربین دوچشمی 8×42 Swarovski مورد استفاده قرار گرفت. همچنین سه دستگاه تلسکوپ Swarovski با قطر عدسی ۶۵ میلی‌متر به همراه سه پایه‌های اختصاصی Swarovski به کار گرفته شد که نقش اصلی آن‌ها انجام شمارش‌های ایستگاهی و شناسایی گونه‌ها در فواصل دور بود.

به‌منظور مستندسازی مشاهدات و همچنین کمک به شناسایی گونه‌ها، دو دستگاه دوربین Canon PowerShot SX۶۰ HS استفاده شد.

برای ناوبری میدانی و ثبت داده‌های مکانی، از GPS دستی Garmin MAP ۶۴s استفاده شد. این دستگاه برای ثبت ترک مسیرهای سرشماری، ثبت نقاط شمارش ایستگاهی (به‌ویژه نقاط استقرار تلسکوپ‌ها) و مستندسازی مسیرهای پیمایش به کار رفت.

علاوه بر آن، اپلیکیشن Gaia GPS که روی تلفن‌های همراه شخصی کارشناسان نصب شده بود، جهت ثبت نقاط مشاهدات، بررسی مرز و حدود سایت‌های سرشماری، جلوگیری از خطاهای مکانی، و ارزیابی بهتر میزان پوشش (Coverage) مناطق مورد پایش استفاده شد.

ثبت داده‌های میدانی مطابق با دستورالعمل‌های سرشماری IWC و با استفاده از فرم‌های چاپی استاندارد، مداد و تخته‌شاسی انجام گرفت تا دقت ثبت اطلاعات در شرایط مختلف میدانی حفظ شود.

در بخش لجستیک، از یک دستگاه خودروی فوتون تونلند و یک دستگاه نیسان پیکاپ به‌صورت ثابت برای جابه‌جایی تیم‌ها و تجهیزات استفاده شد. همچنین در برخی سایت‌ها، خودروی پشتیبان برای تسهیل دسترسی و افزایش ایمنی تیم‌های میدانی در نظر گرفته شد.

۵. نتایج کلی سرشماری

در سرشماری زمستانی پرندگان آبی و کنار آبی استان مازندران در بهمن ماه ۱۴۰۴، در مجموع ۵۴۸۸۹ فرد پرنده از ۱۱۲ گونه در ۳۶ سایت ثبت شد. از این تعداد، ۵۴۲۶۹ فرد مربوط به پرندگان آبی و کنار آبی از ۸۴ گونه بوده که سهم اصلی ترکیب جمعیتی مشاهده شده را تشکیل می‌دهند. همچنین ۱۳۷ پرنده شکاری از ۱۲ گونه و ۴۹۳ فرد از سایر پرندگان وابسته به زیستگاه‌های آبی از ۱۶ گونه ثبت شدند.

بخش عمده جمعیت در تعداد محدودی از سایت‌ها متمرکز بوده است؛ به ویژه تالاب میانکاله و مجموعه دامگاه‌های استان سهم قابل توجهی از کل جمعیت ثبت شده را به خود اختصاص داده‌اند؛ این الگو بر اهمیت سایت‌های با تراکم بالا در تحلیل روندهای جمعیتی تأکید می‌کند. در مقابل، در برخی آب‌بندان‌ها و سایت‌هایی که با تغییر کاربری، کاهش کیفیت زیستگاه، مزاحمت انسانی یا محدودیت پوشش مواجه بوده‌اند، فراوانی و تنوع گونه‌ای پایین‌تر ثبت شد.

همچنین نتایج نشان می‌دهد که وضعیت حفاظتی، سطح امنیت زیستگاه، ساختار پوشش گیاهی و میزان دسترسی انسانی، نقش تعیین‌کننده‌ای در شکل‌گیری الگوی استقرار و تراکم پرندگان داشته است. تمرکز جمعیت در سایت‌های دارای امنیت بالاتر و محدودیت ورود، اهمیت بازتعریف دقیق Site و Sub-site‌ها، تثبیت پولیگان‌های دائمی و استانداردسازی نقاط شمارش را برای افزایش تکرارپذیری و مقایسه‌پذیری بین‌سالی برجسته می‌کند. این موضوع در تحلیل‌های سال‌های آتی و ارزیابی روند جمعیتی استان باید مورد توجه ویژه قرار گیرد.

در مجموع نکات و ملاحظات این سرشماری به شرح زیر می‌باشد:

(۱) طراحی مجدد واحدهای مکانی سرشماری (Site / Sub-site) و نقاط شمارش در نوار ساحلی

- با توجه به ماهیت خطی نوار ساحلی و ناهمگنی در الگوی استقرار پرندگان (به ویژه تمرکز در دهانه رودخانه ها، نواحی با امنیت بالاتر و نقاط دارای منابع غذایی)، تعیین نقاط مشخص، ثابت و قابل تکرار برای سرشماری ساحلی ضروری است. نبود نقاط ثابت و تعریف دقیق واحدهای مکانی می‌تواند به کاهش تکرارپذیری و مقایسه‌پذیری بین سالی منجر شود.
- پیشنهاد می‌شود در سال‌های آتی، نقاط شمارش و مرزهای واحدهای سرشماری در نوار ساحلی بر اساس نقاط واقعی تجمع پرندگان بازنگری و اصلاح شوند و دهانه رودخانه‌ها به عنوان نقاط لنگر (Anchor points) برای تعریف واحدهای شمارش در اولویت قرار گیرند.

- بازتعریف سایت های ساحلی باید به گونه ای انجام شود که واحدهای بزرگ و پیوسته، در صورت وجود تغییرات مکانی معنی دار در تراکم و ترکیب گونه ای، به زیر واحدهای پایش (Sub-site) تقسیم شوند. این اقدام به افزایش دقت برآورد فراوانی، کاهش ریسک دوباره شماری یا کم شماری و امکان تحلیل الگوهای مکانی کمک می کند.
- با توجه به خطاهای شناسایی شده در تعریف فعلی برخی سایت های ساحلی، بازتعریف کلی سایت های ساحلی و استانداردسازی واحدهای مکانی به عنوان یک اقدام پایه ای برای بهبود کیفیت داده ها پیشنهاد می شود.
- برای هر Site ترسیم پولیگان های دائمی و در دسترس قرار دادن آن ها برای تیم های سال های بعد ضروری است. این اقدام امکان کنترل بهتر پوشش و کاهش خطاهای مکانی در ثبت داده ها را فراهم می کند.
- برای افزایش یکپارچگی داده ها در مقیاس استانی، ایجاد یکپارچگی در تعریف سایت ها میان شرق و غرب مازندران ضروری است تا اختلاف در ساختار واحدهای سرشماری سبب سوگیری در مقایسه ها نشود.
- با توجه به تغییر کاربری برخی سایت ها و تبدیل شدن آن ها به استخرهای پرورش ماهی، ضروری است وضعیت کارکرد زیستگاهی این سایت ها به صورت نظام مند در تعریف واحدهای سرشماری لحاظ شود. در همین راستا، پیشنهاد می شود سایت هایی که کارکرد زیستگاهی خود را به طور معنی دار از دست داده اند، یا بازتعریف شوند یا در صورت لزوم از فهرست سایت های اولویت دار سرشماری حذف و با سایت های جایگزین استاندارد جایگزین شوند.

۲) نقش محدودیت های دسترسی و مناطق نظامی در الگوی تجمع پرندگان

- در جریان سرشماری مشاهده شد که تجمع مرغابی سان ها در برخی بخش ها عمدتاً در حاشیه مناطق نظامی شکل می گیرد. این الگو می تواند در تفسیر نتایج سرشماری و تحلیل الگوهای پراکنش به عنوان یک عامل تعیین کننده در نظر گرفته شود.
- توصیه می شود پیش از اجرای سرشماری، هماهنگی با ارگان های نظامی شهرستان ها انجام شود تا در صورت امکان، دسترسی کنترل شده به محدوده های فنس کشی شده یا امکان استقرار ابزارهای پایشی در نقاط مناسب فراهم گردد. این اقدام می تواند هم کیفیت پوشش فضایی را افزایش دهد و هم ریسک خطای ناشی از عدم دسترسی به نقاط کلیدی تجمع را کاهش دهد.

۳) اثر مزاحمت ناشی از سگ های ولگرد بر پرندگان کنار آبی در ساحل و دهانه رودخانه ها

- در نوار ساحلی، به دلیل حضور گسترده سگ های ولگرد، جمعیت پرندگان کنار آبی کمتر از حد انتظار فصلی مشاهده شد و این موضوع می تواند به عنوان یک عامل مزاحمت مزمن در ارزیابی کیفیت زیستگاه ساحلی در نظر گرفته شود.
- الگوی مشاهده شده در دهانه رودخانه های کوچک نشان داد که در نقاط فاقد سگ، پرندگان کنار آبی حضور داشتند، اما در نقاطی که با وجود دهانه رودخانه صدای پارس سگ شنیده می شد، پرندگان کنار آبی مشاهده نشدند. این الگو اهمیت مدیریت مزاحمت در نقاط تمرکز پرندگان را برجسته می کند.
- بخش قابل توجهی از سگ های مشاهده شده دارای پلاک بودند و این موضوع نشان می دهد امکان مداخله مدیریتی هدفمند از مسیر تعامل با گروه های فعال در پلاک گذاری وجود دارد. توصیه می شود برای کنترل جمعیت سگ ها در نوار ساحلی، گفتگو و همکاری با این گروه ها به صورت رسمی پیگیری شود.
- پیشنهاد می شود ورود سگ به دهانه رودخانه های کوچک به صورت رسمی ممنوع اعلام و مدیریت شود و این رویکرد در قالب اقدامات میدانی و اطلاع رسانی قابل اجرا طراحی گردد.

۴) پایش دریایی، خلأ داده ای در آب های عمیق تر و محدودیت سرشماری از ساحل

- با توجه به محدودیت تشخیص و شناسایی پرندگان دریازی در فاصله های دور، پیشنهاد می شود حداقل یک روز از برنامه سرشماری به پایش دریایی اختصاص یابد. انجام این بخش بدون قایق، عملاً امکان پوشش مناسب آب های عمیق تر و ثبت دقیق برخی گروه ها (از جمله کاکایی های اقیانوسی و پلیکان ها) را کاهش می دهد و به عنوان محدودیت روش شناختی در تحلیل نتایج باید ثبت شود.
- برای اجرای پایش دریایی، استفاده از قایق و طراحی مسیر پایش متناسب با عمق و پهنه دریایی ضروری است تا داده های قابل اتکا از بخش هایی که از ساحل با دوچشمی و تلسکوپ پوشش داده نمی شوند، تولید شود.
- پیشنهاد می شود در گزارش های آتی، بخش «محدودیت های پایش» برای سواحل و پهنه دریایی به صورت روشن درج شود و مشخص گردد کدام بخش از پهنه دریایی خارج از توان پایش با ابزار ساحلی بوده است تا تفسیر نتایج با احتیاط و شفافیت بیشتری انجام شود.

- در سرشماری انجام شده، تنوع پرندگان در پهنه دریایی پایین تر از حد انتظار ارزیابی شد و ترکیب جمعیتی مشاهده شده عمدتاً شامل کاکایی ها بود. با توجه به این که کاکایی ها گونه های فرصت طلب هستند و سازگاری بالایی با شرایط نامطلوب دارند، این الگو می تواند به صورت بالقوه نشان دهنده شرایط زیست محیطی نامطلوب از جمله آلودگی باشد، هرچند برای نتیجه گیری قطعی نیاز به داده های تکمیلی و پایش هدفمند وجود دارد.

۵) الگوهای پراکنش گونه ای و تفاوت های شرق و غرب استان

- نسبت جمعیتی کاکایی سرسیاه به کاکایی صورتی در غرب مازندران بیشتر از شرق استان مشاهده شد و این تفاوت می تواند به عنوان یک الگوی مکانی قابل پیگیری در پایش های سال های بعد ثبت شود.
- در ساحل روستای علی آباد عسگرخان، گروهی از اردک های سرسبز در دریا مشاهده شدند و الگوی رفتاری آن ها نشان می دهد احتمالاً در نقطه ای دیگر تغذیه کرده و برای استراحت و خواب به دریا باز می گردند. این مشاهده می تواند نشان دهنده وجود یک زیستگاه تالابی طبیعی یا مصنوعی در مجاورت این منطقه باشد که به عنوان محل تغذیه مورد استفاده قرار می گیرد و نیازمند بررسی میدانی تکمیلی است.

۶) پیشنهادهای مدیریتی ویژه پناهگاه حیات وحش فریدونکنار

- بازپس گیری اراضی پناهگاه حیات وحش فریدونکنار و کاهش سطح آب به عنوان یک پیشنهاد مدیریتی مطرح می شود و می تواند در چارچوب افزایش کارایی زیستگاهی و تقویت شرایط استقرار پرندگان مورد بررسی قرار گیرد.
- امکان تعریف و اجرای سیستم پایش آنلاین در پناهگاه حیات وحش فریدونکنار به منظور افزایش کارایی نظارت و کاهش تخلفات پیشنهاد می شود و با توجه به حساسیت منطقه، می تواند به عنوان یکی از ابزارهای پشتیبان مدیریت حفاظتی به کار گرفته شود.

جدول شماره ۱ - نتایج کل سرشماری به تفکیک سایتها

ردیف	نام زیستگاه	مساحت (هکتار)	درصد پوشش	نتایج سرشماری	
				تعداد کل پرندگان	تعداد کل گونه‌ها
۱	لپوی زاغمرز	۱۷۵	۵۰	۱۱	۴
۲	تالاب میانکاله	۶۰۰۰	۷۵	۲۹۳۶۳	۷۵
۳	آب بندان زینه وند	۱۲۰	۹۰	۵۱۷	۲۱
۴	تالاب قوها	۲۵	۱۰۰	۳۶۰	۹
۵	دامگاه فریدونکنار	۴۰۰	۸۵	۷۷۵۸	۳۰
۶	لپوی فریدونکنار	۴۵	۹۰	۱۹۹	۱۰
۷	دامگاه سرخورد شرقی	۴۰	۹۰	۶۶۵	۹
۸	دامگاه سرخورد مرکزی	۴۰	۹۰	۳۴۳۵	۱۵
۹	دامگاه ازباران	۶۰	۹۵	۵۶۵	۱۱
۱۰	آب بندان حیدرکلا فریدونکنار	۳۰	۱۰۰	۳	۲
۱۱	آب بندان کاری‌کلا	۶۰	۸۰	۲۱	۳
۱۲	آب بندان زرینکلا	۴۳۰	۸۰	۱۱۶۵	۳۱
۱۳	آب بندان لاریم	۳۰۰	۱۰۰	۲۱	۶
۱۴	آب بندان کردکلا	۱۲۰	۸۵	۱۵۵	۱۵
۱۵	آب بندان انارمرز	۷۰	۸۵	۱۵۲۲	۲۴
۱۶	آب بندان سید محله	۲۵۰	۱۰۰	۵۸	۱۰
۱۷	دهانه چشمه کیله	۱۰	۸۰	۵۰۹	۱۳
۱۸	آب بندان میستان	۱۷۰	۸۵	۵۲	۹
۱۹	آب بندان روشندان	۲۱۰	۹۰	۷۷۷	۹
۲۰	آب بندان لجمه (عزیزک)	۵۰	۹۰	۲۸۷	۹
۲۱	آب بندان لنگور	۲۲۰	۱۰۰	۶	۳
۲۲	آب بندان آغوزین	۵۵	۹۰	۵	۵

ردیف	نام زیستگاه	مساحت (هکتار)	درصد پوشش	نتایج سرشماری	
				تعداد کل پرندگان	تعداد کل گونه ها
۲۳	آب بندان رمنت	۱۶۰	۷۰	۲۰۳	۱۹
۲۴	آب بندان حیدرکلا بابل	۳۲	۱۰۰	۱۷۰۵	۱۷
۲۵	آب بندان بصرا	۱۵۰	۱۰۰	۴۵۵	۲۰
۲۶	آب بندان مرزون آباد	۴۰۰	۹۰	۲۰۲	۱۸
۲۷	ساحل خزر از میانکاله به بابلسر	۱۱۰۰۰	۲۰	۶۸۲	۱۴
۲۸	ساحل خزر از نور به بابلسر	۶۵۰۰	۱۵	۱۰۶۵	۱۰
۲۹	ساحل خزر از چالوس به نور	۶۰۰۰	۲۰	۱۰۹۵	۲۳
۳۰	ساحل خزر از رامسر به تنکابن	۴۰۰۰	۴۰	۱۳۵۷	۱۴
۳۱	ساحل خزر از تنکابن به چالوس (عباس آباد)	۷۰۰۰	۲۰	۶۷۱	۹
۳۲	آب بندان اوجاکسر	۷۰	۰	۰	۰
تعداد کل				۵۴۸۸۹	۱۱۲

۶. سایت‌ها

۶.۱. لپوی زاغمرز

معرفی منطقه:

تالاب لپوی زاغمرز در غرب شبه‌جزیره میانکاله و در محدوده زاغمرز از توابع بخش مرکزی شهرستان بهشهر در استان مازندران قرار دارد. این تالاب بخشی از مجموعه مرداب‌های لپو، شیرخان لپو و پلنگان است و در فاصله حدود یک کیلومتری شمال شهر بهشهر واقع شده است. موقعیت جغرافیایی ویژه شبه‌جزیره میانکاله، که از شمال به دریای خزر و از جنوب به خلیج گرگان محدود می‌شود، شرایط مناسبی برای شکل‌گیری زیستگاه‌های تالابی گسترده در این ناحیه فراهم کرده است.

نوع مدیریت زیستگاه: رامسر سایت

تصویر شماره ۱ - محدوده سرشماری شده در لپوی زاغمرز

وضعیت جوی در زمان سرشماری: نیمه ابری

تاریخ و زمان سرشماری: ۱۴۰۴/۱۱/۰۴ از ساعت ۹:۱۵ الی ۹:۲۴

نکات و ملاحظات:

- به دلیل قرارگیری این سایت در نزدیکی سایت پدافند هوایی، سرشماری و فعالیت میدانی با ملاحظات خاص انجام شد.

جدول شماره ۳ - نتایج سرشماری لپوی زاغمرز

کد گونه	نام علمی گونه‌ها	نام فارسی گونه‌ها	نام انگلیسی گونه‌ها	تعداد
CASAL	Casmerodius albus	اگرت بزرگ	Great White Egret	۴
EGRGA	Egretta garzetta	اگرت کوچک	Little Egret	۱
ANATI	Anatinae spp	انواع اردک	Unidentified Ducks	۳
CIRAE	Circus aeruginosus	سنقر تالابی	Marsh Harrier	۳
TOTAL		تعداد کل		۱۱
Total Species		تعداد کل گونه‌ها		۴
Total Waterbirds		تعداد کل آبی و کنارآبی		۸
Total Waterbirds Species		تعداد گونه‌های آبی و کنارآبی		۳
Total Raptors		تعداد پرندگان شکاری		۳
Total Raptors Species		تعداد گونه‌های پرندگان شکاری		۱
Total other birds		تعداد سایر پرندگان		۰
Total other birds Species		تعداد گونه‌های سایر پرندگان		۰

۶،۲. تالاب میانکاله (شامل تالاب، ساحل، خلیج و چالاشت)

معرفی منطقه:

تالاب بین‌المللی میانکاله بخشی از شبه‌جزیره میانکاله بوده و در شرق استان مازندران، در غرب جزیره آشوراده و در مجاورت شهر بهشهر قرار دارد. این تالاب به‌عنوان نخستین تالاب ایران در فهرست تالاب‌های بین‌المللی کنوانسیون رامسر ثبت شده و یکی از مهم‌ترین زیست‌بوم‌های طبیعی کشور در مقیاس ملی و منطقه‌ای به‌شمار می‌رود.

شبه‌جزیره میانکاله پهنه‌ای باریک و کشیده است که از شمال به دریای خزر، از جنوب به خلیج گرگان، از شرق به جزیره آشوراده و از غرب به تالاب زاغمرز محدود می‌شود. این موقعیت منحصر به فرد موجب شکل‌گیری مجموعه‌ای متنوع از زیستگاه‌های ساحلی، دریایی و تالابی شده است.

تالاب میانکاله از سال ۱۳۴۸ به‌عنوان منطقه حفاظت‌شده و از سال ۱۳۵۵ به‌عنوان ذخیره‌گاه زیست‌کره در برنامه انسان و کره مسکون (MAB) یونسکو ثبت شده است. وسعت این مجموعه طبیعی (شامل پهنه‌های تالابی، خشکی‌های پیرامونی و بخش‌هایی از زیستگاه‌های وابسته) حدود ۱۰۰ هزار هکتار برآورد می‌شود و یکی از گسترده‌ترین زیستگاه‌های تالابی شمال کشور به‌شمار می‌آید.

این تالاب یکی از مهم‌ترین زیستگاه‌های زمستان‌گذرانی و توقفگاهی پرندگان آبی و کنارآبی مهاجر در مسیر مهاجرت پرندگان اوراسیاست. گونه‌هایی از خانواده‌های حواصیل‌ها، اگرته‌ها، کاکایی‌ها، پرستوهای دریایی و گلاریول‌ها از جمله پرندگان شاخص ثبت‌شده در این تالاب هستند و در کنار آن‌ها، حضور گونه‌های نادر و در معرض تهدید نیز گزارش شده است.

علاوه بر نقش کلیدی در چرخه‌های مهاجرت پرندگان، تالاب میانکاله از نظر اکولوژیک برای آبریان دریای خزر نیز اهمیت بالایی دارد و بخشی از پهنه‌های آبی آن به‌عنوان محل تخم‌ریزی و رشد اولیه گونه‌هایی مانند کپورماهیان و برخی ماهیان خاویاری شناخته می‌شود.

ساختار زیستگاهی میانکاله بسیار متنوع است و شامل شنزارهای ساحلی، زمین‌های باتلاقی، آبگیرها، مرداب‌های جنگلی با پوشش درختچه‌های گز، انارستان‌های طبیعی، بوته‌زارهای تمشک و اراضی پست و کم‌ارتفاع می‌شود.

تالاب میانکاله در مجموع یکی از مهم‌ترین پناهگاه‌های طبیعی پرندگان آبی و کنارآبی کشور محسوب می‌شود و نقش آن در نتایج سرشماری‌های پرندگان آبی استان مازندران، از نظر تنوع گونه‌ای و فراوانی جمعیت، بسیار برجسته است.

نوع مدیریت زیستگاه: رامسر سایت، منطقه شکار ممنوع، پناهگاه حیات وحش

تصویر شماره ۲ - محدوده سرشماری شده در تالاب میانکاله

* بخش مرکزی میانکاله ترک زده شده است که در تصویر فوق قابل مشاهده است. در بخش شمالی، نوار ساحلی به صورت کامل و پیمایشی سرشماری شد. بخش جنوبی به روش ایستگاهی شمارش شده است که نقاط آن به شرح زیر است:

۵۳.۵۳۶۷۶ , ۳۶.۷۹۷۰۲

۵۳.۵۴۶۷۶ , ۳۶.۷۹۰۱۹

۵۳.۷۲۶۱۵ , ۳۶.۸۰۴۲۰

وضعیت جوی در زمان سرشماری: ابری، باد (۱۵ کیلومتر بر ساعت)

تاریخ و زمان سرشماری: ۱۴۰۴/۱۱/۰۴ از ساعت ۹:۰۶ الی ۱۶:۵۰

تصویر شماره ۳ - مشارکت داوطلبان، انجمن آوای بوم و اداره کل حفاظت محیط زیست مازندران

نکات و ملاحظات:

- در جریان سرشماری، چند قلاده سگ تازی در محدوده پناهگاه مشاهده شد که بنا بر شواهد میدانی متعلق به یکی از دامداران حاضر در منطقه بوده‌اند. حضور سگ‌های شکاری در چنین محدوده‌ای می‌تواند بالقوه موجب ایجاد مزاحمت، تعقیب یا شکار مستقیم حیات وحش شود.
- در زمان پایش، صدای شلیک گلوله در محدوده شنیده شد که این موضوع ممکن است بر میزان تجمع یا عدم تجمع پرندگان در برخی نقاط اثرگذار بوده باشد.
- به دلیل شرایط ابری، در برخی نقاط مشکل ضدنور و کاهش کیفیت دید وجود داشت که می‌تواند بر دقت شناسایی گونه‌ها اثر گذاشته باشد.
- از نظر الگوی پراکنش گونه‌ها، در حدفاصل سرمحیطبانی تا دایک اول، تقریباً تمامی پرندگان مشاهده شده گونه‌های وفق‌پذیر با آب شیرین بودند. پس از دایک اول، گونه‌هایی با تمایل به زیست در آب‌های شور مشاهده شدند که نشان‌دهنده تفاوت شوری آب پیش و پس از دایک و در نتیجه تفاوت ساختار زیستگاهی در این دو بخش است.
- در بخش پیش از دایک، فراوانی خانواده‌های بزرگ‌تر اردک‌ها بیشتر بود. تا پیش از رسیدن به دایک، گونه‌های وابسته به آب شور، از جمله فلامینگوها و سلیم‌ها مشاهده نشدند. تمامی فلامینگوهای ثبت شده در بخش پس از دایک بالغ بودند و فرد نابالغی مشاهده نشد.
- در محدوده خلیج، به دلیل عقب‌نشینی آب، دسترسی به لبه آب مستلزم استفاده از تراکتور بود که این موضوع بر سهولت پایش و پوشش منطقه اثرگذار است.

پیشنهادهای:

- پیشنهاد می‌شود پایش منظم تعداد، نژاد و کاربری سگ‌های موجود در محدوده پناهگاه به عنوان یکی از اقدامات مدیریتی در دستور کار قرار گیرد. با توجه به ماهیت شکاری برخی نژادها، از جمله سگ‌های تازی، توصیه می‌شود ورود و حضور سگ‌های شکاری به محدوده پناهگاه ممنوع اعلام شود و این موضوع از طریق اطلاع‌رسانی رسمی و هدفمند به دامداران ابلاغ گردد. همچنین تدوین ضوابط مشخص درباره نوع، تعداد و نحوه نگهداری سگ‌ها در حاشیه منطقه ضروری است.
- به منظور بهبود دقت پایش، پیشنهاد می‌شود در سال‌های آتی سرشماری از شرق میانکاله به سمت غرب آغاز شود تا شرایط نوری مناسب‌تری برای مشاهده و شناسایی پرندگان فراهم گردد. همچنین در بخش خلیج، توصیه می‌شود سرشماری از بندر گز آغاز شده و به سمت شرق ادامه یابد تا پوشش مکانی و زمانی بهینه‌تر حاصل شود.

- با توجه به تفاوت آشکار زیستگاهی پیش و پس از دایک، پیشنهاد می شود پایش جداگانه و مقایسه ای این دو بخش در برنامه های آتی لحاظ شود تا تغییرات احتمالی در شوری آب، ترکیب گونه ای و ساختار زیستگاهی به صورت نظام مند ثبت و تحلیل گردد.
- در خصوص محدودیت دسترسی به لبه آب در محدوده خلیج، برنامه ریزی لجستیکی متناسب با شرایط پس روی آب، از جمله پیش بینی تجهیزات مناسب، برای افزایش دقت سرشماری ضروری است.

جدول شماره ۴ - نتایج سرشماری تالاب میانکاله

کد گونه	نام علمی گونه ها	نام فارسی گونه ها	نام انگلیسی گونه ها	تعداد
PODCR	Podiceps cristatus	کشیم بزرگ	Great Crested Grebe	۱۱
TACRU	Tachybaptus ruficollis	کشیم کوچک	Little Grebe	۱
PELON	Pelecanus onocrotalus	پلیکان سفید	Great White Pelican	۳
PELCR	Pelecanus crispus	پلیکان پاخاکستری	Dalmatian Pelican	۳۹
PHACA	Phalacrocorax carbo	باکلان بزرگ	Great Cormorant	۶۶۷۹
ARDCI	Ardea cinerea	حواصیل خاکستری	Grey Heron	۱۱۰
CASAL	Casmerodius albus	اگرت بزرگ	Great White Egret	۲۸
EGRGA	Egretta garzetta	اگرت کوچک	Little Egret	۳
PHORO	Phoenicopterus roseus	فلامینگوی بزرگ	Greater Flamingo	۵۹۶۱
ANSAL	Anser albifrons	غاز پیشانی سفید بزرگ	White-fronted Goose	۹
ANSAN	Anser anser	غاز خاکستری	Greylag Goose	۷۴
TADFE	Tadorna ferruginea	آنقوت	Ruddy Shelduck	۱۲
TADTA	Tadorna tadorna	تنجه	Shelduck	۶۱۰
ANAPE	Anas penelope	گیلار	Wigeon	۲۵۰
ANAST	Anas strepera	اردک ارده ای	Gadwall	۲۸۵
ANACR	Anas crecca	خوتکا	Green-winged Teal	۵۷۵

کد گونه	نام علمی گونه‌ها	نام فارسی گونه‌ها	نام انگلیسی گونه‌ها	تعداد
ANAPL	Anas platyrhynchos	اردک سرسبز	Mallard	۲۳۰۱
ANAAAC	Anas acuta	فیلوش	Northern Pintail	۶۸
ANACL	Anas clypeata	اردک نوک پهن	Northern Shoveler	۷۳۸
AYTFE	Aythya ferina	اردک سرحنایی	Pochard	۲۲۸
AYTFU	Aythya fuligula	اردک سیاه کاکل	Tufted Duck	۲۰
ANATI	Anatinae spp.	انواع اردک	Unidentified Ducks	۸۳۷۲
HAEOS	Haematopus ostralegus	صدف خوار	Eurasian Oystercatcher	۴
HIMHI	Himantopus himantopus	چوب پا	Black-winged Stilt	۷
RECAV	Recurvirostra avosetta	نوک خنجری (آووست)	Avocet	۲۸۵
VANVA	Vanellus vanellus	خروس کولی	Northern Lapwing	۲۴۲
PLUAP	Pluvialis apricaria	سلیم طلایی اروپایی	Eurasian Golden Plover	۳۹۴
PLUSQ	Pluvialis squatarola	سلیم خاکستری	Grey Plover	۷
CHAH1	Charadrius hiaticula	سلیم طوقی معمولی	Ringed Plover	۱۱۵
CHADU	Charadrius dubius	سلیم طوقی کوچک	Little Ringed Plover	۶۹
CHAAL	Charadrius alexandrinus	سلیم کوچک	Kentish Plover	۳۸
CHAMO	Charadrius mongolus	سلیم شنی کوچک	Lesser Sandplover	۱۷
CHALE	Charadrius leschenaultii	سلیم شنی بزرگ	Greater Sandplover	۳
CHARA	Charadrius spp.	انواع سلیم	unidentified Charadrius plovers	۱۰۵
LIMLI	Limosa limosa	گیلان‌شاه دم سیاه	Black-tailed Godwit	۱۱
LIMLA	Limosa lapponica	گیلان‌شاه حنایی	Bar-tailed Godwit	۱
NUMPH	Numenius phaeopus	گیلان‌شاه ابروسفید	Whimbrel	۲
NUMAR	Numenius arquata	گیلان‌شاه بزرگ	Eurasian Curlew	۲۸

کد گونه	نام علمی گونه‌ها	نام فارسی گونه‌ها	نام انگلیسی گونه‌ها	تعداد
TRIER	Tringa erythropus	آبچلیک خالدار	Spotted Redshank	۳
TRITO	Tringa totanus	آبچلیک پاسرخ	Redshank	۶۶
TRINE	Tringa nebularia	آبچلیک پاسبز	Greenshank	۲۸
TRIOC	Tringa ochropus	آبچلیک تک زی	Green Sandpiper	۶
TRIGL	Tringa glareola	آبچلیک دودی	Wood Sandpiper	۱۹
TRICI	Tringa cinereus	آبچلیک نوک سربالا	Terek Sandpiper	۲
TRING	Tringa spp.	انواع آبچلیک	unidentified Tringa sandpipers	۳
ACTHY	Actitis hypoleucos	آبچلیک آوازخوان	Common Sandpiper	۸
CALAB	Calidris alba	تلیله سفید	Sanderling	۳۸
CALMI	Calidris minuta	تلیله کوچک	Little Stint	۱۴
CALAP	Calidris alpina	تلیله شکم سیاه	Dunlin	۱۵۶
CALFE	Calidris ferruginea	تلیله بلوطی	Curlew Sandpiper	۲
PHIPU	Philomachus pugnax	آبچلیک شکیل	Ruff	۴
WADER	Unidentified Waders	انواع پرندگان کنارآبی	Unidentified Waders	۸۰۹
LARAM	Larus armenicus	کاکایی ارمنی	Armenian Gull	۳۰
LARCC	Larus cachinnans	کاکایی خزری	Caspian Yellow-legged Gull	۲۱
LARIC	Larus ichthyaetus	کاکایی سر سیاه بزرگ	Great Black-headed Gull	۳
LARRI	Larus ridibundus	کاکایی سرسیاه	Black-headed Gull	۱۱
LARGE	Larus genei	کاکایی صورتی	Slender-billed Gull	۸۷
LARUS	Larus spp.	انواع کاکایی	Unidentified Gulls	۱۵۰
CHLHY	Chlidonias hybridus	پرستوی دریایی تیره	Whiskered Tern	۱
CHLLE	Chlidonias leucoptera	پرستوی دریایی بال سفید	White-winged Black Tern	۲

کد گونه	نام علمی گونه‌ها	نام فارسی گونه‌ها	نام انگلیسی گونه‌ها	تعداد
STENI	<i>Sterna nilotica</i>	پرستوی دریایی نوک کلفت	Gull-billed Tern	۱
STERN	<i>Sternidae spp.</i>	انواع پرستوی دریایی	unidentified <i>Sterna</i> terns	۱۱۱
HALAL	<i>Haliaeetus albicilla</i>	عقاب دریایی دم سفید	White-tailed Sea Eagle	۱۳
CIRAE	<i>Circus aeruginosus</i>	سنقر تالابی	Marsh Harrier	۸
MOTAL	<i>Motacilla alba</i>	دم جنبانک ابلق	Pied Wagtail	۳
ANTSP	<i>Anthus spinoletta</i>	پیپت تالابی	Water Pipit	۴۳
-	<i>Buteo rufinus</i>	سارگپه پابلند	Long-legged Buzzard	۱
-	<i>Motacilla cinerea</i>	دم جنبانک خاکستری	Grey Wagtail	۱
-	<i>Peregrine Falcon</i>	بحری	<i>Falco peregrinus</i>	۱
-	<i>Anthus richardi</i>	پیپت پادراز	Richard's Pipit	۱
-	<i>Aquila heliaca</i>	عقاب شاهی	Eastern Imperial Eagle	۱
-	<i>Circus pygargus</i>	سنقر گندم‌زار	Montagu's Harrier	۲
-	<i>Circus macrourus</i>	سنقر سفید	Pallid Harrier	۳
-	<i>Falco tinnunculus</i>	دلیجه	Common Kestrel	۳
-	<i>Circus cyaneus</i>	سنقر خاکستری	Hen Harrier	۳
TOTAL		تعداد کل		۲۹۳۶۳
Total Species		تعداد کل گونه‌ها		۷۵
Total Waterbirds		تعداد کل آبی و کنارآبی		۲۹۲۸۰
Total Waterbirds Species		تعداد گونه‌های آبی و کنارآبی		۶۲
Total Raptors		تعداد پرندگان شکاری		۳۵
Total Raptors Species		تعداد گونه‌های پرندگان شکاری		۹
Total other birds		تعداد سایر پرندگان		۴۸
Total other birds Species		تعداد گونه‌های سایر پرندگان		۴

۶.۳. آب بندان زینه وند

معرفی منطقه:

آب بندان زینه وند در شرق استان مازندران و در محدوده ساحلی شهرستان بهشهر، در مجاورت زاغمرز و بندر امیرآباد قرار دارد. این پهنه آبی در حاشیه غربی مجموعه زیستگاه‌های وابسته به شبه‌جزیره میانکاله واقع شده و از نظر مکانی، بخشی از شبکه تالاب‌ها و آب بندان‌های ساحلی شرق مازندران به‌شمار می‌رود که با پهنه‌های آبی دریای خزر و تالاب‌های پیرامونی در ارتباط است.

موقعیت تالاب زینه وند در کنار تالاب‌های بزرگ‌تر میانکاله و زاغمرز موجب شده این سایت در فصول پاییز و زمستان به‌عنوان زیستگاهی مکمل برای پرندگان آبی و کنارآبی مهاجر عمل کند.

نوع مدیریت زیستگاه: آزاد

تصویر شماره ۴ - محدوده سرشماری شده آب بندان زینه وند

وضعیت جوی در زمان سرشماری: نیمه ابری

تاریخ و زمان سرشماری: ۱۴۰۴/۱۱/۰۴ از ساعت ۹:۳۰ الی ۱۰:۰۶

جدول شماره ۵ - نتایج سرشماری آب بندان زینه وند

کد گونه	نام علمی گونه‌ها	نام فارسی گونه‌ها	نام انگلیسی گونه‌ها	تعداد
PODCR	Podiceps cristatus	کشیم بزرگ	Great Crested Grebe	۱
PELCR	Pelecanus crispus	پلیکان پاخاکستری	Dalmatian Pelican	۳۴
PHACA	Phalacrocorax carbo	باکلان بزرگ	Great Cormorant	۲۷
ARDCI	Ardea cinerea	حواصیل خاکستری	Grey Heron	۳
CASAL	Casmerodius albus	اگرت بزرگ	Great White Egret	۳
EGRGA	Egretta garzetta	اگرت کوچک	Little Egret	۱۸
CYGCY	Cygnus cygnus	قوی فریادکش	Whooper Swan	۱۶
ANAST	Anas strepera	اردک ارده‌ای	Gadwall	۲
ANACL	Anas clypeata	اردک نوک پهن	Northern Shoveler	۳
AYTFE	Aythya ferina	اردک سرحنایی	Pochard	۱۶
HIMHI	Himantopus himantopus	چوب پا	Black-winged Stilt	۳۴
RECAV	Recurvirostra avosetta	نوک خنجری (آووست)	Avocet	۴
VANVA	Vanellus vanellus	خروس کولی	Northern Lapwing	۲۷۰
TRIOC	Tringa ochropus	آبچلیک تک زی	Green Sandpiper	۴
WADER	Unidentified Waders	انواع پرندگان کنارآبی	Unidentified Waders	۳۵
LARRI	Larus ridibundus	کاکایی سرسیاه	Black-headed Gull	۳۱
HALAL	Haliaeetus albicilla	عقاب دریایی دم سفید	White-tailed Sea Eagle	۱
AQUCL	Aquila clanga	عقاب تالابی (خالدار بزرگ)	Greater Spotted Eagle	۲
ALCAT	Alcedo atthis	ماهی خورک کوچک	Kingfisher	۱
ANTSP	Anthus spinoletta	پیپت تالابی	Water Pipit	۴

کد گونه	نام علمی گونه‌ها	نام فارسی گونه‌ها	نام انگلیسی گونه‌ها	تعداد
EMBSC	Emberiza schoeniclus	زرده پره تالابی	Reed Bunting	۸
TOTAL		تعداد کل		۵۱۷
Total Species		تعداد کل گونه‌ها		۲۱
Total Waterbirds		تعداد کل آبی و کنارآبی		۵۰۱
Total Waterbirds Species		تعداد گونه‌های آبی و کنارآبی		۱۶
Total Raptors		تعداد پرندگان شکاری		۳
Total Raptors Species		تعداد گونه‌های پرندگان شکاری		۲
Total other birds		تعداد سایر پرندگان		۱۳
Total other birds Species		تعداد گونه‌های سایر پرندگان		۳

۶،۴. تالاب قوها

معرفی منطقه:

تالاب سرخورد، که با نام «تالاب شیرا» نیز شناخته می‌شود، در فاصله حدود ۲۱ کیلومتری شرق مرکز محمودآباد و میان شالیزارها و اراضی کشاورزی گسترده واقع شده است. این تالاب با داشتن زیستگاه‌های متنوع آبی و حاشیه‌ای، سالانه میزبان جمعیت قابل توجهی از پرندگان مهاجر آبی و کنارآبی از نقاط مختلف جهان است.

مهاجرت گونه‌های متنوع پرندگان از اوایل آذر آغاز می‌شود و از جمله شاخص‌ترین گونه‌ها، اردک‌های وحشی، غازها و قوهای فریادکش هستند. با وجود کاهش جمعیت برخی گونه‌ها به دلیل کمبود منابع غذایی در اطراف تالاب، سرخورد همچنان یکی از مهم‌ترین تالاب‌های شمال ایران برای پرندنگری و سرشماری پرندگان محسوب می‌شود.

نوع مدیریت زیستگاه: آزاد

تصویر شماره ۵- محدوده سرشماری شده در تالاب قوها

وضعیت جوی در زمان سرشماری: آفتابی

تاریخ و زمان سرشماری: ۱۴۰۴/۱۱/۰۵ از ساعت ۱۲:۲۴ الی ۱۲:۴۰

نکات و ملاحظات:

- تالاب قوها در وضعیت فعلی به یکی از مناسب‌ترین سایت‌ها برای پرنده‌نگری و فعالیت‌های پژوهشی میدانی در منطقه تبدیل شده است. دسترسی مناسب، حضور مستمر پرندگان شاخص و امکان مشاهده در فاصله قابل قبول، این سایت را به فضایی آموزشی و مطالعاتی ارزشمند تبدیل کرده است.
- سرشماری به صورت پیاده و طی مسیر انجام شد.

پیشنهادهای:

- به نظر می‌رسد برای تبدیل این محدوده به یک سایت استاندارد پرنده‌نگری، لازم است تمهیدات مدیریتی مشخص و ساختارمند در نظر گرفته شود. این اقدامات می‌تواند شامل طراحی نقاط مشاهده کنترل‌شده، مدیریت مسیرهای دسترسی، تعیین ظرفیت بازدیدکننده، نصب تابلوهای آموزشی و تدوین دستورالعمل رفتاری برای بازدیدکنندگان باشد تا ضمن حفظ جذابیت سایت، از ایجاد اختلال برای پرندگان جلوگیری شود.
- از منظر زیستگاهی، این تالاب ظرفیت پذیرش گونه‌های متنوع‌تر و افزایش تنوع پرندگان را نیز دارد. پیشنهاد می‌شود هر ساله با حضور کارشناس متخصص، ارزیابی زیستگاهی منظم انجام شده و در صورت نیاز، مداخلات مدیریتی هدفمند مانند تنظیم عمق آب، بهبود ساختار پوشش گیاهی یا مدیریت حاشیه‌ها صورت گیرد تا شرایط برای حضور گونه‌های بیشتر فراهم شود.
- در صورت اجرای اقدامات فوق، تالاب قوها می‌تواند به‌عنوان یک الگوی استانی و حتی ملی در مدیریت تلفیقی پرنده‌نگری، آموزش و حفاظت مطرح شود. این سایت ظرفیت آن را دارد که نشان دهد چگونه یک زیستگاه محلی می‌تواند با مدیریت علمی و مشارکت ذی‌نفعان، به نمونه‌ای موفق در پیوند میان حفاظت و بهره‌برداری مسئولانه تبدیل شود.

جدول شماره ۶ - نتایج سرشماری تالاب قوها

کد گونه	نام علمی گونه‌ها	نام فارسی گونه‌ها	نام انگلیسی گونه‌ها	تعداد
ARDCI	Ardea cinerea	حواصیل خاکستری	Grey Heron	۱
CASAL	Casmerodius albus	اگرت بزرگ	Great White Egret	۲
PHORO	Phoenicopterus roseus	فلامینگوی بزرگ	Greater Flamingo	۲
ANACR	Anas crecca	خوتکا	Green-winged Teal	۳۵
ANAPL	Anas platyrhynchos	اردک سرسبز	Mallard	۹
AYTFE	Aythya ferina	اردک سرحنایی	Pochard	۷۸
ANATI	Anatinae spp	انواع اردک	Unidentified Ducks	۱۵
FULAT	Fulica atra	چنگر معمولی	Common Coot	۱۷۹
GALGA	Gallinago gallinago	پاشلک معمولی	Common Snipe	۳۹
TOTAL		تعداد کل		۳۶۰
Total Species		تعداد کل گونه‌ها		۹
Total Waterbirds		تعداد کل آبی و کنارآبی		۳۶۰
Total Waterbirds Species		تعداد گونه‌های آبی و کنارآبی		۹
Total Raptors		تعداد پرندگان شکاری		۰
Total Raptors Species		تعداد گونه‌های پرندگان شکاری		۰
Total other birds Species		تعداد سایر پرندگان		۰

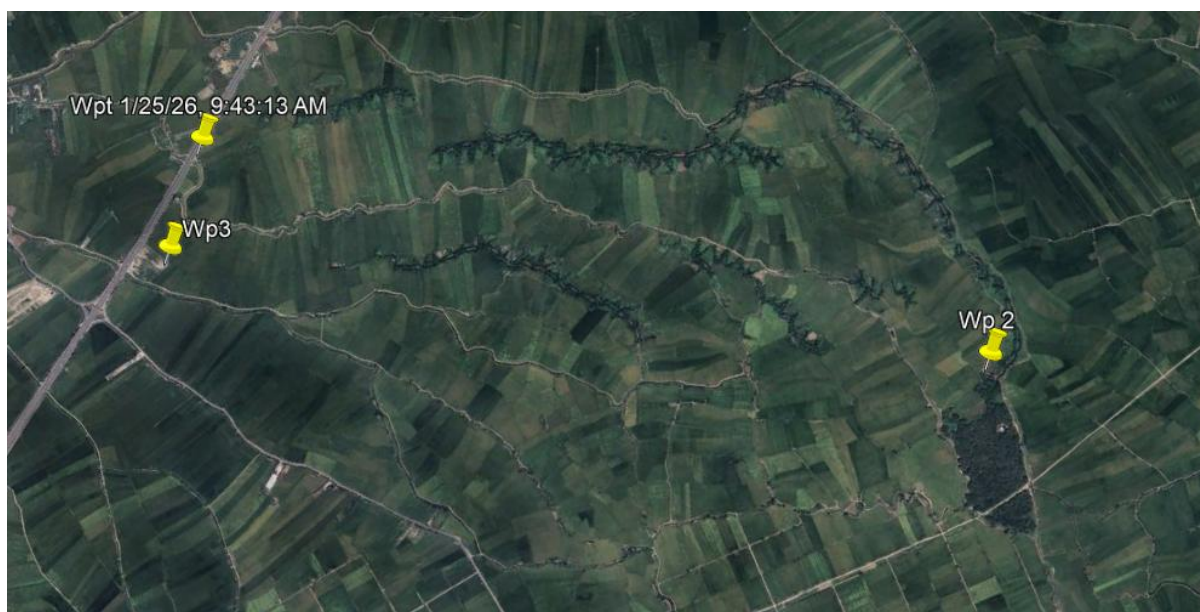
۶،۵. دامگاه فریدونکنار

معرفی منطقه:

دامگاه فریدونکنار در حاشیه شهر فریدونکنار در استان مازندران واقع شده و بخشی از مجموعه تالاب‌های ثبت شده بین‌المللی این منطقه به‌شمار می‌رود. این پهنه یکی از مهم‌ترین مناطق زمستان‌گذرانی پرندگان آبی مهاجر در شمال کشور است و هر ساله میزبان جمعیت قابل توجهی از گونه‌های مختلف پرندگان مهاجر می‌باشد.

دامگاه‌ها در اصل اراضی شالیزاری هستند که در نیمه دوم سال و هم‌زمان با توقف کشت برنج، به‌صورت ارادی غرقاب شده و کارکردی شبه‌تالابی پیدا می‌کنند. در دامگاه‌های فریدونکنار، این اراضی به‌طور سنتی برای صید پرندگان مهاجر مورد استفاده قرار می‌گیرند و به همین دلیل، در سال‌های اخیر موارد متعددی از زمین‌گیر شدن و تلفات گسترده پرندگان مهاجر در این منطقه گزارش شده است.

نوع مدیریت زیستگاه: رامسر سایت، منطقه شکار ممنوع

تصویر شماره ۶ - محدوده سرشماری شده در دامگاه فریدونکنار

وضعیت جوی در زمان سرشماری: آفتابی، بدون باد

تاریخ و زمان سرشماری: ۱۴۰۴/۱۱/۰۵ از ساعت ۹:۰۵ الی ۱۳:۰۰

نکات و ملاحظات:

- با وجود گذشت چند دهه از تثبیت ساختار فعلی دامگاه‌ها، همچنان امکان ورود آزادانه و پایش مستقیم توسط محیط‌بانان و کارشناسان رسمی در بسیاری از محدوده‌های دامگاهی فراهم نیست. این وضعیت، اجرای ارزیابی‌های مستقل و مدیریت مبتنی بر داده را با محدودیت مواجه می‌کند.
- همچنین، تضاد منافع و اختلافات میان ذی‌نفعان منطقه همچنان از چالش‌های جدی مدیریتی در این محدوده به شمار می‌رود و بر پیچیدگی وضعیت افزوده است.
- با وجود چالش‌های موجود، این محدوده همچنان بیشترین جمعیت و تنوع پرندگان آبی و کنارآبی در شهرستان فریدونکنار و شهرستان‌های همجوار را در خود جای می‌دهد و نقش مهمی در تداوم مسیر مهاجرت و استقرار پرندگان ایفا می‌کند. این جایگاه اکولوژیک، اهمیت راهبردی منطقه را برجسته می‌سازد.
- بر اساس اطلاعات ارائه‌شده توسط دامگاه‌داران محلی و با تأیید محیط‌بان بومی منطقه، در روزهای پیش از آغاز رسمی سرشماری، مشاهده ۲ فرد عروس‌غاز، ۱ فرد غاز پازرد و ۱ فرد غاز کوچک گزارش شده است. لازم به ذکر است که این مشاهدات توسط تیم کارشناسی سرشماری ثبت نشده و به‌عنوان اطلاعات تکمیلی محلی در گزارش آورده شده‌اند.
- تمامی غازهایی که در جریان سرشماری مشاهده شدند، در شرایط نوری مناسب مورد بررسی قرار گرفتند و هیچ فردی از غاز پیشانی‌سفید در میان آن‌ها ثبت نشد.
- در بررسی گزارش‌های سال‌های گذشته مربوط به این دامگاه، مشخص شد که اگرچه آمار جمعیت پرندگان ارائه شده است، اما اطلاعات روشنی در خصوص نوع داده (سرشماری دقیق یا تخمین) و همچنین درصد پوشش محدوده مورد پایش در آن سال‌ها وجود ندارد. به همین دلیل، امکان ارائه مقایسه کمی مستقیم میان داده‌های سال جاری و آمار سال‌های گذشته با محدودیت مواجه است. در نتیجه، هرگونه مقایسه بین‌سالی باید با در نظر گرفتن این ملاحظات روش‌شناختی انجام شود و نتایج آن با احتیاط تفسیر گردد.

پیشنهادهای:

- پیشنهاد می‌شود یک برنامه عملیاتی مجدد برای تسهیل‌گری و مدیریت دامگاه‌ها طراحی شود که دارای افق‌های زمانی کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت باشد. این برنامه باید به‌صورت مرحله‌ای و با در نظر گرفتن واقعیت‌های اجتماعی و اقتصادی منطقه اجرا گردد.
- ضروری است اجرای مؤثر قوانین موجود در دستور کار قرار گیرد و در صورت ناکارآمدی یا وجود خلأهای قانونی، اصلاح یا تکمیل مقررات مربوطه بررسی شود.
- دامگاه فریدونکنار نباید به‌عنوان محدوده‌ای غیرقابل مدیریت یا رهاسدنی تلقی شود، بلکه لازم است به‌عنوان یک ظرفیت کلیدی در حفظ مسیر پرندگان مهاجر دیده شود. حرکت به‌سوی مدیریت پایدار این محدوده

مستلزم رویکردی مبتنی بر گفت‌وگوی سازنده با ذی‌نفعان، کاهش تعارضات و تقویت نقش نظارتی و حفاظتی سازمان‌های مسئول است.

- در ساعت ۹:۰۵ صبح، جمعیتی در حدود ۲۰۸۰۰ فرد باکلان به‌طور هم‌زمان از دامگاه فریدونکنار برخاسته و به‌صورت مستقیم به سمت دریا پرواز کردند. زمان وقوع این رویداد و الگوی پرواز مشاهده‌شده، رفتاری نسبتاً پایدار و منظم به نظر می‌رسید. بر این اساس، پیشنهاد می‌شود در سال‌های آتی نیز تیم‌های سرشماری در بازه زمانی مشابه در این محدوده حضور داشته باشند تا امکان مقایسه بین‌سالی جمعیت باکلان‌ها و بررسی تغییرات احتمالی در الگوی حضور و جابه‌جایی آن‌ها فراهم شود.

تصویر شماره ۷ - سرشماری پرندگان آبی و کنار آبی دامگاه فریدونکنار

جدول شماره ۷ - نتایج سرشماری دامگاه فریدونکنار

کد گونه	نام علمی گونه‌ها	نام فارسی گونه‌ها	نام انگلیسی گونه‌ها	تعداد
PHACA	Phalacrocorax carbo	باکلان بزرگ	Great Cormorant	۲۸۲۳
ARDCI	Ardea cinerea	حواصیل خاکستری	Grey Heron	۱۴۵
ARDPU	Ardea purpurea	حواصیل ارغوانی	Purple Heron	۲
CASAL	Casmerodius albus	اگر ت بزرگ	Great White Egret	۸
EGRGA	Egretta garzetta	اگر ت کوچک	Little Egret	۶
PLEFA	Plegadis falcinellus	اکراس سیاه	Glossy Ibis	۲
PLALE	Platalea leucorodia	کفچه نوک	White Spoonbill	۴
ANSAN	Anser anser	غاز خاکستری	Greylag Goose	۴۷۹
CYGOL	Cygnus olor	قوی گنگ	Mute Swan	۵
TADFE	Tadorna ferruginea	آنقوت	Ruddy Shelduck	۳۰۰
TADTA	Tadorna tadorna	تنجه	Shelduck	۳۱
ANAST	Anas strepera	اردک ارده‌ای	Gadwall	۸۰
ANACR	Anas crecca	خوتکا	Green-winged Teal	۱۰۲۴
ANAPL	Anas platyrhynchos	اردک سرسبز	Mallard	۶۲۰
ANAAC	Anas acuta	فیلوش	Northern Pintail	۴۹۱
ANACL	Anas clypeata	اردک نوک پهن	Northern Shoveler	۱۰۵
NETRU	Netta rufina	اردک تاجدار	Red-crested Pochard	۳
ANATI	Anatinae spp	انواع اردک	Unidentified Ducks	۸۵۰
RALAQ	Rallus aquaticus	یلوه آبی	Water Rail	۲
RECAV	Recurvirostra avosetta	نوک خنجر (آووست)	Avocet	۱
VANVA	Vanellus vanellus	خروس کولی	Northern Lapwing	۶۳۸

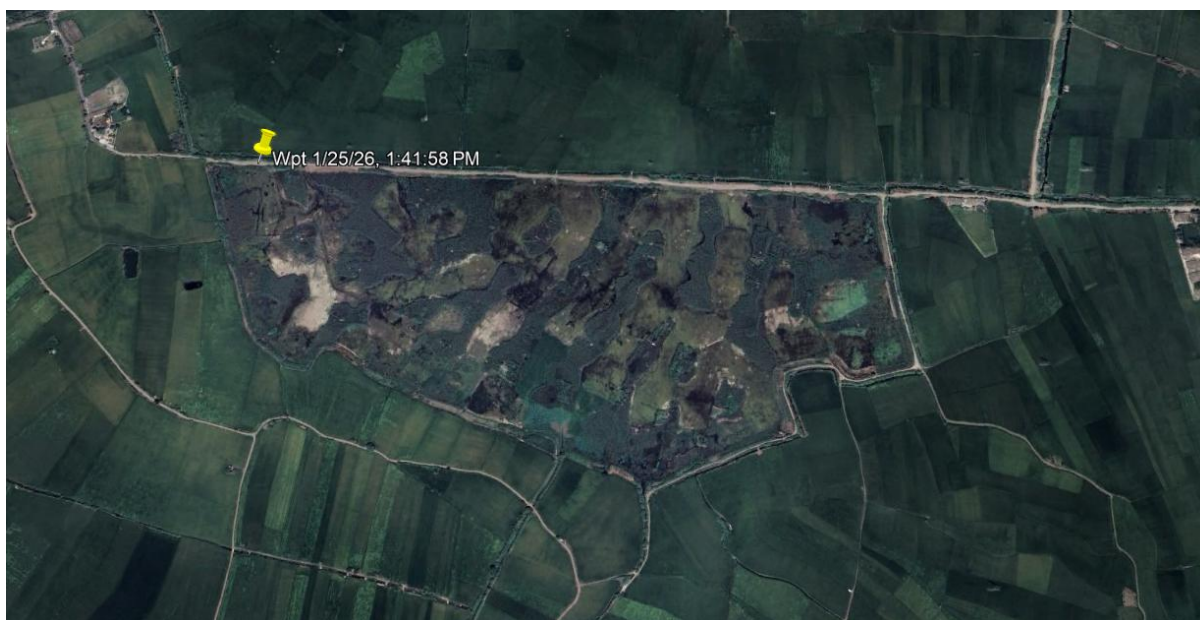
کد گونه	نام علمی گونه‌ها	نام فارسی گونه‌ها	نام انگلیسی گونه‌ها	تعداد
VANLE	Vanellus leucurus	خروس کولی دم‌سفید	White-tailed Plover	۹
TRIER	Tringa erythropus	آبچلیک خالدار	Spotted Redshank	۲
TRITO	Tringa totanus	آبچلیک پاسرخ	Redshank	۱۳
TRIOC	Tringa ochropus	آبچلیک تک‌زی	Green Sandpiper	۱۹
TRIGL	Tringa glareola	آبچلیک دودی	Wood Sandpiper	۶
GALMD	Gallinago media	پاشلک بزرگ	Great Snipe	۵۸
AQUCL	Aquila clanga	عقاب تالابی (خالدار بزرگ)	Greater Spotted Eagle	۱
MOTAL	Motacilla alba	دم‌جنبانک ابلق	Pied Wagtail	۳۰
-	Milvus migrans	کور کور سیاه	Black Kite	۱
TOTAL		تعداد کل		۷۷۵۸
Total Species		تعداد کل گونه‌ها		۳۰
Total Waterbirds		تعداد کل آبی و کنارآبی		۷۷۲۶
Total Waterbirds Species		تعداد گونه‌های آبی و کنارآبی		۲۷
Total Raptors		تعداد پرندگان شکاری		۲
Total Raptors Species		تعداد گونه‌های پرندگان شکاری		۲
Total other birds		تعداد سایر پرندگان		۳۰
Total other birds Species		تعداد گونه‌های سایر پرندگان		۱

۶،۶. لپوی فریدونکنار

معرفی منطقه:

آب بندان لپو یکی از آب بندان های واقع در محدوده سایت رامسر و پناهگاه حیات وحش فریدونکنار است که تحت مالکیت و مدیریت سازمان حفاظت محیط زیست ایران قرار دارد. این آب بندان در فصل زمستان زیستگاه مهمی برای پرندگان آبی و کنارآبی مهاجر بوده و به عنوان بخشی از مجموعه آب بندان های منطقه، نقش قابل توجهی در تأمین زیستگاه امن و تغذیه ایفا می کند.

نوع مدیریت زیستگاه: پناهگاه حیات وحش، رامسر سایت، منطقه شکار ممنوع

تصویر شماره ۸- محدوده سرشماری شده در لپوی فریدونکنار

وضعیت جوی در زمان سرشماری: آفتابی، بدون باد

تاریخ و زمان سرشماری: ۱۴۰۴/۱۱/۰۵ از ساعت ۱۳:۴۰ الی ۱۳:۵۵

نکات و ملاحظات:

- در جریان پایش سایت لپوی فریدونکنار، تعداد بسیار زیادی تور هوایی در محدوده مشاهده شد. همچنین تعداد قابل توجهی مجسمه و کیسه‌های اردک‌نما که به‌منظور جذب پرندگان برای شکار بر سطح آب مستقر شده بودند، در این سایت به چشم می‌خورد. با وجود حضور گسترده دام و ابزارهای شکار، تعداد پرندگان مشاهده‌شده بسیار محدود بود و عمدتاً به تعداد اندکی چنگر محدود می‌شد.
- با توجه به این شرایط و با در نظر گرفتن این نکته مهم که مالکیت زمین این محدوده متعلق به سازمان حفاظت محیط زیست است، به‌طور جدی توصیه می‌شود که فرآیند احصا و بازپس‌گیری کامل منطقه با قاطعیت در دستور کار قرار گیرد. پس از بازپس‌گیری، لازم است کلیه تورهای هوایی و تجهیزات شکار از محدوده جمع‌آوری شده و هرگونه بهره‌برداری مغایر با اهداف حفاظتی متوقف شود.
- پیشنهاد می‌شود این سایت پس از احصا، به‌عنوان یکی از جایگزین‌های بالقوه دامگاه‌ها در منطقه مورد استفاده قرار گیرد و در چارچوب مدیریت حفاظتی، به زیستگاهی امن برای پرندگان مهاجر تبدیل شود. برای تحقق این هدف، استفاده از فنس‌کشی هدفمند و همچنین پایش آنلاین و مستمر به‌منظور جلوگیری از تخلفات احتمالی می‌تواند نقش موثری ایفا کند.
- به‌منظور افزایش کارایی این اقدام، ضروری است عمق آب و شیوه مدیریت هیدرولوژیک سایت نیز با نظر کارشناسان ذی‌ربط بازتنظیم شود تا شرایط زیستگاهی مناسب برای استقرار و تغذیه پرندگان فراهم گردد.
- در مجموع، اجرای این مجموعه اقدامات می‌تواند این محدوده را از یک قطعه کم‌اثر و فاقد ارزش حفاظتی عملی به یکی از راه‌حل‌های موثر در مدیریت و حفاظت از پرندگان مهاجر منطقه فریدونکنار تبدیل کند.

جدول شماره ۸ - نتاج سرشماری لپوی فریدونکنار

کد گونه	نام علمی گونه‌ها	نام فارسی گونه‌ها	نام انگلیسی گونه‌ها	تعداد
TACRU	Tachybaptus ruficollis	کشیم کوچک	Little Grebe	۹
FULAT	Fulica atra	چنگر معمولی	Common Coot	۱۶۱
GALGA	Gallinago gallinago	پاشلک معمولی	Common Snipe	۱
CHLLE	Chlidonias leucoptera	پرستوی دریایی بال سفید	White-winged Black Tern	۱۱
CIRAE	Circus aeruginosus	سنقر تالابی	Marsh Harrier	۲
ALCAT	Alcedo atthis	ماهی خورک کوچک	Kingfisher	۱
MOTAL	Motacilla alba	دم جنبانک ابلق	Pied Wagtail	۱۰
-	Acrocephalus scirpaceus	سک نیزار	Common Reed Warbler	۱
-	Motacilla cinerea	دم جنبانک خاکستری	Grey Wagtail	۱
-	Cettia cetti	سک دم پهن	Cetti's Warbler	۲
TOTAL		تعداد کل		۱۹۹
Total Species		تعداد کل گونه‌ها		۱۰
Total Waterbirds		تعداد کل آبی و کنارآبی		۱۸۲
Total Waterbirds Species		تعداد گونه‌های آبی و کنارآبی		۴
Total Raptors		تعداد پرندگان شکاری		۲
Total Raptors Species		تعداد گونه‌های پرندگان شکاری		۱
Total other birds		تعداد سایر پرندگان		۱۵
Total other birds Species		تعداد گونه‌های سایر پرندگان		۵

۶،۷. دامگاه سرخورد مرکزی و شرقی

معرفی منطقه:

تالاب سرخورد، که با نام «تالاب شیرا» نیز شناخته می‌شود، در شهرستان سرخورد و در محدوده وزرامحله، در نزدیکی شهرهای محمودآباد و فریدونکنار واقع شده و با رودخانه سرخورد ارتباط هیدرولوژیک دارد. این تالاب یکی از مهم‌ترین زیستگاه‌های زمستان‌گذرانی پرندگان آبی و کنارآبی در غرب استان مازندران محسوب می‌شود و به دلیل قرارگیری در مجاورت اراضی شالیزاری، پهنه‌های دامگاهی و نزدیکی به ساحل دریای خزر، شرایط مناسبی برای استقرار جمعیت‌های بزرگ پرندگان مهاجر فراهم کرده است.

در چارچوب سرشماری پرندگان آبی، تالاب سرخورد در دو بخش دامگاه سرخورد مرکزی و دامگاه سرخورد شرقی مورد پایش قرار می‌گیرد. این تالاب از اوایل آذرماه میزبان گونه‌های متنوعی از پرندگان مهاجر، از جمله قوهای فریادکش، فلامینگوها، غازها و انواع اردک‌های وحشی است. با وجود کاهش نسبی جمعیت برخی گونه‌ها در سال‌های اخیر، احتمالاً به دلیل کاهش منابع غذایی و فشارهای انسانی، تالاب سرخورد همچنان یکی از سایت‌های کلیدی سرشماری پرندگان آبی در شمال ایران به‌شمار می‌رود و داده‌های آن نقش مهمی در تحلیل الگوی پراکنش و تراکم پرندگان در دامگاه‌های غرب مازندران دارد.

نوع مدیریت زیستگاه: رامسر سایت، منطقه شکار ممنوع

تصویر شماره ۹ - محدوده سرشماری شده در دامگاه سرخورد شرقی

تصویر شماره ۱۰- محدوده سرشماری شده در دامگاه سرخورد مرکزی

وضعیت جوی در زمان سرشماری: آفتابی

تاریخ و زمان سرشماری: ۱۴۰۴/۱۱/۰۵ از ساعت ۱۰:۳۰ الی ۱۳:۲۰

نکات و ملاحظات:

- در جریان پایش میدانی، تنوع و جمعیت پرندگان در دامگاه سرخورد شرقی پایین ارزیابی شد و نسبت به ظرفیت بالقوه زیستگاهی منطقه، میزان حضور پرندگان محدود بود.
- بخش قابل توجهی از دامگاه رها شده یا فاقد بهره‌برداری فعال به نظر می‌رسید که این موضوع می‌تواند بر کیفیت زیستگاهی و کارکرد منطقه برای پرندگان تاثیرگذار باشد.
- در محدوده سرخورد، اجرای پایلوت شهری بلندمرتبه‌سازی در حال انجام است که به‌طور بالقوه می‌تواند بر الگوی حضور، استقرار و جابه‌جایی پرندگان مهاجر اثرگذار باشد. با توجه به این که این منطقه در مسیر مهاجرت پرندگان قرار دارد و از اهمیت اکولوژیک و بین‌المللی برخوردار است، هرگونه توسعه کالبدی در حریم و حدود مرزی این پایلوت نیازمند بررسی دقیق پیامدهای زیست‌محیطی است.

پیشنهادهای:

- با توجه به کاهش نسبی منبع درآمد دامگاه‌داران و وضعیت نیمه‌رها شده بخشی از دامگاه، این شرایط می‌تواند فرصتی برای آغاز تعامل مجدد و بازتعریف کاربری بخشی از محدوده در چارچوب حفاظت و پرندنگری باشد. پیشنهاد می‌شود امکان تبدیل بخش‌هایی از دامگاه به سایت مدیریت‌شده پرندنگری با مشارکت ذی‌نفعان محلی مورد بررسی قرار گیرد.

- در خصوص توسعه شهری و پروژه بلندمرتبه سازی، توصیه می شود مطالعه ارزیابی اثرات زیست محیطی با تمرکز ویژه بر پرندگان مهاجر به صورت دقیق انجام شده و در تعیین حدود نهایی پروژه، اهمیت این محدوده به عنوان بخشی از مسیر مهاجرت پرندگان و منطقه با اهمیت بین المللی مدنظر قرار گیرد. همچنین ضروری است حریم اکولوژیک مشخصی برای کاهش تعارض میان توسعه شهری و زیستگاه پرندگان تعریف شود.

جدول شماره ۹ - نتایج سرشماری دامگاه سرخورد شرقی

کد گونه	نام علمی گونه ها	نام فارسی گونه ها	نام انگلیسی گونه ها	تعداد
ARDCI	Ardea cinerea	حواصیل خاکستری	Grey Heron	۱
ANSAN	Anser anser	غاز خاکستری	Greylag Goose	۱۷۷
ANACR	Anas crecca	خوتکا	Green-winged Teal	۱۸۵
ANAPL	Anas platyrhynchos	اردک سرسبز	Mallard	۲۱۰
ANAAC	Anas acuta	فیلوش	Northern Pintail	۱۵
ANACL	Anas clypeata	اردک نوک پهن	Northern Shoveler	۳۵
AYTFE	Aythya ferina	اردک سرخنایی	Pochard	۲۰
VANVA	Vanellus vanellus	خروس کولی	Northern Lapwing	۲۰
	Milvus migrans	کور کور سیاه	Black Kite	۲
TOTAL		تعداد کل		۶۶۵
Total Species		تعداد کل گونه ها		۹
Total Waterbirds		تعداد کل آبی و کنارآبی		۶۶۳
Total Waterbirds Species		تعداد گونه های آبی و کنارآبی		۸
Total Raptors		تعداد پرندگان شکاری		۲
Total Raptors Species		تعداد گونه های پرندگان شکاری		۱
Total other birds		تعداد سایر پرندگان		۰
Total other birds Species		تعداد گونه های سایر پرندگان		۰

جدول شماره ۱۰ - نتایج سرشماری دامگاه سرخرود مرکزی

کد گونه	نام علمی گونه‌ها	نام فارسی گونه‌ها	نام انگلیسی گونه‌ها	تعداد
ARDCI	Ardea cinerea	حواصیل خاکستری	Grey Heron	۲
CASAL	Casmerodius albus	اگره بزرگ	Great White Egret	۲
ANSAN	Anser anser	غاز خاکستری	Greylag Goose	۶۷
CYGCY	Cygnus cygnus	قوی فریادکش	Whooper Swan	۳
TADTA	Tadorna tadorna	تنجه	Shelduck	۹۲
ANAPE	Anas penelope	گیلار	Wigeon	۶۶
ANAST	Anas strepera	اردک ارده‌ای	Gadwall	۵
ANACR	Anas crecca	خوتکا	Green-winged Teal	۹۲۵
ANAPL	Anas platyrhynchos	اردک سرسبز	Mallard	۴۰۸
ANAAC	Anas acuta	فیلوش	Northern Pintail	۸۰
ANAQU	Anas querquedula	خوتکا ابروسفید	Garganey	۳
ANACL	Anas clypeata	اردک نوک پهن	Northern Shoveler	۶
ANATI	Anatinae spp	انواع اردک	Unidentified Ducks	۱۷۱۲
VANVA	Vanellus vanellus	خروس کولی	Northern Lapwing	۶۳
GALGA	Gallinago gallinago	پاشک معمولی	Common Snipe	۱
TOTAL		تعداد کل		۳۴۳۵
Total Species		تعداد کل گونه‌ها		۱۵
Total Waterbirds		تعداد کل آبی و کنارآبی		۳۴۳۵
Total Waterbirds Species		تعداد گونه‌های آبی و کنارآبی		۱۵
Total Raptors		تعداد پرندگان شکاری		۰
Total Raptors Species		تعداد گونه‌های پرندگان شکاری		۰

۶،۸. دامگاه ازباران

معرفی منطقه:

منطقه ازباران در استان مازندران و در محدوده دشت فریدونکنار قرار دارد و در کنار سرخرود و فریدونکنار، بخشی از مجموعه‌ای از بوم‌سازگان‌های سنتی نیمه‌طبیعی شمال کشور را تشکیل می‌دهد. این محدوده همچنان واجد آب‌بندان‌ها و اراضی کشاورزی غرقابی است که نقش مهمی در استقرار پرندگان آبی و کنارآبی ایفا می‌کنند.

ازباران به دلیل اقلیم معتدل خزری و تداوم پهنه‌های آبی، همه‌ساله در فصول پاییز و زمستان پذیرای جمعیت قابل توجهی از پرندگان مهاجر بوده و یکی از سایت‌های شاخص سرشماری پرندگان آبی در این بخش از استان محسوب می‌شود.

نوع مدیریت زیستگاه: رامسر سایت، منطقه شکار ممنوع

تصویر شماره ۱۱ - محدوده سرشماری شده در دامگاه ازباران

وضعیت جوی در زمان سرشماری: آفتابی

تاریخ و زمان سرشماری: ۱۴۰۴/۱۱/۰۵ از ساعت ۱۴:۲۳ الی ۱۴:۵۳

تصویر شماره ۱۲ - سرشماری از داخل دامگاه ازباران

نکات و ملاحظات:

- در جریان سرشماری انجام شده در دامگاه ازباران، هیچ گونه پرنده کنارآیزی مشاهده نشد و هیچ فردی از غازها نیز در این محدوده ثبت نگردید. تعداد پرندگان مشاهده شده به طور کلی بسیار پایین بود؛ به گونه ای که این میزان، هم نسبت به ظرفیت زیستگاهی منطقه و هم در مقایسه با گزارش های سال های گذشته کاهش چشمگیری را نشان می دهد. همچنین تقریباً تمامی پرندگان شمارش شده بالغ بودند و فرد نابالغی مشاهده نشد.
- این دامگاه تنها سائیتی بود که در آن اردک تاج دار مشاهده شد.
- بر اساس اظهارات دامگاه داران، تیراندازی شبانه در این محدوده موجب ناامن شدن زیستگاه برای پرندگان شده و در مقایسه با آن، دامگاه های فریدونکنار از نظر امنیت شرایط مناسب تری دارند. از نگاه دامگاه داران، عواملی همچون افزایش عمق آب تا حدود ۱۰۵ متر، طغیان آب رودخانه ها به داخل تالاب از عوامل کاهش جمعیت بوده اند.
- با توجه به کاهش شدید تعداد پرندگان، تغییرات محیطی گزارش شده و افت کارکرد زیستگاهی منطقه، این نگرانی وجود دارد که دامگاه ازباران در صورت تداوم شرایط فعلی، در معرض تضعیف جدی یا حتی نابودی

کامل به عنوان زیستگاه مؤثر پرندگان مهاجر قرار گیرد. این موضوع ضرورت بازنگری فوری در رویکردهای مدیریتی این محدوده را برجسته می کند.

- سرشماری از داخل دامگاه با مشارکت داوطلبان و با استفاده از ۵ خودرو و حضور ۹ نفر از پرسنل محیط زیست انجام شد و در جریان آن، آموزش عملی نیز به پرسنل محیط زیست ارائه شد.

پیشنهادهای:

- در صورت فراهم بودن امکان، پیشنهاد می شود خرید کامل زمین توسط سازمان حفاظت محیط زیست به عنوان یک گزینه بالقوه بررسی شود تا ضمن حفظ و بهره گیری از دانش بومی دامگاه داران، این محدوده به یک پناهگاه امن و مدیریت شده برای پرندگان مهاجر تبدیل گردد. اهمیت این اقدام با توجه به این که این منطقه پیش از این هم به عنوان پناهگاه حیات وحش و هم به عنوان سایت رامسر معرفی شده، دوچندان است و می تواند نقش مهمی در تقویت شبکه حفاظتی پرندگان مهاجر منطقه ایفا کند.
- با در نظر گرفتن این شرایط، به طور جدی توصیه می شود دامگاه از باران به عنوان یک پایلوت حفاظت مشارکتی مورد توجه قرار گیرد. این پیشنهاد با توجه به ویژگی های خاص این محدوده، از جمله یکپارچگی زمین، شکل مدور سایت، قابلیت پایش ثابت و کامل و همچنین حضور گونه های کمیاب و حساس در سال های مختلف، کاملاً قابل توجیه است.

جدول شماره ۱۱ - نتایج سرشماری دامگاه از باران

کد گونه	نام علمی گونه ها	نام فارسی گونه ها	نام انگلیسی گونه ها	تعداد
ARDCI	Ardea cinerea	حواصیل خاکستری	Grey Heron	۳۵
CASAL	Casmerodius albus	اگر ت بزرگ	Great White Egret	۳
ANAPE	Anas penelope	گیلار	Wigeon	۳۵
ANAST	Anas strepera	اردک ارده ای	Gadwall	۴۵
ANACR	Anas crecca	خوتکا	Green-winged Teal	۸۰
ANAPL	Anas platyrhynchos	اردک سرسبز	Mallard	۲۶۵
ANAAC	Anas acuta	فیلوش	Northern Pintail	۲۹
ANACL	Anas clypeata	اردک نوک پهن	Northern Shoveler	۵۲

کد گونه	نام علمی گونه‌ها	نام فارسی گونه‌ها	نام انگلیسی گونه‌ها	تعداد
NETRU	Netta rufina	اردک تاجدار	Red-crested Pochard	۲
LARRI	Larus ridibundus	کاکایی سرسیاه	Black-headed Gull	۱۸
CIRAE	Circus aeruginosus	سنقر تالابی	Marsh Harrier	۱
TOTAL		تعداد کل		۵۶۵
Total Species		تعداد کل گونه‌ها		۱۱
Total Waterbirds		تعداد کل آبی و کنارآبی		۵۶۴
Total Waterbirds Species		تعداد گونه‌های آبی و کنارآبی		۱۰
Total Raptors		تعداد پرندگان شکاری		۱
Total Raptors Species		تعداد گونه‌های پرندگان شکاری		۱
Total other birds		تعداد سایر پرندگان		۰
Total other birds Species		تعداد گونه‌های سایر پرندگان		۰

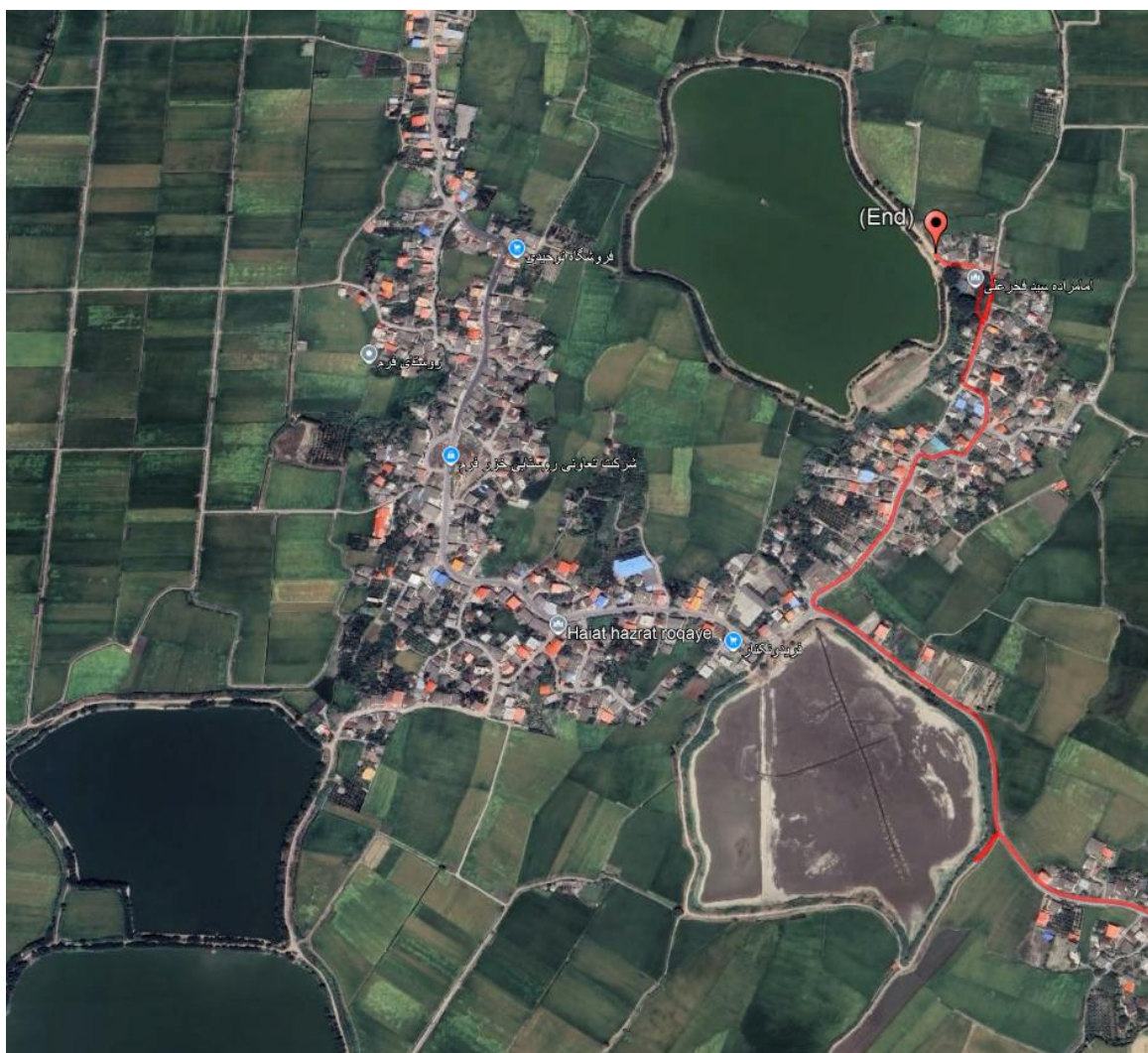
۶،۹. آب بندان حیدرکلا (فریدونکنار)

معرفی منطقه:

آب بندان حیدرکلا در محدوده روستای حیدرکلا از توابع شهرستان فریدونکنار در استان مازندران قرار دارد. در زمان بازدید میدانی، پیرامون آب بندان به‌طور کامل با خاکریز محصور شده و پوشش گیاهی طبیعی تالابی، از جمله نیزار، مشاهده نشد.

این آب بندان در حال حاضر عمدتاً به‌عنوان سایت پرورش ماهی مورد استفاده قرار می‌گیرد و در جریان سرشماری، حضور قابل توجهی از پرندگان آبی یا کنارآبی در آن ثبت نشد. شرایط فعلی آب بندان، کارکرد زیستگاهی آن را برای استقرار پرندگان مهاجر به‌طور محسوسی کاهش داده است.

نوع مدیریت زیستگاه: پناهگاه حیات وحش، رامسر سایت

تصویر شماره ۱۳- محدوده سرشماری شده در آب بندان حیدرکلا (فریدونکنار)

وضعیت جوی در زمان سرشماری: آفتابی

تاریخ و زمان سرشماری: ۱۴۰۴/۱۱/۰۶ از ساعت ۱۲:۳۲ الی ۱۲:۳۸

نکات و ملاحظات:

- در پیرامون آب بندان، به طور کامل خاکریز ایجاد شده بود و هیچ گونه پوشش نیزاری در محدوده مشاهده نشد. این آب بندان در حال حاضر به عنوان سایت پرورش ماهی مورد استفاده قرار می گیرد و با توجه به نوع کاربری و شرایط موجود، کارکرد مؤثری برای استقرار و حفاظت پرندگان آبی و کنارآبی ندارد. با این حال، در صورت تغییر کاربری، کاهش یا حذف خاکریزها و ایجاد پوشش گیاهی مناسب، امکان بازنگری در ارزش حفاظتی این محدوده در آینده وجود خواهد داشت.
- سرشماری به صورت طی مسیر با ماشین انجام شد.

جدول شماره ۱۲ - نتایج سرشماری آب بندان حیدرکلا (فریدونکنار)

کد گونه	نام علمی گونه ها	نام فارسی گونه ها	نام انگلیسی گونه ها	تعداد
CASAL	Casmerodius albus	اگرت بزرگ	Great White Egret	۱
GALCH	Gallinula chloropus	چنگر نوک سرخ	Moorhen	۲
TOTAL		تعداد کل		۳
Total Species		تعداد کل گونه ها		۲
Total Waterbirds		تعداد کل آبی و کنارآبی		۳
Total Waterbirds Species		تعداد گونه های آبی و کنارآبی		۲
Total Raptors		تعداد پرندگان شکاری		۰
Total Raptors Species		تعداد گونه های پرندگان شکاری		۰
Total other birds		تعداد سایر پرندگان		۰
Total other birds Species		تعداد گونه های سایر پرندگان		۰

۶.۱.۱. آب بندان کاری کلا

معرفی منطقه:

آب بندان کاری کلا در محدوده شهرستان فریدونکنار در استان مازندران و در ارتباط با اراضی شالیزاری منطقه قرار دارد. این آب بندان یکی از پهنه‌های آبی کوچک ذخیره آب کشاورزی در دشت فریدونکنار محسوب می‌شود.

در سرشماری پرندگان آبی، این سایت به‌عنوان بخشی از شبکه آب بندان‌های محلی بررسی می‌شود که در فصل‌های سرد سال می‌تواند مورد استفاده پرندگان آبی و کنارآبی مهاجر قرار گیرد.

نوع مدیریت زیستگاه: آزاد

تصویر شماره ۱۴- محدوده سرشماری شده در آب بندان کاری کلا

وضعیت جوی در زمان سرشماری: آفتابی، بدون باد

تاریخ و زمان سرشماری: ۱۴۰۴/۱۱/۰۶ از ساعت ۱۲:۰۸ الی ۱۲:۱۸

نکات و ملاحظات:

- در آب بندان کاری کلا، با وجود زاویه دید بسیار باز و امکان مشاهده کامل محدوده تالاب، عملا تنوع و جمعیت قابل توجهی از پرندگان آبی و کنارآبی مشاهده نشد.
- در طول پایش، حضور گسترده افراد در پیرامون تالاب به چشم می خورد که این سطح از تردد انسانی می تواند یکی از عوامل مؤثر در کاهش استقرار و ماندگاری پرندگان در منطقه باشد.
- سرشماری به صورت طی مسیر با ماشین انجام شد.
- درصد پوشش نیزار در این سایت کمتر از ۰.۵٪ تخمین زده شد.

جدول شماره ۱۳ - نتایج سرشماری آب بندان کاری کلا

کد گونه	نام علمی گونه ها	نام فارسی گونه ها	نام انگلیسی گونه ها	تعداد
PODNI	Podiceps nigricollis	کشیم گردن سیاه	Black-necked Grebe	۳
ANAST	Anas strepera	اردک اردهای	Gadwall	۱
LARRI	Larus ridibundus	کاکایی سرسیاه	Black-headed Gull	۱۷
TOTAL		تعداد کل		۲۱
Total Species		تعداد کل گونه ها		۳
Total Waterbirds		تعداد کل آبی و کنارآبی		۲۱
Total Waterbirds Species		تعداد گونه های آبی و کنارآبی		۳
Total Raptors		تعداد پرندگان شکاری		۰
Total Raptors Species		تعداد گونه های پرندگان شکاری		۰
Total other birds		تعداد سایر پرندگان		۰
Total other birds Species		تعداد گونه های سایر پرندگان		۰

۶.۱۱. آب بندان زرینکلا (لیو و آب بندان زرینکلا)

معرفی منطقه:

آب بندان زرین کلا در دهستان لاریم شمالی شهرستان جویبار در استان مازندران واقع شده است. این آب بندان در مجاورت روستاهای بالا زرین کلا و پایین زرین کلا قرار دارد و به عنوان بخشی از شبکه آب بندانهای محلی، تأمین کننده آب کشاورزی اراضی شالیزاری پیرامون می باشد. این پهنه های آبی فصلی و نیمه پایدار در کنار مزارع و دشت های شالیزاری، زیستگاه هایی مهم برای پرندگان آبی و کنارآبی مهاجر فراهم می کنند که در دوره های مختلف مهاجرت و زمستان گذرانی در منطقه حضور می یابند.

نوع مدیریت زیستگاه: آزاد

تصویر شماره ۱۵ - محدوده سرشماری شده در آب بندان زرینکلا

وضعیت جوی در زمان سرشماری: باد (۸ کیلومتر بر ساعت)

تاریخ و زمان سرشماری: ۱۴۰۴/۱۱/۰۷ از ساعت ۱۰:۳۵ الی ۱۱:۲۵

نکات، ملاحظات و پیشنهادات:

- در جریان پایش انجام شده در این سایت، در حوضچه شماره ۱ تعداد بالایی اردک سرحنایی مشاهده شد که با توجه به مساحت حوضچه، تراکمی بسیار قابل توجه محسوب می شود. با توجه به این که اردک سرحنایی در زمره گونه های در معرض انقراض قرار دارد، حضور چشمگیر این گونه می تواند به عنوان مبنای مهمی برای تقویت رویکردهای حفاظتی در این منطقه مورد استفاده قرار گیرد.
- تنوع پرندگان مشاهده شده نشان دهنده وجود عمق حداقل حدود ۳ متر در بخش میانی آب بندان است که این شرایط، ظرفیت بالقوه ایجاد ذخیره مصنوعی پرندگان را در این سایت فراهم می کند. در مقابل، عمق حوضچه شماره ۲ نسبت به حوضچه شماره ۱ کمتر ارزیابی شد. همچنین قوهای مشاهده شده در این محدوده همگی نابالغ بودند که می تواند نشان دهنده نقش سایت به عنوان زیستگاهی موقت یا گذری باشد.
- از نظر زیرساختی، مسیر دسترسی به سایت تمیز و منظم ارزیابی شد و درختان دست کاشت موجود از سلامت مناسبی برخوردار بودند. این ویژگی ها، در کنار حضور گونه های شاخص، نشان می دهد که سایت از ظرفیت مناسبی برای توسعه کنترل شده اکوتوریسم و پرندنگری برخوردار است.
- با توجه به شرایط نوری منطقه، انجام سرشماری دقیق پرندگان نیازمند زمان بندی متناسب با زاویه تابش نور است و پیشنهاد می شود سرشماری حوضچه شماره ۱ پس از نیمه روز انجام شود تا دقت مشاهده و ثبت داده ها افزایش یابد.
- در طول بازدید میدانی، حضور فعال و علاقه مندان اهالی محلی نسبت به منطقه و پرندگان به وضوح مشاهده شد. بر این اساس، برگزاری کارگاه های آموزشی هدفمند برای جامعه محلی می تواند نقش مؤثری در افزایش آگاهی، کاهش تعارضات احتمالی و تقویت مشارکت در حفاظت ایفا کند.
- با توجه به مجموع شرایط زیستگاهی، حضور گونه های ارزشمند و کمیاب، زیرساخت مناسب و پذیرش اجتماعی بالا، به طور جدی توصیه می شود این سایت به عنوان پایلوت حفاظت مشارکتی آب بندان ها در استان مازندران در نظر گرفته شود. پیاده سازی این پایلوت می تواند شامل مدیریت هدفمند آب، زمان بندی دقیق سرشماری ها، آموزش جامعه محلی و توسعه محدود و کنترل شده فعالیت های پرندنگری باشد. تجربه حاصل از این رویکرد می تواند به عنوان الگویی عملی و قابل تعمیم برای سایر آب بندان های استان مورد استفاده قرار گیرد.
- پوشش نیزار کمتر از ۱۰٪ تخمین زده شد.
- سرشماری به صورت طی کردن مسیر با ماشین و پیاده انجام شد.

جدول شماره ۱۴ - نتاج سرشماری آب بندان زرینکلا

کد گونه	نام علمی گونه‌ها	نام فارسی گونه‌ها	نام انگلیسی گونه‌ها	تعداد
PODCR	Podiceps cristatus	کشیم بزرگ	Great Crested Grebe	۵
PODNI	Podiceps nigricollis	کشیم گردن سیاه	Black-necked Grebe	۱۳
TACRU	Tachybaptus ruficollis	کشیم کوچک	Little Grebe	۲۶
PHAPY	Phalacrocorax pygmaeus	باکلان کوچک	Pygmy Cormorant	۱۵۱
PHACA	Phalacrocorax carbo	باکلان بزرگ	Great Cormorant	۶۰
CYGOL	Cygnus olor	قوی گنگ	Mute Swan	۶
ANAPE	Anas penelope	گیلار	Wigeon	۸
ANAST	Anas strepera	اردک ارده‌ای	Gadwall	۱۷۲
ANACR	Anas crecca	خوتکا	Green-winged Teal	۳۳
ANAPL	Anas platyrhynchos	اردک سرسبز	Mallard	۵۹
ANACL	Anas clypeata	اردک نوک پهن	Northern Shoveler	۶۰
MARAN	Marmaronetta angustirostris	اردک مرمری	Marbled Teal	۱۰
AYTFE	Aythya ferina	اردک سرحنایی	Pochard	۱۷۵
AYTFU	Aythya fuligula	اردک سیاه کاکل	Tufted Duck	۳
RALAQ	Rallus aquaticus	یلوه آبی	Water Rail	۴
FULAT	Fulica atra	چنگر معمولی	Common Coot	۱۳۸
LARAM	Larus armenicus	کاکایی ارمنی	Armenian Gull	۳
LARCC	Larus cachinnans	کاکایی خزری	Caspian Yellow-legged Gull	۱
LARIC	Larus ichthyaetus	کاکایی سر سیاه بزرگ	Great Black-headed Gull	۱
LARRI	Larus ridibundus	کاکایی سرسیاه	Black-headed Gull	۶۵
LARGE	Larus genei	کاکایی صورتی	Slender-billed Gull	۱۳۵

کد گونه	نام علمی گونه‌ها	نام فارسی گونه‌ها	نام انگلیسی گونه‌ها	تعداد
CHLE	Chlidonias leucoptera	پرستوی دریایی بال سفید	White-winged Black Tern	۱
STENI	Sterna nilotica	پرستوی دریایی نوک کلفت	Gull-billed Tern	۴
ALCAT	Alcedo atthis	ماهی خورک کوچک	Kingfisher	۱
MOTAL	Motacilla alba	دم جنبانک ابلق	Pied Wagtail	۱
-	Acrocephalus scirpaceus	سسک نیزار	Common Reed Warbler	۱
-	Acrocephalus melanopogon	سسک ابرو سفید	Moustached Warbler	۱
-	Emberiza schoeniclus	زرد پره نیزار	Common Reed Bunting	۲
-	Phylloscopus trochilus	سسک بیدی	Willow Warbler	۲۱
-	Cettia cetti	سسک دم پهن	Cetti's Warbler	۴
-	Accipiter nisus	قرقی	Eurasian Sparrowhawk	۱
TOTAL		تعداد کل		۱۱۶۵
Total Species		تعداد کل گونه‌ها		۳۱
Total Waterbirds		تعداد کل آبی و کنارآبی		۱۱۳۳
Total Waterbirds Species		تعداد گونه‌های آبی و کنارآبی		۲۳
Total Raptors		تعداد پرندگان شکاری		۱
Total Raptors Species		تعداد گونه‌های پرندگان شکاری		۱
Total other birds		تعداد سایر پرندگان		۳۱
Total other birds Species		تعداد گونه‌های سایر پرندگان		۷

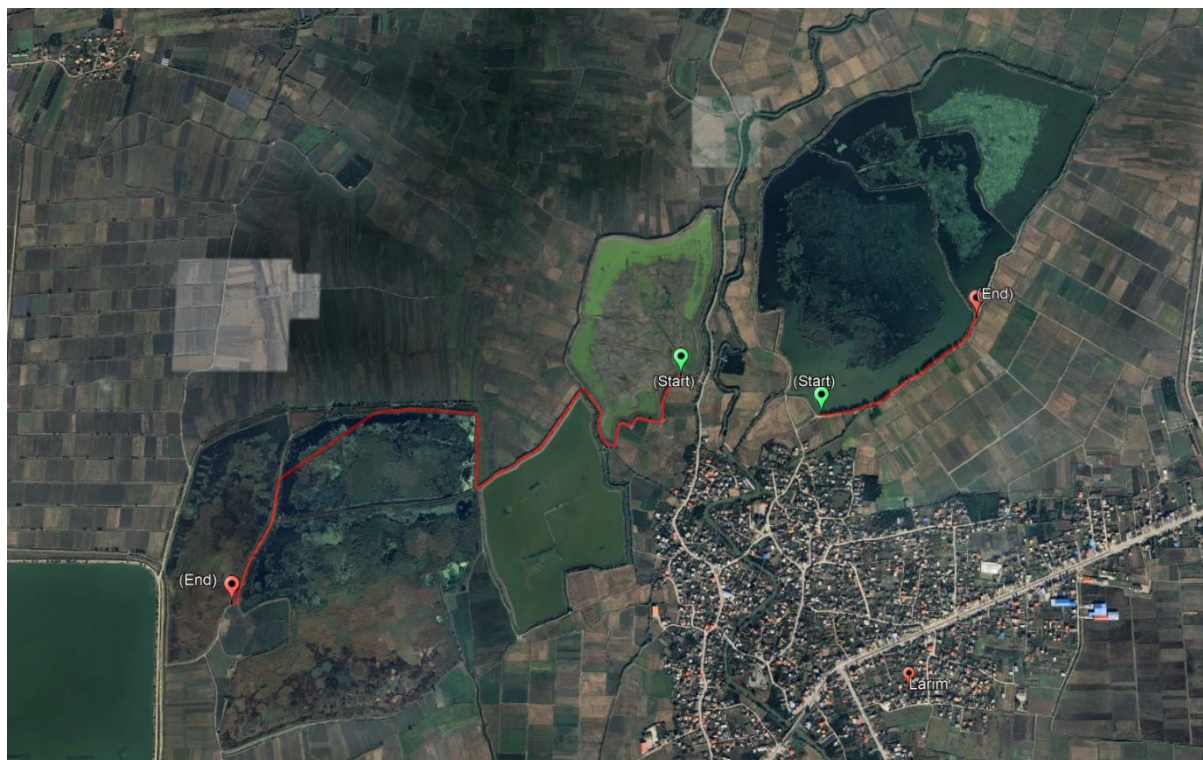
۶.۱۲. آب بندان لاریم

معرفی منطقه:

تالاب لاریم در استان مازندران، شهرستان جویبار و در محدوده روستای لاریم قرار دارد و به همراه آب بندان لاریم مجموعه‌ای از پهنه‌های آبی مرتبط را تشکیل می‌دهد. این تالاب به دلیل قرارگیری در تراز ارتفاعی پایین‌تر از سطح آب‌های آزاد، از ویژگی‌های هیدرولوژیک خاصی برخوردار است که آن را به یکی از زیستگاه‌های مناسب پرندگان آبی و کنارآبی، به ویژه در فصل زمستان، تبدیل کرده است. ابعاد تالاب حدود ۱۰۵ کیلومتر در طول و ۱ کیلومتر در عرض برآورد می‌شود.

پیرامون تالاب لاریم را اراضی گسترده کشاورزی، مزارع برنج و آب بندان‌های متعدد فرا گرفته است. وجود رودخانه و سازه‌های آبی وابسته، شرایط حاصلخیزی بالایی را در منطقه ایجاد کرده و در کنار کارکرد کشاورزی، نقش مهمی در حفظ پهنه‌های آبی فصلی و استقرار پرندگان مهاجر ایفا می‌کند. این ترکیب از تالاب، آب بندان و اراضی شالیزاری، لاریم را به یکی از سایت‌های مهم سرشماری پرندگان آبی در شرق مازندران تبدیل کرده است.

نوع مدیریت زیستگاه: آزاد

تصویر شماره ۱۶ - محدوده سرشماری شده در آب بندان لاریم

وضعیت جوی در زمان سرشماری: ابری

تاریخ و زمان سرشماری: ۱۴۰۴/۱۱/۰۷ از ساعت ۱۱:۵۴ الی ۱۲:۰۴

نکات و ملاحظات:

- پوشش نیزار در زمان سرشماری ۳۰ درصد تخمین زده شد.
- سرشماری به صورت طی مسیر با ماشین انجام شد.

جدول شماره ۱۵ - نتایج سرشماری آب بندان لاریم

کد گونه	نام علمی گونه‌ها	نام فارسی گونه‌ها	نام انگلیسی گونه‌ها	تعداد
PODCR	Podiceps cristatus	کشیم بزرگ	Great Crested Grebe	۶
TACRU	Tachybaptus ruficollis	کشیم کوچک	Little Grebe	۸
LARUS	Larus spp	انواع کاکایی	Unidentified Gulls	۳
CIRAE	Circus aeruginosus	سنقر تالابی	Marsh Harrier	۲
-	Buteo rufinus	سارگپه پابلند	Long-legged Buzzard	۱
-	Acrocephalus scirpaceus	سسک نیزار	Common Reed Warbler	۱
TOTAL		تعداد کل		۲۱
Total Species		تعداد کل گونه‌ها		۶
Total Waterbirds		تعداد کل آبی و کنارآبی		۱۷
Total Waterbirds Species		تعداد گونه‌های آبی و کنارآبی		۳
Total Raptors		تعداد پرندگان شکاری		۳
Total Raptors Species		تعداد گونه‌های پرندگان شکاری		۲
Total other birds		تعداد سایر پرندگان		۱
Total other birds Species		تعداد گونه‌های سایر پرندگان		۱

۶.۱۳. آب بندان کرد کلا

معرفی منطقه:

آب بندان کردکلا یکی از پهنه‌های کوچک اما بخشی از شبکه گسترده آب بندان‌های شهرستان جویبار در استان مازندران است که در اطراف روستای کردکلا قرار دارد. به صورت سنتی برای ذخیره و مدیریت آب شالیزاری و تأمین منابع آب کشاورزی ایجاد شده است. این آب بندان به عنوان زیستگاه‌های آبی فصلی به حضور پرندگان آبی و کنارآبی در فصول مختلف سال کمک می‌کند.

مناطق آب بندان در جویبار معمولاً در مجاورت اراضی شالیزاری و مزارع قرار دارند و با افزایش سطح آب در فصول سرد و زمان توقف مهاجرت پرندگان، نقش مهمی در استقرار و تأمین زیستگاه پرندگان مهاجر ایفا می‌کنند. آب بندان کردکلا نیز در این چارچوب کارکرد دارد و به عنوان بخشی از پهنه‌های آبی محلی در سرشماری‌های پرندگان آبی مورد توجه قرار می‌گیرد.

نوع مدیریت زیستگاه: آزاد

تصویر شماره ۱۷ - محدوده سرشماری شده در کردکلا

وضعیت جوی در زمان سرشماری: نیمه ابری

تاریخ و زمان سرشماری: ۱۴۰۴/۱۱/۰۷ از ساعت ۱۲:۱۲ الی ۱۲:۳۶

نکات و ملاحظات:

- با توجه به مساحت آب بندان، تراکم سنقر تالابی در این سایت بالا ارزیابی شد.
- دسترسی به مسیر منتهی به آب بندان نیازمند استفاده از خودروی دو دیفرانسیل (WD۴) است.
- پوشش نیزار در زمان سرشماری ۷۰ درصد تخمین زده شد.
- سرشماری به صورت طی مسیر با ماشین انجام شد.

جدول شماره ۱۶ - نتایج سرشماری آب بندان کردکلا

کد گونه	نام علمی گونه‌ها	نام فارسی گونه‌ها	نام انگلیسی گونه‌ها	تعداد
PODCR	Podiceps cristatus	کشیم بزرگ	Great Crested Grebe	۲۳
PODNI	Podiceps nigricollis	کشیم گردن سیاه	Black-necked Grebe	۷
TACRU	Tachybaptus ruficollis	کشیم کوچک	Little Grebe	۶
CASAL	Casmerodius albus	اگرت بزرگ	Great White Egret	۱
GALCH	Gallinula chloropus	چنگر نوک سرخ	Moorhen	۳
PORPP	Porphyrio porphyrio	طاووسک	Purple Swamphen	۳
FULAT	Fulica atra	چنگر معمولی	Common Coot	۴
VANVA	Vanellus vanellus	خروس کولی	Northern Lapwing	۳۰
LARRI	Larus ridibundus	کاکایی سرسیاه	Black-headed Gull	۵۵
LARGE	Larus genei	کاکایی صورتی	Slender-billed Gull	۱۰
CIRAE	Circus aeruginosus	سنقر تالابی	Marsh Harrier	۶
MOTAL	Motacilla alba	دم جنبانک ابلق	Pied Wagtail	۳
-	Anthus richardi	پیپت پادراز	Richard's Pipit	۱

کد گونه	نام علمی گونه‌ها	نام فارسی گونه‌ها	نام انگلیسی گونه‌ها	تعداد
-	Milvus migrans	کور کور سیاه	Black Kite	۲
-	Cettia cetti	سسک دم پهن	Cetti's Warbler	۱
TOTAL		تعداد کل		۱۵۵
Total Species		تعداد کل گونه‌ها		۱۵
Total Waterbirds		تعداد کل آبی و کنارآبی		۱۴۲
Total Waterbirds Species		تعداد گونه‌های آبی و کنارآبی		۱۰
Total Raptors		تعداد پرندگان شکاری		۸
Total Raptors Species		تعداد گونه‌های پرندگان شکاری		۲
Total other birds		تعداد سایر پرندگان		۵
Total other birds Species		تعداد گونه‌های سایر پرندگان		۳

۶،۱۴. آب بندان انارمرز

معرفی منطقه:

آب بندان انارمرز در ضلع جنوب غربی روستای انارمرز از توابع بخش گیل خوران شهرستان جویبار در استان مازندران قرار دارد و مساحتی در حدود ۳۰۰ هکتار را شامل می شود. این پهنه آبی همراه با بیش از ۳۰۰ هکتار شالیزار پیرامونی، یکی از سازه های سنتی ذخیره آب کشاورزی در دشت جویبار است و در فصل تابستان برای ماهیان گرمابی پرورش آب فراهم می آورد.

در فصول سرد سال، آب بندان انارمرز مورد استفاده گروه هایی از پرندگان آبی و کنارآبی مهاجر قرار می گیرد و با توجه به شرایط تالابی و اراضی شالیزاری اطراف، توانایی پشتیبانی از گونه هایی مانند انواع اردک ها و سایر پرندگان زمستان گذر را داراست. به همین دلیل این آب بندان در چارچوب سرشماری پرندگان آبی استان مازندران به عنوان یکی از سایت های بررسی به حساب می آید.

نوع مدیریت زیستگاه: آزاد

تصویر شماره ۱۸ - محدوده سرشماری شده در آب بندان انارمرز

وضعیت جوی در زمان سرشماری: نیمه ابری

تاریخ و زمان سرشماری: ۱۴۰۴/۱۱/۰۷ از ساعت ۱۰:۲۶ الی ۱۲:۰۰

نکات و ملاحظات:

- آب بندان انارمرز در حال حاضر به استخر پرورش ماهی تبدیل شده است و کاربری غالب آن، بهره‌برداری آبی‌پروری ارزیابی می‌شود.
- در پیرامون سایت، زمین‌های کشاورزی فعال قرار دارد که ساختار طبیعی حاشیه‌های تالاب را محدود کرده است.
- در جریان پایش، نشانه‌هایی از قرق‌شکنی در محدوده مشاهده شد که مشابه الگوی رایج در برخی دیگر از آب بندان‌های منطقه است. همچنین، تعداد قابل توجهی پوکه اسلحه در محدوده سایت مشاهده شد که نشان‌دهنده حضور و فعالیت شکار در منطقه است.
- مجموع این عوامل، بیانگر فشار چندلایه انسانی بر سایت و کاهش جدی کارکرد زیستگاهی آن برای پرندگان آبی و کنارآبی است.

پیشنهادهای:

- در صورت فراهم بودن شرایط مدیریتی، امکان بازنگری در بخشی از کاربری سایت و ایجاد ناحیه‌ای با اولویت حفاظت مشارکتی در آینده قابل بررسی است.

جدول شماره ۱۷ - نتایج سرشماری آب بندان انارمرز

کد گونه	نام علمی گونه‌ها	نام فارسی گونه‌ها	نام انگلیسی گونه‌ها	تعداد
PODCR	Podiceps cristatus	کشیم بزرگ	Great Crested Grebe	۱۱
TACRU	Tachybaptus ruficollis	کشیم کوچک	Little Grebe	۳۳
PHACA	Phalacrocorax carbo	باکلان بزرگ	Great Cormorant	۴
ARDCI	Ardea cinerea	حواصیل خاکستری	Grey Heron	۱
CASAL	Casmerodius albus	اگرت بزرگ	Great White Egret	۴۴
EGRGA	Egretta garzetta	اگرت کوچک	Little Egret	۶۰
TADTA	Tadorna tadorna	تنجه	Shelduck	۴۷
ANAST	Anas strepera	اردک ارده‌ای	Gadwall	۸
ANACR	Anas crecca	خوتکا	Green-winged Teal	۴
ANAPL	Anas platyrhynchos	اردک سرسبز	Mallard	۳۶

کد گونه	نام علمی گونه‌ها	نام فارسی گونه‌ها	نام انگلیسی گونه‌ها	تعداد
ANACL	Anas clypeata	اردک نوک پهن	Northern Shoveler	۲
ANATI	Anatinae spp	انواع اردک	Unidentified Ducks	۸
GALCH	Gallinula chloropus	چنگر نوک سرخ	Moorhen	۵
PORPP	Porphyrio porphyrio	طاووسک	Purple Swampphen	۱
FULAT	Fulica atra	چنگر معمولی	Common Coot	۸۵۱
ACTHY	Actitis hypoleucos	آبچلیک آوازخوان	Common Sandpiper	۹۶
GALGA	Gallinago gallinago	پاشلک معمولی	Common Snipe	۹
LARRI	Larus ridibundus	کاکایی سرسیاه	Black-headed Gull	۲۶۸
CHLLE	Chlidonias leucoptera	پرستوی دریایی بال سفید	White-winged Black Tern	۱
STEAL	Sterna albifrons	پرستوی دریایی کوچک	Little Tern	۱
CIRAE	Circus aeruginosus	سنقر تالابی	Marsh Harrier	۱۳
ALCAT	Alcedo atthis	ماهی خورک کوچک	Kingfisher	۵
ANTSP	Anthus spinoletta	پیپت تالابی	Water Pipit	۲
	Milvus migrans	کور کور سیاه	Black Kite	۱۲
TOTAL		تعداد کل		۱۵۲۲
Total Species		تعداد کل گونه‌ها		۲۴
Total Waterbirds		تعداد کل آبی و کنارآبی		۱۴۹۰
Total Waterbirds Species		تعداد گونه‌های آبی و کنارآبی		۲۰
Total Raptors		تعداد پرندگان شکاری		۲۵
Total Raptors Species		تعداد گونه‌های پرندگان شکاری		۲
Total other birds		تعداد سایر پرندگان		۷
Total other birds Species		تعداد گونه‌های سایر پرندگان		۲

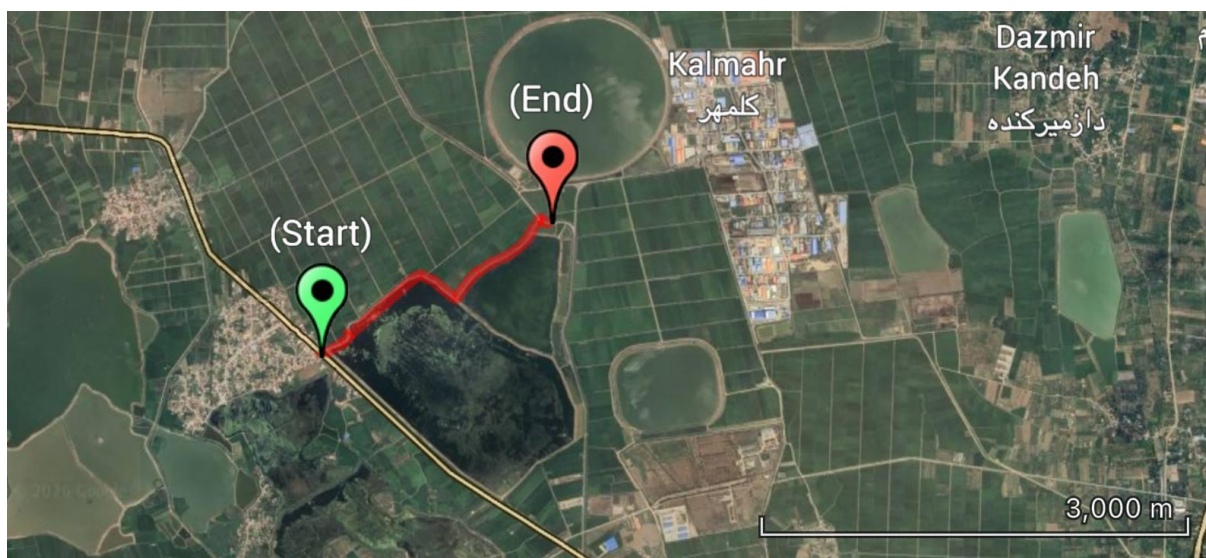
۶.۱۵. آب بندان سید محله

معرفی منطقه:

آب بندان روستای سیدمحله با مساحتی حدود ۱۵۰ هکتار در شمال شهرستان ساری و در ابتدای ورودی این روستا، در کنار جاده اصلی ساری-بابلسر و مسیر جاده جویبار-بهنمیر قرار دارد. این پهنه تالابی زیستگاهی مهم برای پرندگان آبی و کنارآبی مهاجر فراهم می‌کند و علاوه بر پرندگان، میزبان گونه‌های مختلف جانوری و پوشش گیاهی وابسته به محیط‌های تالابی است.

این آب بندان نقش قابل توجهی در معیشت جوامع محلی ایفا می‌کند و بسیاری از فعالیت‌های اقتصادی منطقه به منابع و اکوسیستم تالابی وابسته است. شکار و صید پرندگان آبی مهاجر یکی از روش‌های معیشتی سنتی محسوب می‌شود.

نوع مدیریت زیستگاه: آزاد

تصویر شماره ۱۹ - محدوده سرشماری شده در آب بندان سیدمحله

وضعیت جوی در زمان سرشماری: نیمه ابری

تاریخ و زمان سرشماری: ۱۴۰۴/۱۱/۰۷ از ساعت ۱۳:۰۹ الی ۱۳:۱۵

نکات و ملاحظات:

- پوشش نیزار در زمان سرشماری، ۵۰ درصد تخمین زده شد.
- سرشماری به صورت طی مسیر با ماشین انجام شد.

جدول شماره ۱۸ - نتایج سرشماری آب بندان سیدمحل

کد گونه	نام علمی گونه‌ها	نام فارسی گونه‌ها	نام انگلیسی گونه‌ها	تعداد
PODNI	Podiceps nigricollis	کشیم گردن سیاه	Black-necked Grebe	۱
TACRU	Tachybaptus ruficollis	کشیم کوچک	Little Grebe	۱۳
FULAT	Fulica atra	چنگر معمولی	Common Coot	۱۸
CIRAE	Circus aeruginosus	سنقر تالابی	Marsh Harrier	۲
ALCAT	Alcedo atthis	ماهی خورک کوچک	Kingfisher	۲
MOTAL	Motacilla alba	دم جنبانک ابلق	Pied Wagtail	۱۸
ANTSP	Anthus spinoletta	پیپت تالابی	Water Pipit	۱
-	Acrocephalus scirpaceus	سسک نیزار	Common Reed Warbler	۱
-	Emberiza schoeniclus	زرد پره نیزار	Common Reed Bunting	۱
-	Cettia cetti	سسک دم پهن	Cetti's Warbler	۱
TOTAL		تعداد کل		۵۸
Total Species		تعداد کل گونه‌ها		۱۰
Total Waterbirds		تعداد کل آبی و کنارآبی		۳۲
Total Waterbirds Species		تعداد گونه‌های آبی و کنارآبی		۳
Total Raptors		تعداد پرندگان شکاری		۲
Total Raptors Species		تعداد گونه‌های پرندگان شکاری		۱
Total other birds		تعداد سایر پرندگان		۲۴
Total other birds Species		تعداد گونه‌های سایر پرندگان		۶

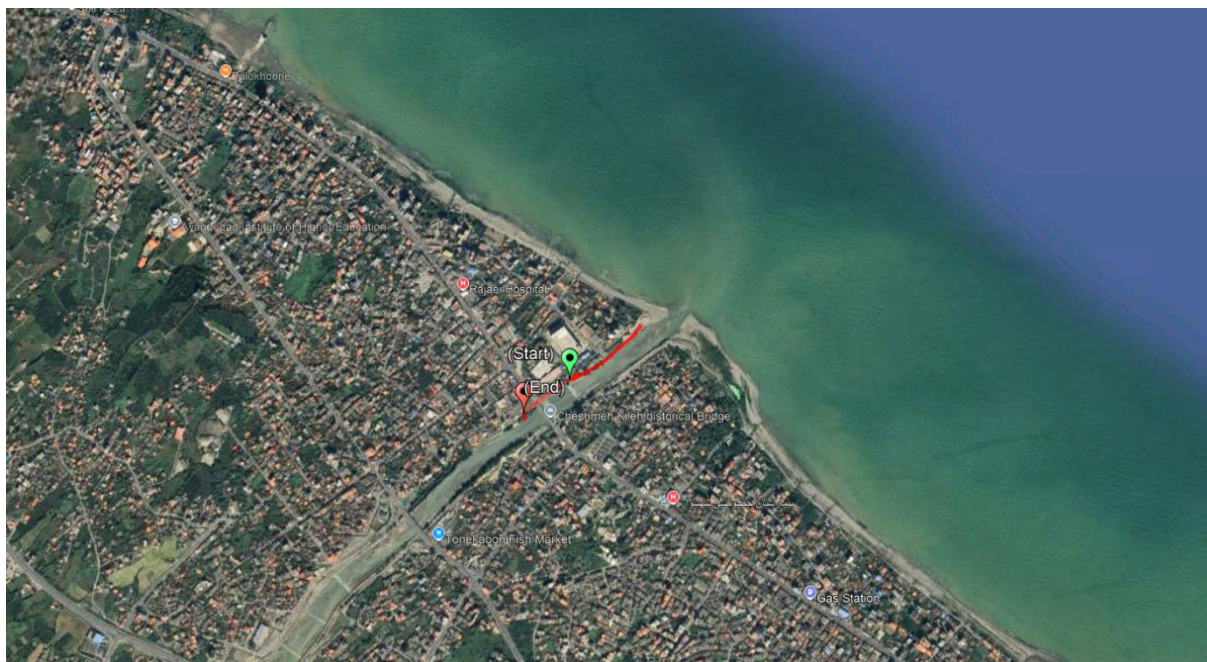
۶،۱۶. دهانه چشمه کیله

معرفی منطقه:

رودخانه چشمه کیله از ارتفاعات منطقه دوهزار، تخت سلیمان و کوه‌های الموت سرچشمه می‌گیرد و دارای دو شاخه اصلی است. شاخه دوهزار از کوه‌های دوهزار و شاخه سه‌هزار از ارتفاعات سه‌هزار منشأ گرفته و این دو شاخه در محدوده چالدره، در فاصله حدود ۲۴ کیلومتری جنوب شهر تنکابن، به یکدیگر می‌پیوندند.

این رودخانه پس از خروج از نواحی کوهستانی با نام چشمه کیله شناخته می‌شود و در بخش جلگه‌ای با نام «مزر» جریان دارد. چشمه کیله در اغلب ایام سال از دبی قابل توجهی برخوردار است؛ عمق متوسط آن حدود ۱۰۵ متر بوده و عرض رودخانه بسته به موقعیت مکانی بین ۳۰ تا ۳۵۰ متر و در برخی نقاط تا حدود ۴۰۰ متر تغییر می‌کند.

نوع مدیریت زیستگاه: آزاد

تصویر شماره ۲۰- محدوده سرشماری شده در دهانه چشمه کیله

وضعیت جوی در زمان سرشماری: آفتابی، باد (۸ کیلومتر بر ساعت)

تاریخ و زمان سرشماری: ۱۴۰۴/۱۱/۱۱ از ساعت ۱۴:۵۴ الی ۱۵:۲۰

نکات و ملاحظات:

- اکثر کاکایی‌های خزری مشاهده شده، نیمه بالغ هستند.
- سرشماری به صورت پیاده و طی مسیر انجام شد.

جدول شماره ۱۹ - نتاج سرشماری دهانه چشمه کیله

کد گونه	نام علمی گونه‌ها	نام فارسی گونه‌ها	نام انگلیسی گونه‌ها	تعداد
PHAPY	Phalacrocorax pygmaeus	باکلان کوچک	Pygmy Cormorant	۲۰
PHACA	Phalacrocorax carbo	باکلان بزرگ	Great Cormorant	۱۱۱
CASAL	Casmerodius albus	اگرت بزرگ	Great White Egret	۱
EGRGA	Egretta garzetta	اگرت کوچک	Little Egret	۴
LARAM	Larus armenicus	کاکایی ارمنی	Armenian Gull	۲
LARCC	Larus cachinnans	کاکایی خزری	Caspian Yellow-legged Gull	۲۸
LARIC	Larus ichthyaetus	کاکایی سر سیاه بزرگ	Great Black-headed Gull	۱
LARRI	Larus ridibundus	کاکایی سرسیاه	Black-headed Gull	۲۳۰
LARGE	Larus genei	کاکایی صورتی	Slender-billed Gull	۵۰
LARUS	Larus spp	انواع کاکایی	Unidentified Gulls	۵۰
CHLHY	Chlidonias hybridus	پرستوی دریایی تیره	Whiskered Tern	۱
CHLLE	Chlidonias leucoptera	پرستوی دریایی بال سفید	White-winged Black Tern	۱
MOTAL	Motacilla alba	دم جنبانک ابلق	Pied Wagtail	۱۰
TOTAL		تعداد کل		۵۰۹
Total Species		تعداد کل گونه‌ها		۱۳
Total Waterbirds		تعداد کل آبی و کنارآبی		۴۹۹
Total Waterbirds Species		تعداد گونه‌های آبی و کنارآبی		۱۲
Total Raptors		تعداد پرندگان شکاری		۰
Total Raptors Species		تعداد گونه‌های پرندگان شکاری		۰
Total other birds		تعداد سایر پرندگان		۱۰
Total other birds Species		تعداد گونه‌های سایر پرندگان		۱

۶،۱۷. آب بندان میستان

معرفی منطقه:

آب بندان میستان در جنوب روستای میستان از توابع شهرستان جویبار و در فاصله حدود ۵ تا ۷ کیلومتری از ساحل دریای خزر واقع شده است. این تالاب در تراز حدود ۱۸ متر پایین تر از سطح آب های آزاد قرار دارد. تالاب میستان هر ساله در فصل پاییز و زمستان میزبان پرندگان آبی و کنارآبی زمستان گذران است.

نوع مدیریت زیستگاه: آزاد

تصویر شماره ۲۱ - محدوده سرشماری شده در آب بندان میستان

وضعیت جوی در زمان سرشماری: نیمه ابری

تاریخ و زمان سرشماری: ۱۴۰۴/۱۱/۰۷ از ساعت ۱۳:۳۰ الی ۱۳:۴۵

جدول شماره ۲۰ - نتاج سرشماری آب بندان میستان

کد گونه	نام علمی گونه‌ها	نام فارسی گونه‌ها	نام انگلیسی گونه‌ها	تعداد
TACRU	Tachybaptus ruficollis	کشیم کوچک	Little Grebe	۱۳
CASAL	Casmerodius albus	اگرت بزرگ	Great White Egret	۱
FULAT	Fulica atra	چنگر معمولی	Common Coot	۲
TRIOC	Tringa ochropus	آبچلیک تک زی	Green Sandpiper	۱
GALGA	Gallinago gallinago	پاشلک معمولی	Common Snipe	۲۳
WADER	Unidentified Waders	انواع پرندگان کنارآبی	Unidentified Waders	۳
LARCC	Larus cachinnans	کاکایی خزری	Caspian Yellow-legged Gull	۴
LARRI	Larus ridibundus	کاکایی سرسیاه	Black-headed Gull	۴
ALCAT	Alcedo atthis	ماهی خورک کوچک	Kingfisher	۱
TOTAL		تعداد کل		۵۲
Total Species		تعداد کل گونه‌ها		۹
Total Waterbirds		تعداد کل آبی و کنارآبی		۵۱
Total Waterbirds Species		تعداد گونه‌های آبی و کنارآبی		۸
Total Raptors		تعداد پرندگان شکاری		۰
Total Raptors Species		تعداد گونه‌های پرندگان شکاری		۰
Total other birds		تعداد سایر پرندگان		۱
Total other birds Species		تعداد گونه‌های سایر پرندگان		۱

۶،۱۸. آب بندان روشنندان

معرفی منطقه:

آب بندان روشنندان یکی از پهنه‌های آبی محلی در استان مازندران است که در ارتباط مستقیم با اراضی شالیزاری پیرامون قرار دارد و برای ذخیره و مدیریت آب کشاورزی مورد استفاده قرار می‌گیرد.

این آب بندان در فصل‌های سرد سال می‌تواند به‌طور محدود مورد استفاده پرندگان آبی و کنارآبی مهاجر قرار گیرد و به همین دلیل در فهرست سایت‌های سرشماری پرندگان آبی بررسی شده است.

نوع مدیریت زیستگاه: آزاد

تصویر شماره ۲۲ - محدوده سرشماری شده در آب بندان روشنندان

وضعیت جوی در زمان سرشماری: نیمه ابری

تاریخ و زمان سرشماری: ۱۴۰۴/۱۱/۰۷ از ساعت ۱۳:۵۰ الی ۱۴:۴۰

نکات و ملاحظات:

- در زمان سرشماری، عملیات لایروبی در محدوده سایت در حال انجام بود.
- تراکم بالایی از پاشلک‌ها در این سایت مشاهده شد. با توجه به اینکه پاشلک‌های از بی‌مهرگان زیر خاک تغذیه می‌کند، نشان می‌دهد که خاک زیر و رو شده است.

جدول شماره ۲۱ - نتایج سرشماری آب بندان روشندان

کد گونه	نام علمی گونه ها	نام فارسی گونه ها	نام انگلیسی گونه ها	تعداد
PODCR	Podiceps cristatus	کشیم بزرگ	Great Crested Grebe	۱۶
TACRU	Tachybaptus ruficollis	کشیم کوچک	Little Grebe	۱۵
ARDCI	Ardea cinerea	حواصیل خاکستری	Grey Heron	۶
CASAL	Casmerodius albus	اگرت بزرگ	Great White Egret	۳۷
GALGA	Gallinago gallinago	پاشلک معمولی	Common Snipe	۳۴۲
LYMMI	Lymnocyptes minimus	پاشلک کوچک	Jack Snipe	۱۰۶
LARCC	Larus cachinnans	کاکایی خزری	Caspian Yellow-legged Gull	۱
LARRI	Larus ridibundus	کاکایی سرسیاه	Black-headed Gull	۲۵۱
CIRAE	Circus aeruginosus	سنقر تالابی	Marsh Harrier	۳
TOTAL		تعداد کل		۷۷۷
Total Species		تعداد کل گونه ها		۹
Total Waterbirds		تعداد کل آبی و کنار آبی		۷۷۴
Total Waterbirds Species		تعداد گونه های آبی و کنار آبی		۸
Total Raptors		تعداد پرندگان شکاری		۳
Total Raptors Species		تعداد گونه های پرندگان شکاری		۱
Total other birds		تعداد سایر پرندگان		۰
Total other birds Species		تعداد گونه های سایر پرندگان		۰

۶،۱۹. آب بندان لجمه (عزیزک)

معرفی منطقه:

تالاب عزیزک یا آب بندان عزیزک با وسعت تقریبی ۵۵۰ هکتار در دهستان عزیزک، بخش بهنمیر، شهرستان بابلسر استان مازندران واقع شده است. این مجموعه شامل چهار آب بندان کوچک و بزرگ است که علاوه بر چشم‌انداز طبیعی زیبا، نقش مهمی در تامین منابع آب کشاورزی و پرورش ماهیان و سایر آبزیان ایفا می‌کند. آب بندان عزیزک به‌عنوان یکی از پهنه‌های تالابی مهم شمال کشور، در فصل‌های مهاجرت میزبان جمعیت قابل توجهی از پرندگان آبی و کنارآبی است.

ترکیب پوشش آبی و اراضی پیرامونی، امکان استقرار، تغذیه و استراحت پرندگان مهاجر را فراهم می‌کند و به همین دلیل، آب بندان عزیزک یکی از سایت‌های شاخص در سرشماری پرندگان آبی استان مازندران محسوب می‌شود.

نوع مدیریت زیستگاه: آزاد

تصویر شماره ۲۳- محدوده سرشماری شده در آب بندان لجمه (عزیزک)

وضعیت جوی در زمان سرشماری: آفتابی

تاریخ و زمان سرشماری: ۱۴۰۴/۱۱/۰۶ از ساعت ۱۲:۴۵ الی ۱۳:۰۰

نکات و ملاحظات:

- تعداد قابل توجهی پوکه فشنگ در محدوده سایت مشاهده شد.
- به دلیل بالا بودن سطح آب در منطقه، امکان دسترسی به انتهای مسیر وجود نداشت.
- سرشماری با ماشین و طی مسیر انجام شد.

جدول شماره ۲۲ - نتایج سرشماری آب بندان لجمه (عزیزک)

کد گونه	نام علمی گونه‌ها	نام فارسی گونه‌ها	نام انگلیسی گونه‌ها	تعداد
PODCR	Podiceps cristatus	کشیم بزرگ	Great Crested Grebe	۲
ARDCI	Ardea cinerea	حواصیل خاکستری	Grey Heron	۵
CASAL	Casmerodius albus	اگرت بزرگ	Great White Egret	۴۴
EGRGA	Egretta garzetta	اگرت کوچک	Little Egret	۶
ANAPL	Anas platyrhynchos	اردک سرسبز	Mallard	۹
FULAT	Fulica atra	چنگر معمولی	Common Coot	۱۶۲
LARRI	Larus ridibundus	کاکایی سرسیاه	Black-headed Gull	۴۸
CIRAE	Circus aeruginosus	سنقر تالابی	Marsh Harrier	۱۰
AQUCL	Aquila clanga	عقاب تالابی (خالداز بزرگ)	Greater Spotted Eagle	۱
TOTAL		تعداد کل		۲۸۷
Total Species		تعداد کل گونه‌ها		۹
Total Waterbirds		تعداد کل آبی و کنارآبی		۲۷۶
Total Waterbirds Species		تعداد گونه‌های آبی و کنارآبی		۷
Total Raptors		تعداد پرندگان شکاری		۱۱
Total Raptors Species		تعداد گونه‌های پرندگان شکاری		۲
Total other birds		تعداد سایر پرندگان		۰
Total other birds Species		تعداد گونه‌های سایر پرندگان		۰

۶،۲۰. آب بندان لنگور

معرفی منطقه:

تالاب لنگور در روستای لنگور از توابع شهرستان بابل واقع شده و با مساحتی حدود ۷۰۰ هکتار، یکی از پهنه‌های آبی بزرگ استان مازندران به‌شمار می‌رود. این تالاب علاوه بر اهمیت کشاورزی به‌عنوان منبع ذخیره آب برای زمین‌های زراعی اطراف، جلوه‌های طبیعی و چشم‌اندازهای بکر ارائه می‌دهد.

در فصل زمستان، تالاب لنگور میزبان جمعیت قابل توجهی از پرندگان مهاجر آبی و کنارآبی است.

نوع مدیریت زیستگاه: آزاد

تصویر شماره ۲۴ - محدوده سرشماری شده در آب بندان لنگور

وضعیت جوی در زمان سرشماری: آفتابی

تاریخ و زمان سرشماری: ۱۴۰۴/۱۱/۰۶ از ساعت ۱۲:۱۰ الی ۱۲:۴۰

جدول شماره ۲۳ - نتایج سرشماری آب بندان لنگور

کد گونه	نام علمی گونه‌ها	نام فارسی گونه‌ها	نام انگلیسی گونه‌ها	تعداد
TACRU	Tachybaptus ruficollis	کشیم کوچک	Little Grebe	۲
CIRAE	Circus aeruginosus	سنقر تالابی	Marsh Harrier	۳
	Buteo rufinus	سارگپه پابلند	Long-legged Buzzard	۱
TOTAL		تعداد کل		۶
Total Species		تعداد کل گونه‌ها		۳
Total Waterbirds		تعداد کل آبی و کنارآبی		۲
Total Waterbirds Species		تعداد گونه‌های آبی و کنارآبی		۱
Total Raptors		تعداد پرندگان شکاری		۴
Total Raptors Species		تعداد گونه‌های پرندگان شکاری		۲
Total other birds		تعداد سایر پرندگان		۰
Total other birds Species		تعداد گونه‌های سایر پرندگان		۰

۶،۲۱. آب بندان آغوزین

معرفی منطقه:

آب بندان آغوزین در روستای آغوزین از دهستان فیضیه بخش مرکزی شهرستان بابل در استان مازندران واقع شده است. این پهنه آبی جزئی از شبکه گسترده آب بندان‌های شالیزاری منطقه است که با ذخیره آب در فصول سرد سال کارکردی شبه‌تالابی پیدا می‌کند و در کنار زمین‌های کشاورزی قرار دارد.

اگرچه اطلاعات منتشرشده درباره ویژگی‌های دقیق این آب بندان اندک است، مشاهدات نشان می‌دهد این آب بندان محل تجمع گونه‌های متنوعی از پرندگان آبی و کنارآبی است.

نوع مدیریت زیستگاه: آزاد

تصویر شماره ۲۵ - محدوده سرشماری شده در آب بندان آغوزین

وضعیت جوی در زمان سرشماری: آفتابی

تاریخ و زمان سرشماری: ۱۴۰۴/۱۱/۰۶ از ساعت ۱۱:۳۰ الی ۱۱:۴۳

نکات و ملاحظات:

- حضور سنبل آبی به عنوان گونه مهاجم در محدوده سایت مشاهده شد.
- در زمان سرشماری، عملیات لایروبی در این سایت در حال انجام بود.

جدول شماره ۲۴ - نتایج سرشماری آب بندان آغوزین

کد گونه	نام علمی گونه‌ها	نام فارسی گونه‌ها	نام انگلیسی گونه‌ها	تعداد
PODCR	Podiceps cristatus	کشیم بزرگ	Great Crested Grebe	۱
CASAL	Casmerodius albus	اگرت بزرگ	Great White Egret	۱
TRIOC	Tringa ochropus	آبچلیک تک زی	Green Sandpiper	۱
LARUS	Larus spp.	انواع کاکایی	Unidentified Gulls	۱
CIRAE	Circus aeruginosus	سنقر تالابی	Marsh Harrier	۱
TOTAL		تعداد کل		۵
Total Species		تعداد کل گونه‌ها		۵
Total Waterbirds		تعداد کل آبی و کنارآبی		۴
Total Waterbirds Species		تعداد گونه‌های آبی و کنارآبی		۴
Total Raptors		تعداد پرندگان شکاری		۱
Total Raptors Species		تعداد گونه‌های پرندگان شکاری		۱
Total other birds		تعداد سایر پرندگان		۰
Total other birds Species		تعداد گونه‌های سایر پرندگان		۰

۶،۲۲. آب بندان رمنت

معرفی منطقه:

آب بندان رمنت در روستای رمنت، از توابع بخش مرکزی شهرستان بابل، واقع شده است. این روستا در فاصله حدود ۷ کیلومتری شهر بابل قرار دارد و پهنه‌های آبی آن شامل چهار آب بندان برای ذخیره و مدیریت آب کشاورزی است. همچون سایر آب بندان‌ها علاوه بر کارکرد کشاورزی، محیطی مناسب برای پرندگان آبی و کنارآبی مهاجر فراهم می‌کند.

نوع مدیریت زیستگاه: آزاد

تصویر شماره ۲۶ - محدوده سرشماری شده در آب بندان رمنت

وضعیت جوی در زمان سرشماری: آفتابی

تاریخ و زمان سرشماری: ۱۴۰۴/۱۱/۰۶ از ساعت ۱۰:۱۰ الی ۱۱:۱۱

نکات و ملاحظات:

- در زمان بازدید، صدای توپ دستی مورد استفاده در استخرهای پرورش ماهی برای متواری کردن باکلان‌ها شنیده شد.
- تخریب پوشش نیزار در محدوده سایت مشاهده شد.

جدول شماره ۲۵ - نتایج سرشماری آب بندان رمنت

کد گونه	نام علمی گونه‌ها	نام فارسی گونه‌ها	نام انگلیسی گونه‌ها	تعداد
PODCR	Podiceps cristatus	کشیم بزرگ	Great Crested Grebe	۴
PHAPY	Phalacrocorax pygmaeus	باکلان کوچک	Pygmy Cormorant	۲۸
PHACA	Phalacrocorax carbo	باکلان بزرگ	Great Cormorant	۱۹
ARDCI	Ardea cinerea	حواصیل خاکستری	Grey Heron	۲
CASAL	Casmerodius albus	اگرت بزرگ	Great White Egret	۴۱
EGRGA	Egretta garzetta	اگرت کوچک	Little Egret	۳۹
ANAST	Anas strepera	اردک ارده‌ای	Gadwall	۱
ANACR	Anas crecca	خوتکا	Green-winged Teal	۲
ANATI	Anatinae spp.	انواع اردک	Unidentified Ducks	۱
GALCH	Gallinula chloropus	چنگر نوک‌سرخ	Moorhen	۴
CHAH1	Charadrius hiaticula	سلیم طوقی معمولی	Ringed Plover	۲۳
TRIOC	Tringa ochropus	آبچلیک تک‌زی	Green Sandpiper	۱
GALGA	Gallinago gallinago	پاشلک معمولی	Common Snipe	۱۴
CALAP	Calidris alpina	تلیله شکم سیاه	Dunlin	۲
LARCC	Larus cachinnans	کاکایی خزری	Caspian Yellow-legged Gull	۱
LARRI	Larus ridibundus	کاکایی سرسیاه	Black-headed Gull	۳
CIRAE	Circus aeruginosus	سنقر تالابی	Marsh Harrier	۳

کد گونه	نام علمی گونه‌ها	نام فارسی گونه‌ها	نام انگلیسی گونه‌ها	تعداد
ALCAT	Alcedo atthis	ماهی خورک کوچک	Kingfisher	۱۰
-	Milvus migrans	کور کور سیاه	Black Kite	۵
TOTAL		تعداد کل		۲۰۳
Total Species		تعداد کل گونه‌ها		۱۹
Total Waterbirds		تعداد کل آبی و کنار آبی		۱۸۵
Total Waterbirds Species		تعداد گونه‌های آبی و کنار آبی		۱۶
Total Raptors		تعداد پرندگان شکاری		۸
Total Raptors Species		تعداد گونه‌های پرندگان شکاری		۲
Total other birds		تعداد سایر پرندگان		۱۰
Total other birds Species		تعداد گونه‌های سایر پرندگان		۱

۶،۲۳. تالاب نیلوفر آبی (حیدرکلا)

معرفی منطقه:

تالاب حیدرکلا، که با نام بوستان نیلوفر آبی نیز شناخته می‌شود، در کمربندی شرقی شهرستان بابل در استان مازندران واقع شده است. این تالاب با مساحتی حدود ۳۴ هکتار، یکی از پهنه‌های تالابی شاخص در محدوده شهری استان به‌شمار می‌رود و آب آن عمدتاً از رودخانه آقارود و انشعابات وابسته تأمین می‌شود. پوشش گسترده نیلوفرهای آبی و وجود پهنه‌های آب آزاد، شرایط مناسبی را برای حضور پرندگان آبی و کنارآبی، به‌ویژه در دوره‌های مهاجرت، فراهم کرده است.

تالاب حیدرکلا علاوه بر ارزش زیستگاهی، نقش مهمی در تأمین آب کشاورزی مناطق پیرامونی ایفا می‌کند و از این نظر برای ساکنان محلی اهمیت بالایی دارد. قرارگیری تالاب در محدوده شهری و استفاده‌های چندگانه از منابع آبی، بر ضرورت پایش منظم و مدیریت یکپارچه این زیستگاه در چارچوب برنامه‌های حفاظتی تأکید می‌کند.

نوع مدیریت زیستگاه: آزاد

تصویر شماره ۲۷ - محدوده سرشماری شده در تالاب نیلوفر آبی (حیدرکلا)

وضعیت جوی در زمان سرشماری: آفتابی - باد (۱۰ کیلومتر بر ساعت)

تاریخ و زمان سرشماری: ۱۴۰۴/۱۱/۰۶ از ساعت ۱۳:۲۵ الی ۱۳:۵۵

نکات و ملاحظات:

- در این سایت، دایره ترس خوتکا حدود ۱۰ متر برآورد شد که نشان‌دهنده سطح بالای امنیت و موفقیت حفاظت فیزیکی تالاب است. چنین فاصله‌ای بیانگر عادت‌پذیری پرندگان به شرایط امن و نبود مزاحمت انسانی است.
- مشاهده طاووسک در این تالاب به‌عنوان شاخصی از امنیت بالا و پایداری زیستگاه ثبت شد؛ چرا که این گونه معمولاً در زیستگاه‌های دارای مزاحمت کمتر و پوشش مناسب حضور می‌یابد.
- تراکم پرندگان در این سایت نسبتاً بالا ارزیابی شد و این وضعیت به‌طور مستقیم با شرایط حفاظتی مناسب تالاب مرتبط به نظر می‌رسد. در میان گونه‌های مشاهده‌شده، جمعیت خوتکا به‌طور قابل توجهی بالا و در مقایسه با سایر گونه‌ها غالب بود که نیازمند بررسی بیشتر در ارتباط با شرایط زیستگاهی، ساختار پوشش گیاهی و منابع غذایی است.
- پوشش نی در بخش‌هایی از تالاب گسترده است و مدیریت نسبت حجم نی به مساحت آزاد آب می‌تواند در حفظ تنوع گونه‌ای نقش تعیین‌کننده‌ای داشته باشد.
- پوشش نیزار در زمان سرشماری ۷۰ درصد تخمین زده شد.

پیشنهادهای:

- پیشنهاد می‌شود کنترل و مدیریت حجم پوشش نی متناسب با مساحت تالاب در دستور کار قرار گیرد تا ضمن حفظ کارکرد زیستگاهی، تعادل میان آب باز و پوشش گیاهی برقرار شود.
- با توجه به تراکم بالا و امنیت زیستگاه، این تالاب ظرفیت آن را دارد که به‌عنوان یک سایت تخصصی پرندنگری به‌صورت جدی طراحی و معرفی شود. ایجاد زیرساخت‌های استاندارد، مسیرهای کنترل‌شده، نقاط مشاهده تخصصی و برنامه‌ریزی مدیریت بازدیدکننده می‌تواند این سایت را به یکی از بهترین سایت‌های پرندنگری منطقه تبدیل کند.
- همچنین پیشنهاد می‌شود این تالاب به‌عنوان یک پایلوت موفق حفاظت فیزیکی و مدیریتی آب‌بندان‌ها در نظر گرفته شود و مدل حفاظتی آن حداقل در دو آب‌بندان دیگر استان به‌صورت آزمایشی اجرا گردد. در صورت موفقیت، این الگو می‌تواند به‌عنوان نمونه‌ای استانی برای مدیریت مؤثر آب‌بندان‌ها معرفی شود.
- در خصوص فراوانی بالای خوتکا نسبت به سایر گونه‌ها، توصیه می‌شود بررسی تخصصی‌تری در مورد عوامل زیستگاهی، کیفیت آب و ساختار پوشش گیاهی انجام شود تا نسبت گونه‌ای به‌صورت علمی تحلیل گردد.

جدول شماره ۲۶ - نتاج سرشماری تالاب نیلوفر آبی (حیدرکلا)

کد گونه	نام علمی گونه‌ها	نام فارسی گونه‌ها	نام انگلیسی گونه‌ها	تعداد
PODCR	Podiceps cristatus	کشیم بزرگ	Great Crested Grebe	۲
PODNI	Podiceps nigricollis	کشیم گردن سیاه	Black-necked Grebe	۴
TACRU	Tachybaptus ruficollis	کشیم کوچک	Little Grebe	۲
PHAPY	Phalacrocorax pygmaeus	باکلان کوچک	Pygmy Cormorant	۶
ANAST	Anas strepera	اردک ارده‌ای	Gadwall	۶
ANACR	Anas crecca	خوتکا	Green-winged Teal	۱۴۹۱
ANAPL	Anas platyrhynchos	اردک سرسبز	Mallard	۴۲
RALAQ	Rallus aquaticus	یلوه آبی	Water Rail	۲
GALCH	Gallinula chloropus	چنگر نوک سرخ	Moorhen	۲۹
PORPP	Porphyrio porphyrio	طاووسک	Purple Swampen	۱
FULAT	Fulica atra	چنگر معمولی	Common Coot	۹۵
GALGA	Gallinago gallinago	پاشک معمولی	Common Snipe	۲۰
CIRAE	Circus aeruginosus	سنقر تالابی	Marsh Harrier	۱
-	Acrocephalus scirpaceus	سسک نیزار	Common Reed Warbler	۱
-	Acrocephalus palustris	سسک تالابی زیتونی	Marsh Warbler	۱
-	Acrocephalus dumetorum	سسک تالابی	Blyth's Reed Warbler	۱
-	Acrocephalus melanopogon	سسک ابرو سفید	Moustached Warbler	۱
TOTAL		تعداد کل		۱۷۰۵
Total Species		تعداد کل گونه‌ها		۱۷
Total Waterbirds		تعداد کل آبی و کنارآبی		۱۷۰۰
Total Waterbirds Species		تعداد گونه‌های آبی و کنارآبی		۱۲
Total Raptors		تعداد پرندگان شکاری		۱
Total Raptors Species		تعداد گونه‌های پرندگان شکاری		۱
Total other birds		تعداد سایر پرندگان		۴
Total other birds Species		تعداد گونه‌های سایر پرندگان		۴

۶،۲۴. آب بندان بصرا

معرفی منطقه:

آب بندان بصرا در مسیر جاده آمل-بابل و در محدوده کنارگذر جنوبی این محور قرار دارد. این آب بندان یکی از سازه‌های سنتی ذخیره آب در جلگه مازندران است که نقش مهمی در تأمین آب کشاورزی و ایجاد زیستگاه‌های آبی فصلی ایفا می‌کند.

عملیات لایروبی آب بندان بصرا از سال ۱۳۹۷ انجام شده است. طی حدود ۱۵ سال گذشته، کشاورزان مناطق پایین دست بصرا در بخش لاله‌آباد، از اراضی بالادست طوغان به‌عنوان منبع ذخیره آب استفاده می‌کردند و در دوره‌های کاهش تراز آب، آب ذخیره‌شده در طوغان به آب بندان بصرا منتقل می‌شد.

وسعت آب بندان بصرا حدود ۲۰۰ هکتار بوده و اراضی تحت پوشش آن حدود ۱۶۲۰۰ هکتار برآورد می‌شود. این آب بندان علاوه بر کارکرد اصلی در مدیریت منابع آب کشاورزی، در بخش‌هایی از سال به‌ویژه در فصول مهاجرت، به‌عنوان زیستگاهی مناسب برای پرندگان آبی و کنارآبی مورد استفاده قرار می‌گیرد.

نوع مدیریت زیستگاه: آزاد

تصویر شماره ۲۸ - محدوده سرشماری شده در آب بندان بصرا

وضعیت جوی در زمان سرشماری: آفتابی

تاریخ و زمان سرشماری: ۱۴۰۴/۱۱/۰۶ از ساعت ۱۱:۰۰ الی ۱۱:۴۶

نکات و ملاحظات:

- در این سایت، تراکم سنقرها نسبت به مساحت محدوده بالا ارزیابی شد.
- همچنین تراکم زردپره تالابی در مقایسه با وسعت سایت قابل توجه بود.
- از نظر دسترسی، تردد در این محدوده با دشواری همراه است. به ویژه در بخش های شمالی سایت، احتمال گیر کردن خودرو در زمین های نرم یا مرطوب وجود دارد که می تواند بر روند پایش اثرگذار باشد.
- در زمان سرشماری پوشش نیزار ۶۵ درصد تخمین زده شد.

پیشنهادهای:

- پیشنهاد می شود در برنامه ریزی سرشماری های آتی، محدودیت های دسترسی و شرایط خاک منطقه به صورت جدی در نظر گرفته شود. در صورت نامناسب بودن شرایط جوی یا نوع خودرو، پایش به صورت پیاده انجام شود یا تنها پس از اطمینان از توان عبور خودرو صورت گیرد.

جدول شماره ۲۷ - نتایج سرشماری آب بندان بصرا

کد گونه	نام علمی گونه ها	نام فارسی گونه ها	نام انگلیسی گونه ها	تعداد
PODNI	Podiceps nigricollis	کشیم گردن سیاه	Black-necked Grebe	۱
PHACA	Phalacrocorax carbo	باکلان بزرگ	Great Cormorant	۸
CASAL	Casmerodius albus	اگرت بزرگ	Great White Egret	۳
EGRGA	Egretta garzetta	اگرت کوچک	Little Egret	۴
ANACR	Anas crecca	خوتکا	Green-winged Teal	۳
ANACL	Anas clypeata	اردک نوک پهن	Northern Shoveler	۲
ANATI	Anatinae spp.	انواع اردک	Unidentified Ducks	۱
RALAQ	Rallus aquaticus	یلوه آبی	Water Rail	۱
GALCH	Gallinula chloropus	چنگر نوک سرخ	Moorhen	۱
FULAT	Fulica atra	چنگر معمولی	Common Coot	۱۰۱

کد گونه	نام علمی گونه‌ها	نام فارسی گونه‌ها	نام انگلیسی گونه‌ها	تعداد
LARRI	Larus ridibundus	کاکابی سرسیاه	Black-headed Gull	۱۲۶
CHLHY	Chlidonias hybridus	پرستوی دریایی تیره	Whiskered Tern	۲
CIRAE	Circus aeruginosus	سنقر تالابی	Marsh Harrier	۸
MOTAL	Motacilla alba	دم جنبانک ابلق	Pied Wagtail	۵
ANTSP	Anthus spinoletta	پیپت تالابی	Water Pipit	۱
EMBSC	Emberiza schoeniclus	زرده پره تالابی	Reed Bunting	۱۸۴
-	Acrocephalus scirpaceus	سک نیزار	Common Reed Warbler	۱
-	Acrocephalus schoenobaenus	سک جگنزار	Sedge Warbler	۱
-	Luscinia svecica	گلو آبی	Bluethroat	۱
-	Acrocephalus palustris	سک تالابی زیتونی	Marsh Warbler	۱
TOTAL		تعداد کل		۴۵۵
Total Species		تعداد کل گونه‌ها		۲۰
Total Waterbirds		تعداد کل آبی و کنارآبی		۲۵۳
Total Waterbirds Species		تعداد گونه‌های آبی و کنارآبی		۱۲
Total Raptors		تعداد پرندگان شکاری		۸
Total Raptors Species		تعداد گونه‌های پرندگان شکاری		۱
Total other birds		تعداد سایر پرندگان		۱۹۴
Total other birds Species		تعداد گونه‌های سایر پرندگان		۷

۶،۲۵. آب بندان مرزون آباد

معرفی منطقه:

آب بندان طبیعی مرزون آباد، با وسعتی در حدود ۱۸۳ هکتار در جنوب غربی شهرستان بابل قرار دارد. عمق متوسط این آب بندان حدود ۲۰۵ متر بوده و از نظر پوشش گیاهان آبی غنای قابل توجهی دارد؛ شرایطی که آن را به زیستگاهی مناسب برای حضور پرندگان آبی و کنارآبی، به ویژه در دوره های مهاجرت، تبدیل کرده است.

با این حال، ورود پساب های کشاورزی و سایر آلاینده ها به این تالاب موجب افزایش بار مواد مغذی، به ویژه ترکیبات ازت و فسفر، شده و مرزون آباد را در معرض فرایندهای یوتریفیکاسیون قرار داده است؛ عاملی که می تواند در بلندمدت بر کیفیت زیستگاه و الگوی حضور پرندگان تاثیرگذار باشد.

نوع مدیریت زیستگاه: آزاد

تصویر شماره ۲۹ - محدوده سرشماری شده در آب بندان مرزون آباد

وضعیت جوی در زمان سرشماری: نیمه ابری، بدون باد

تاریخ و زمان سرشماری: ۱۴۰۴/۱۱/۰۶ از ساعت ۹:۵۷ الی ۱۰:۳۷

نکات و ملاحظات:

- در این سایت، دایره ترس پرندگان کم ارزیابی شد که نشان دهنده سطح مناسب امنیت زیستگاه و پایین بودن مزاحمت انسانی مستقیم است.
- تراکم سینه سرخ اروپایی در نواحی حاشیه ای تالاب بالا بود.
- در میان اردک ها، نسبت جمعیتی ارده ای نسبت به سرسبز بیشتر مشاهده شد که می تواند بازتابی از شرایط زیستگاهی، عمق آب یا نوع منابع غذایی موجود در سایت باشد.
- حدود ۷۰ درصد سطح تالاب تحت پوشش نیزار قرار داشت که در بخش هایی موجب محدودیت دید و کاهش امکان مشاهده مستقیم پرندگان شد. در قسمت هایی که پوشش نیزار کمتر بود، پرندگان آبی مشاهده نشدند که این موضوع می تواند نشان دهنده وابستگی گونه های حاضر به ساختار پوششی متراکم تر باشد.
- کل محدوده تالاب به طور کامل پایش شد و هیچ تور هوایی در سایت مشاهده نگردید.
- در زمان سرشماری، پوشش نیزار ۷۰ درصد تخمین زده شد.

پیشنهادهای:

- به دلیل پایین بودن دایره ترس پرندگان، حفظ سطح فعلی کنترل مزاحمت انسانی ضروری است و توصیه می شود این وضعیت به عنوان یک شاخص مثبت حفاظتی در سال های آتی نیز پایش شود.
- نسبت بالاتر ارده ای نسبت به سرسبز و همچنین تراکم بالای سینه سرخ اروپایی نیازمند تحلیل سالانه روند جمعیتی است تا مشخص شود آیا این الگو پایدار است یا تحت تأثیر تغییرات زیستگاهی قرار دارد.

جدول شماره ۲۸ - نتایج سرشماری آب بندان مرزون آباد

کد گونه	نام علمی گونه ها	نام فارسی گونه ها	نام انگلیسی گونه ها	تعداد
PODCR	Podiceps cristatus	کشیم بزرگ	Great Crested Grebe	۴
PODNI	Podiceps nigricollis	کشیم گردن سیاه	Black-necked Grebe	۲
ANAST	Anas strepera	اردک ارده ای	Gadwall	۱۷
ANACR	Anas crecca	خوتکا	Green-winged Teal	۴۶
ANAPL	Anas platyrhynchos	اردک سرسبز	Mallard	۲۱
ANACL	Anas clypeata	اردک نوک پهن	Northern Shoveler	۲۳

کد گونه	نام علمی گونه‌ها	نام فارسی گونه‌ها	نام انگلیسی گونه‌ها	تعداد
ANATI	Anatinae spp.	انواع اردک	Unidentified Ducks	۶
GALCH	Gallinula chloropus	چنگر نوک سرخ	Moorhen	۱
FULAT	Fulica atra	چنگر معمولی	Common Coot	۶۵
CIRAE	Circus aeruginosus	سنقر تالابی	Marsh Harrier	۳
ALCAT	Alcedo atthis	ماهی خورک کوچک	Kingfisher	۱
MOTAL	Motacilla alba	دم جنبانک ابلق	Pied Wagtail	۴
EMBSC	Emberiza schoeniclus	زرده پره تالابی	Reed Bunting	۳
-	Buteo rufinus	سارگپه پابلند	Long-legged Buzzard	۱
-	Acrocephalus scirpaceus	سسک نیزار	Common Reed Warbler	۲
-	Acrocephalus schoenobaenus	سسک جگنزار	Sedge Warbler	۱
-	Luscinia svecica	گلو آبی	Bluethroat	۱
-	Motacilla cinerea	دم جنبانک خاکستری	Grey Wagtail	۱
TOTAL		تعداد کل		۲۰۲
Total Species		تعداد کل گونه‌ها		۱۸
Total Waterbirds		تعداد کل آبی و کنارآبی		۱۸۵
Total Waterbirds Species		تعداد گونه‌های آبی و کنارآبی		۹
Total Raptors		تعداد پرندگان شکاری		۴
Total Raptors Species		تعداد گونه‌های پرندگان شکاری		۲
Total other birds		تعداد سایر پرندگان		۱۳
Total other birds Species		تعداد گونه‌های سایر پرندگان		۷

۶،۲۶. سواحل استان مازندران

معرفی منطقه:

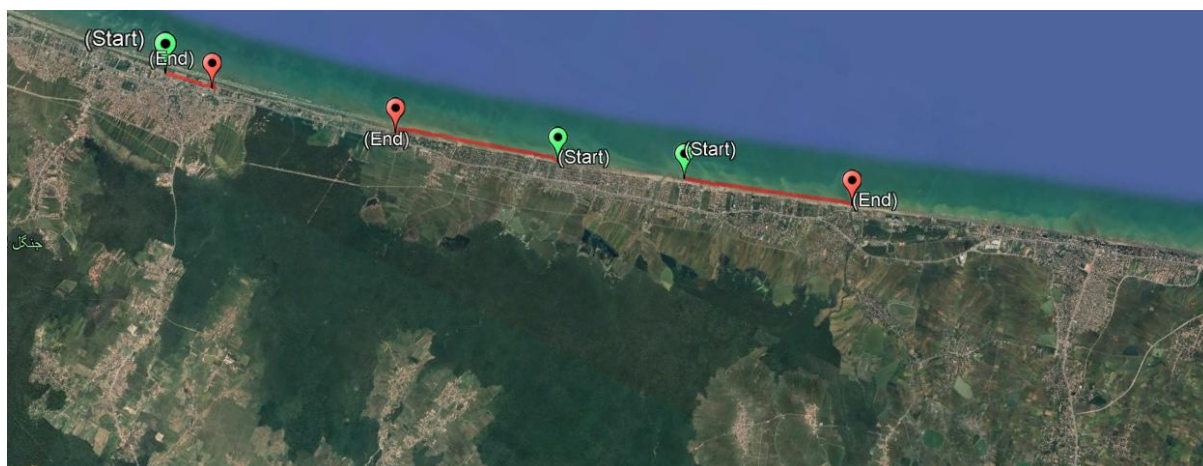
نوار ساحلی دریای خزر در استان مازندران یکی از مهم‌ترین زیستگاه‌های خطی پرندگان آبی و کنار آبی در شمال کشور به‌شمار می‌رود. این پهنه ساحلی که از شرق استان در محدوده میانکاله تا غرب استان در محدوده رامسر امتداد دارد، شامل ترکیبی از سواحل شنی، دهانه رودخانه‌ها، مصب‌ها، نواحی کم‌عمق ساحلی و پهنه‌های دریایی مجاور است.

دهانه رودخانه‌های متعدد در این نوار ساحلی، به‌ویژه در فصول مهاجرت و زمستان‌گذرانی، نقش مهمی در تمرکز پرندگان کنار آبی و برخی گونه‌های آبی ایفا می‌کنند. همچنین بخش‌هایی از پهنه دریایی نزدیک ساحل به‌عنوان زیستگاه تغذیه و استراحت گونه‌هایی از کاکایی‌ها، کشیم‌ها و سایر پرندگان وابسته به زیستگاه‌های ساحلی مورد استفاده قرار می‌گیرد.

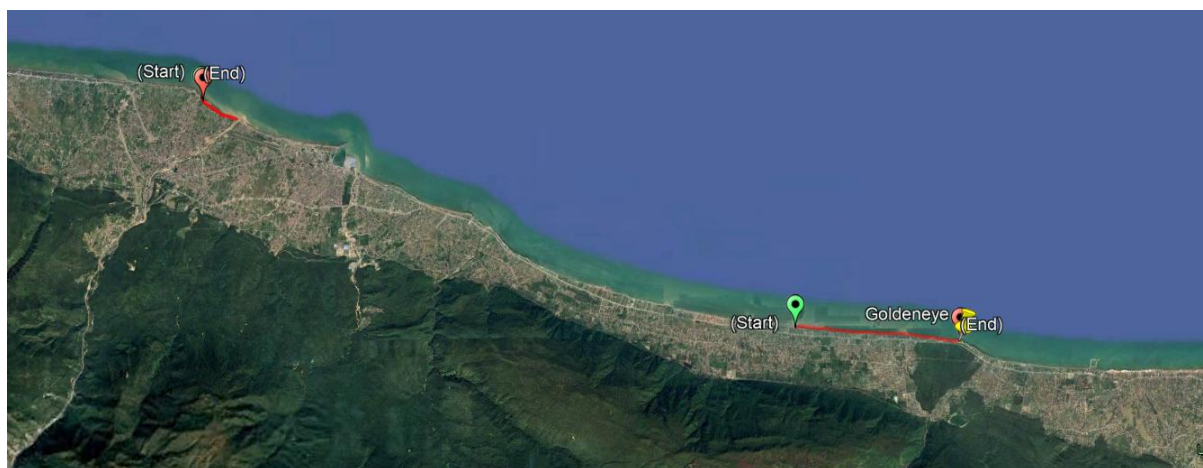
به‌دلیل ماهیت خطی، گستردگی جغرافیایی و تأثیرپذیری بالا از فعالیت‌های انسانی، سواحل مازندران در چارچوب سرشماری پرندگان آبی نیازمند طراحی دقیق نقاط پایش، تعریف واحدهای مکانی مشخص و توجه ویژه به محدودیت‌های دید و دسترسی هستند.

تصویر شماره ۳۰ - محدوده سرشماری شده در ساحل خزر از میانکاله به بابلسر

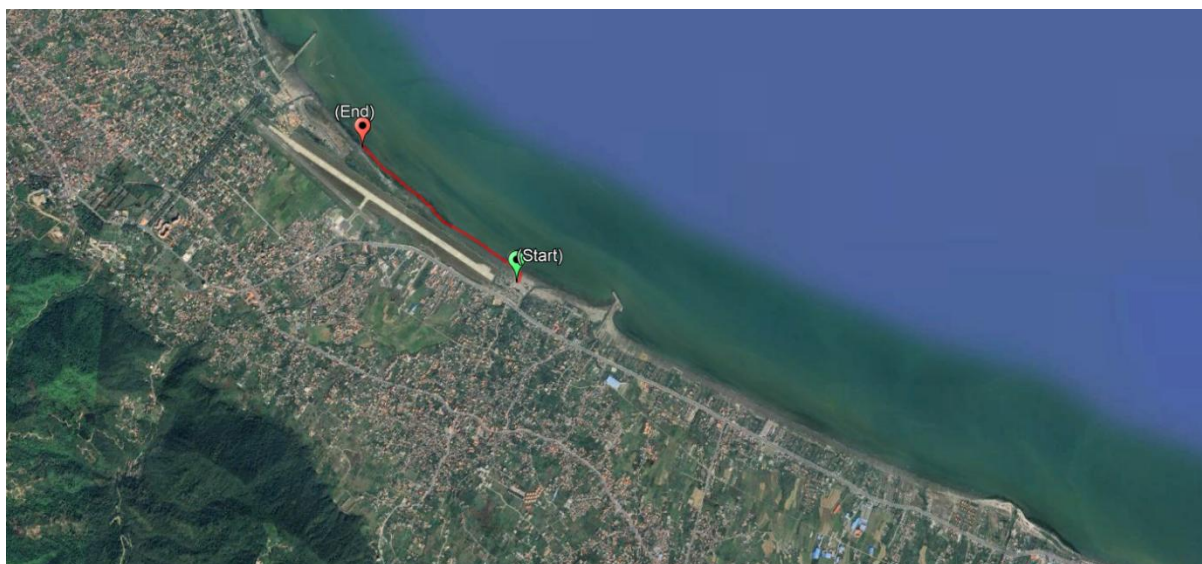
تصویر شماره ۳۱ - محدوده سرشماری شده در ساحل خزر از نور به بابلسر

تصویر شماره ۳۲ - محدوده سرشماری شده در ساحل خزر از چالوس به نور

تصویر شماره ۳۳ - محدوده سرشماری شده در ساحل خزر از تنکابن به چالوس

تصویر شماره ۳۴ - محدوده سرشماری شده در ساحل خزر از رامسر به تنکابن

جدول شماره ۲۹ - شرایط سرشماری در ساحل خزر

ساحل خزر از میانکاله به بابلسر		
نوع مدیریت زیستگاه: آزاد	وضعیت جوی: آفتابی، باد (۵ کیلومتر بر ساعت)	
تاریخ و زمان سرشماری:	۱۴۰۴/۱۱/۷	۱۳:۲۸ - ۱۴:۰۵
ساحل خزر از نور به بابلسر		
نوع مدیریت زیستگاه: آزاد	وضعیت جوی: آفتابی، باد (۱۴ کیلومتر بر ساعت)	
تاریخ و زمان سرشماری:	۱۴۰۴/۱۱/۱۲	۱۵:۲۰ - ۱۶:۴۱
ساحل خزر از چالوس به نور		
نوع مدیریت زیستگاه: آزاد	وضعیت جوی: آفتابی، باد (۵ کیلومتر بر ساعت)	
تاریخ و زمان سرشماری:	۱۴۰۴/۱۱/۱۲	۱۲:۲۴ - ۱۴:۲۰
ساحل خزر از تنکابن به چالوس (عباس آباد)		
نوع مدیریت زیستگاه: آزاد	وضعیت جوی: آفتابی، باد (۱۰ کیلومتر بر ساعت)	
تاریخ و زمان سرشماری:	۱۴۰۴/۱۱/۱۱	۱۵:۳۰ - ۱۶:۳۵
ساحل خزر از رامسر به تنکابن		
نوع مدیریت زیستگاه: آزاد	وضعیت جوی: آفتابی، باد (۵ کیلومتر بر ساعت)	
تاریخ و زمان سرشماری:	۱۴۰۴/۱۱/۱۱	۱۳:۲۳ - ۱۴:۲۰

نکات و ملاحظات:

ساحل خزر از میانکاله به بابلسر:

- در امتداد مسیر از سمت نور به سمت ساحل بابلسر، نسبت جمعیتی کاکایی صورتی به کاکایی سرسیاه رو به افزایش بود.

ساحل خزر از چالوس به نور:

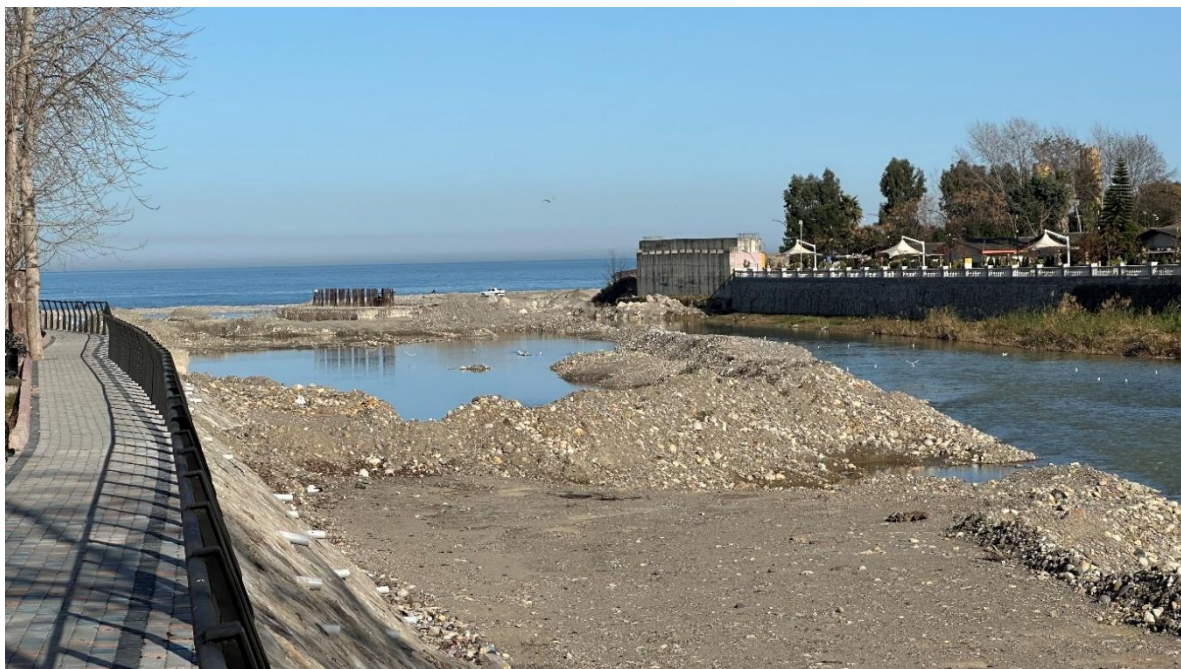
- در محدوده ساحلی مورد بررسی از چالوس تا نور، تجمع بسیار بالایی از کاکایی سرسیاه مشاهده شد. با توجه به این که کاکایی سرسیاه به عنوان گونه‌ای فرصت طلب شناخته می‌شود، چنین تراکمی می‌تواند به‌طور بالقوه نشان‌دهنده دستکاری گسترده خط ساحلی در محدوده شهرستان چالوس و همچنین وجود منابع غذایی مصنوعی یا غذاهای مستقیم و غیرمستقیم به پرندگان مهاجر باشد. این وضعیت می‌تواند منجر به تغییر الگوی طبیعی پراکنش و رفتار تغذیه‌ای پرندگان در منطقه شود.

- بخش قابل توجهی از پرندگان در نواحی عمیق تر دریا حضور داشتند، اما به دلیل فاصله زیاد از ساحل و محدودیت شرایط دید، شناسایی دقیق آن‌ها با استفاده از دوربین دوچشمی و تلسکوپ امکان پذیر نبود. در این شرایط، انجام سرشماری دقیق مستلزم استفاده از قایق است که در زمان اجرای سرشماری در دسترس نبود. این موضوع به عنوان یکی از محدودیت‌های روش شناختی این بخش از پایش تلقی می‌شود و باید در تفسیر نتایج مدنظر قرار گیرد.
- در جریان پایش، تعداد سه لاشه کاکایی در محدوده ساحلی مشاهده شد که از نظر ظاهری تازه به نظر می‌رسیدند. با این حال، به دلیل نبود شواهد کافی، علت مرگ لاشه‌ها مشخص نشد و نیازمند بررسی‌های تکمیلی است.
- با توجه به مشاهدات انجام شده، توصیه می‌شود پایش هدفمند سواحل چالوس تا نور با تمرکز بر بررسی منابع غذایی مصنوعی، الگوهای غذادهی انسانی و پیامدهای آن بر تجمع گونه‌های فرصت طلب در دستور کار قرار گیرد. همچنین، برای افزایش دقت سرشماری پرندگان دریازی در این محدوده، استفاده از قایق در برنامه‌های پایش آتی پیشنهاد می‌شود. بررسی منظم لاشه‌های مشاهده شده و مستندسازی علل احتمالی مرگ نیز می‌تواند به شناسایی تهدیدهای پنهان در این بخش از ساحل کمک کند.
- یک فرد اردک چشم‌طلایی (گونه کمیاب) مشاهده و از آن تصویربرداری انجام شد.

ساحل خزر از تنکابن به چالوس:

- در کاکایی‌های صورتی، ناحیه سینه در حال تغییر رنگ و صورتی شدن بود که با توجه به فصل، نیازمند بررسی بیشتر است.
- این الگوی تغییر رنگ در کاکایی‌های صورتی در شرق مازندران مشاهده نشد، در حالی که در غرب استان دیده شد، که می‌تواند نشان‌دهنده تفاوت یا عدم همگنی کامل میان جمعیت‌های مهاجر شرق و غرب مازندران باشد.
- در کاکایی‌های سرسیاه، تغییر رنگ سر و سیاه شدن آن مشاهده شد.
- تمرکز اصلی سرشماری در این سایت بر دهانه پل کاظم‌رود قرار داشت.
- در محدوده مورد بررسی، غذادهی به پرندگان توسط افراد مشاهده شد.
- پیشنهاد می‌شود برای مدیریت این وضعیت، مکان مشخصی برای غذادهی تعیین شود و با نصب تابلوهای اطلاع‌رسانی و محدودکننده، از غذادهی در نقاط حساس جلوگیری شود.
- در زمان انجام سرشماری، فعالیت عمرانی برای احداث دو سازه در حریم رودخانه در حال انجام بود.
- به دلیل فعالیت‌های عمرانی، جمعیت پرندگان در زمان سرشماری در دهانه رودخانه پایین‌تر از حد انتظار بود.

- با توجه به وجود اماکن نظامی محدود در محدوده عباس آباد و شرایط امنیتی در تاریخ سرشماری، پایش این سایت به صورت پیاده و در طول مسیر انجام شد.

تصویر شماره ۳۵ - فعالیت های عمرانی

تصویر شماره ۳۶ - غذادهی به پرندگان

ساحل خزر از رامسر به تنکابن

- در محدوده ساحلی شمال فرودگاه رامسر، به دلیل حفاظت فرودگاهی و محدودیت‌های امنیتی و نظامی، تراکم قابل توجهی از پرندگان آبی و کنارآبی مشاهده شد. در این محدوده، گونه‌هایی از جمله اردک سیاه‌کاکل، کشیم‌ها و سایر گونه‌های وابسته به زیستگاه‌های ساحلی با فراوانی قابل ملاحظه حضور داشتند. به نظر می‌رسد کاهش تردد انسانی، نبود فعالیت‌های مزاحم و سطح بالای کنترل و حفاظت فیزیکی منطقه نقش مهمی در شکل‌گیری این تجمع ایفا کرده است.
- بر اساس مشاهدات میدانی، این بخش از ساحل در حال حاضر یکی از نقاط داغ (Hotspot) حضور پرندگان آبی و کنارآبی در غرب استان مازندران محسوب می‌شود. تداوم شرایط امنیتی و حفاظتی موجود، عملاً این محدوده را به زیستگاهی امن و پایدار برای استقرار پرندگان مهاجر تبدیل کرده است.
- با توجه به سطح بالای امنیت منطقه، این محدوده ظرفیت مناسبی برای راه‌اندازی سامانه پایش آنلاین حضور و جابه‌جایی پرندگان دارد. امنیت زیرساخت‌ها و تجهیزات در این سایت نسبت به سایر نقاط ساحلی بالاتر بوده و امکان نصب و نگهداری تجهیزات پایشی از جمله دوربین‌های ثابت با ریسک کمتری همراه است.
- پیشنهاد می‌شود با تدوین و امضای تفاهم‌نامه‌ای رسمی میان سازمان حفاظت محیط زیست، فرودگاه رامسر و نهادهای نظامی ذی‌ربط، چارچوب مشخصی برای حفظ وضعیت موجود، جلوگیری از ایجاد مزاحمت‌های انسانی و اجرای پایش مستمر پرندگان در این محدوده تعریف شود. این اقدام می‌تواند ضمن تثبیت شرایط مطلوب فعلی، این سایت را به یکی از نمونه‌های موفق همزیستی امنیت، مدیریت فضایی و حفاظت از تنوع زیستی در سواحل شمالی کشور تبدیل کند.
- در مجموع، شواهد میدانی نشان می‌دهد که محدوده ساحلی شمال فرودگاه رامسر در شرایط کنونی، یکی از مهم‌ترین و پایدارترین زیستگاه‌های پرندگان آبی و کنارآبی در غرب استان مازندران به‌شمار می‌رود و شایسته توجه ویژه در برنامه‌های پایش و حفاظت است.

جدول شماره ۳۰ - نتایج سرشماری ساحل خزر از میانکاله به بابلسر

کد گونه	نام علمی گونه‌ها	نام فارسی گونه‌ها	نام انگلیسی گونه‌ها	تعداد
PODCR	Podiceps cristatus	کشیم بزرگ	Great Crested Grebe	۳۳
PODNI	Podiceps nigricollis	کشیم گردن سیاه	Black-necked Grebe	۱
PHACA	Phalacrocorax carbo	باکلان بزرگ	Great Cormorant	۵۷
EGRGA	Egretta garzetta	اگرت کوچک	Little Egret	۱
ANATI	Anatinae spp	انواع اردک	Unidentified Ducks	۲
LARAM	Larus armenicus	کاکایی ارمنی	Armenian Gull	۱
LARCC	Larus cachinnans	کاکایی خزری	Caspian Yellow-legged Gull	۳۳
LARIC	Larus ichthyaetus	کاکایی سر سیاه بزرگ	Great Black-headed Gull	۳
LARRI	Larus ridibundus	کاکایی سرسیاه	Black-headed Gull	۳۵۳
LARGE	Larus genei	کاکایی صورتی	Slender-billed Gull	۱۲۴
LARUS	Larus spp	انواع کاکایی	Unidentified Gulls	۷۰
STECA	Sterna caspia	پرستوی دریایی خزر	Caspian Tern	۱
STERN	Sternidae spp	انواع پرستوی دریایی	unidentified Sterna terns	۱
MOTAL	Motacilla alba	دم جنبانک ابلق	Pied Wagtail	۲
TOTAL		تعداد کل		۶۸۲
Total Species		تعداد کل گونه‌ها		۱۴
Total Waterbirds		تعداد کل آبی و کنارآبی		۶۸۰
Total Waterbirds Species		تعداد گونه‌های آبی و کنارآبی		۱۳
Total Raptors		تعداد پرندگان شکاری		۰
Total Raptors Species		تعداد گونه‌های پرندگان شکاری		۰
Total other birds		تعداد سایر پرندگان		۲
Total other birds Species		تعداد گونه‌های سایر پرندگان		۱

جدول شماره ۳۱ - نتایج سرشماری ساحل خزر از نور به بابلسر

کد گونه	نام علمی گونه‌ها	نام فارسی گونه‌ها	نام انگلیسی گونه‌ها	تعداد
PODCR	Podiceps cristatus	کشیم بزرگ	Great Crested Grebe	۱۰۰
PODNI	Podiceps nigricollis	کشیم گردن سیاه	Black-necked Grebe	۱۰
CASAL	Casmerodius albus	اگرت بزرگ	Great White Egret	۱
EGRGA	Egretta garzetta	اگرت کوچک	Little Egret	۲
LARAM	Larus armenicus	کاکایی ارمنی	Armenian Gull	۴
LARCC	Larus cachinnans	کاکایی خزری	Caspian Yellow-legged Gull	۴
LARRI	Larus ridibundus	کاکایی سرسیاه	Black-headed Gull	۷۰۵
LARGE	Larus genei	کاکایی صورتی	Slender-billed Gull	۱۵۴
LARUS	Larus spp	انواع کاکایی	Unidentified Gulls	۵۵
MOTAL	Motacilla alba	دم جنبانک ابلق	Pied Wagtail	۳۰
TOTAL		تعداد کل		۱۰۶۵
Total Species		تعداد کل گونه‌ها		۱۰
Total Waterbirds		تعداد کل آبی و کنارآبی		۱۰۳۵
Total Waterbirds Species		تعداد گونه‌های آبی و کنارآبی		۹
Total Raptors		تعداد پرندگان شکاری		۰
Total Raptors Species		تعداد گونه‌های پرندگان شکاری		۰
Total other birds		تعداد سایر پرندگان		۳۰
Total other birds Species		تعداد گونه‌های سایر پرندگان		۱

جدول شماره ۳۲ - نتایج سرشماری ساحل خزر از چالوس به نور

کد گونه	نام علمی گونه‌ها	نام فارسی گونه‌ها	نام انگلیسی گونه‌ها	تعداد
PODCR	Podiceps cristatus	کشیم بزرگ	Great Crested Grebe	۱۷
PODNI	Podiceps nigricollis	کشیم گردن سیاه	Black-necked Grebe	۲۴
PHACA	Phalacrocorax carbo	باکلان بزرگ	Great Cormorant	۱۴
EGRGA	Egretta garzetta	اگرت کوچک	Little Egret	۶
ANAST	Anas strepera	اردک ارده‌ای	Gadwall	۵
ANAPL	Anas platyrhynchos	اردک سرسبز	Mallard	۱۴۵
AYTFU	Aythya fuligula	اردک سیاه کاکل	Tufted Duck	۲
BUCCL	Bucephala clangula	اردک چشم طلایی	Goldeneye	۱
ANATI	Anatinae spp	انواع اردک	Unidentified Ducks	۲۰
CHAAL	Charadrius alexandrinus	سلیم کوچک	Kentish Plover	۱۸
TRIOC	Tringa ochropus	آبچلیک تک زی	Green Sandpiper	۱
ACTHY	Actitis hypoleucos	آبچلیک آوازخوان	Common Sandpiper	۱
LARC�	Larus canus	کاکایی نوک سبز	Common Gull	۲
LARAM	Larus armenicus	کاکایی ارمنی	Armenian Gull	۱
LARCC	Larus cachinnans	کاکایی خزری	Caspian Yellow-legged Gull	۲
LARRI	Larus ridibundus	کاکایی سرسیاه	Black-headed Gull	۶۵۰
LARGE	Larus genei	کاکایی صورتی	Slender-billed Gull	۱۷
LARUS	Larus spp	انواع کاکایی	Unidentified Gulls	۱۴۰
STENI	Sterna nilotica	پرستوی دریایی نوک کلفت	Gull-billed Tern	۱
ALCAT	Alcedo atthis	ماهی خورک کوچک	Kingfisher	۱
MOTAL	Motacilla alba	دم جنبانک ابلق	Pied Wagtail	۲۵

کد گونه	نام علمی گونه‌ها	نام فارسی گونه‌ها	نام انگلیسی گونه‌ها	تعداد
MOTCT	Motacilla citreola	دم جنبانک سرزرد	Citrine Wagtail	۱
ANTSP	Anthus spinoletta	پیپت تالابی	Water Pipit	۱
TOTAL		تعداد کل		۱۰۹۵
Total Species		تعداد کل گونه‌ها		۲۳
Total Waterbirds		تعداد کل آبی و کنارآبی		۱۰۶۷
Total Waterbirds Species		تعداد گونه‌های آبی و کنارآبی		۱۹
Total Raptors		تعداد پرندگان شکاری		۰
Total Raptors Species		تعداد گونه‌های پرندگان شکاری		۰
Total other birds		تعداد سایر پرندگان		۲۸
Total other birds Species		تعداد گونه‌های سایر پرندگان		۴

جدول شماره ۳۳ - نتایج سرشماری ساحل خزر از تنکابن به چالوس (عباس آباد)

کد گونه	نام علمی گونه‌ها	نام فارسی گونه‌ها	نام انگلیسی گونه‌ها	تعداد
PODCR	Podiceps cristatus	کشیم بزرگ	Great Crested Grebe	۳۰
PHACA	Phalacrocorax carbo	باکلان بزرگ	Great Cormorant	۳۰
EGRGA	Egretta garzetta	اگرت کوچک	Little Egret	۳
CHAAL	Charadrius alexandrinus	سلیم کوچک	Kentish Plover	۷
LARCC	Larus cachinnans	کاکایی خزری	Caspian Yellow-legged Gull	۵
LARRI	Larus ridibundus	کاکایی سرسیاه	Black-headed Gull	۵۲۰
LARGE	Larus genei	کاکایی صورتی	Slender-billed Gull	۳۰
LARUS	Larus spp	انواع کاکایی	Unidentified Gulls	۲۰
MOTAL	Motacilla alba	دم جنبانک ابلق	Pied Wagtail	۲۶
TOTAL		تعداد کل		۶۷۱
Total Species		تعداد کل گونه‌ها		۹
Total Waterbirds		تعداد کل آبی و کنارآبی		۶۴۵
Total Waterbirds Species		تعداد گونه‌های آبی و کنارآبی		۸
Total Raptors		تعداد پرندگان شکاری		۰
Total Raptors Species		تعداد گونه‌های پرندگان شکاری		۰
Total other birds		تعداد سایر پرندگان		۲۶
Total other birds Species		تعداد گونه‌های سایر پرندگان		۱

جدول شماره ۳۴ - نتایج سرشماری ساحل خزر از رامسر به تنکابن

کد گونه	نام علمی گونه‌ها	نام فارسی گونه‌ها	نام انگلیسی گونه‌ها	تعداد
PODCR	Podiceps cristatus	کشیم بزرگ	Great Crested Grebe	۴۳۷
PODNI	Podiceps nigricollis	کشیم گردن سیاه	Black-necked Grebe	۸
PHAPY	Phalacrocorax pygmaeus	باکلان کوچک	Pygmy Cormorant	۴۰
PHACA	Phalacrocorax carbo	باکلان بزرگ	Great Cormorant	۹
CASAL	Casmerodius albus	اگرت بزرگ	Great White Egret	۴
ANAST	Anas strepera	اردک ارده‌ای	Gadwall	۴۲
ANAPL	Anas platyrhynchos	اردک سرسبز	Mallard	۱۸۵
AYTFU	Aythya fuligula	اردک سیاه کاکل	Tufted Duck	۹۵
TRIOC	Tringa ochropus	آبچلیک تک زی	Green Sandpiper	۳
LARCC	Larus cachinnans	کاکایی خزری	Caspian Yellow-legged Gull	۹
LARRI	Larus ridibundus	کاکایی سرسیاه	Black-headed Gull	۴۴۰
LARGE	Larus genei	کاکایی صورتی	Slender-billed Gull	۱۴
LARUS	Larus spp	انواع کاکایی	Unidentified Gulls	۷۰
MOTAL	Motacilla alba	دم جنبانک ابلق	Pied Wagtail	۱
TOTAL		تعداد کل		۱۳۵۷
Total Species		تعداد کل گونه‌ها		۱۴
Total Waterbirds		تعداد کل آبی و کنارآبی		۱۳۵۶
Total Waterbirds Species		تعداد گونه‌های آبی و کنارآبی		۱۳
Total Raptors		تعداد پرندگان شکاری		۰
Total Raptors Species		تعداد گونه‌های پرندگان شکاری		۰
Total other birds		تعداد سایر پرندگان		۱
Total other birds Species		تعداد گونه‌های سایر پرندگان		۱

۷. جدول نتایج کلی

جدول شماره ۳۵ - نتایج سرشماری به تفکیک گونه‌ها

تعداد	نام انگلیسی گونه‌ها	نام فارسی گونه‌ها	نام علمی گونه‌ها
Podicipedidae کشیم‌ها			
۷۰۳	Great Crested Grebe	کشیم بزرگ	Podiceps cristatus
۷۴	Black-necked Grebe	کشیم گردن سیاه	Podiceps nigricollis
۱۲۸	Little Grebe	کشیم کوچک	Tachybaptus ruficollis
Pelecanidae پلیکان‌ها			
۳	Great White Pelican	پلیکان سفید	Pelecanus onocrotalus
۷۳	Dalmatian Pelican	پلیکان پاخاکستری	Pelecanus crispus
Phalacrocoracidae باکلان‌ها			
۲۴۵	Pygmy Cormorant	باکلان کوچک	Phalacrocorax pygmaeus
۹۸۴۱	Great Cormorant	باکلان بزرگ	Phalacrocorax carbo
Ardeidae حواصیل‌ها			
۳۱۱	Grey Heron	حواصیل خاکستری	Ardea cinerea
۲	Purple Heron	حواصیل ارغوانی	Ardea purpurea
۲۲۹	Great White Egret	اگرت بزرگ	Casmerodius albus
۱۵۳	Little Egret	اگرت کوچک	Egretta garzetta
Threskiornithidae اکراس‌ها			
۲	Glossy Ibis	اکراس سیاه	Plegadis falcinellus
۴	White Spoonbill	کفچه نوک	Platalea leucorodia
Phoenicopteridae فلامینگوها			
۵۹۶۳	Greater Flamingo	فلامینگوی بزرگ	Phoenicopterus roseus
Anatidae مرغابی‌ها			
۹	White-fronted Goose	غاز پیشانی سفید بزرگ	Anser albifrons
۷۹۷	Greylag Goose	غاز خاکستری	Anser anser
۱۹	Whooper Swan	قوی فریادکش	Cygnus cygnus
۱۱	Mute Swan	قوی گنگ	Cygnus olor
۳۱۲	Ruddy Shelduck	آنقوت	Tadorna ferruginea
۷۸۰	Shelduck	تنجه	Tadorna tadorna

تعداد	نام انگلیسی گونه‌ها	نام فارسی گونه‌ها	نام علمی گونه‌ها
۳۵۹	Wigeon	گیلار	Anas penelope
۶۶۹	Gadwall	اردک ارده‌ای	Anas strepera
۴۴۰۳	Green-winged Teal	خوتکا	Anas crecca
۴۳۱۰	Mallard	اردک سرسبز	Anas platyrhynchos
۶۸۳	Northern Pintail	فیلوش	Anas acuta
۳	Garganey	خوتکا ابروسفید	Anas querquedula
۱۰۲۶	Northern Shoveler	اردک نوک پهن	Anas clypeata
۱۰	Marbled Teal	اردک مرمری	Marmaronetta angustirostris
۵	Red-crested Pochard	اردک تاجدار	Netta rufina
۵۱۷	Pochard	اردک سرحنایی	Aythya ferina
۱۲۰	Tufted Duck	اردک سیاه کاکل	Aythya fuligula
۱	Goldeneye	اردک چشم طلایی	Bucephala clangula
۱۰۹۹۰	Unidentified Ducks	انواع اردک	Anatinae spp.
Rallidae یلوه‌ها			
۹	Water Rail	یلوه آبی	Rallus aquaticus
۴۵	Moorhen	چنگر نوک‌سرخ	Gallinula chloropus
۵	Purple Swampen	طاووسک	Porphyrio porphyrio
۱۷۷۶	Common Coot	چنگر معمولی	Fulica atra
Haematopodidae صدف خوار			
۴	Eurasian Oystercatcher	صدف خوار	Haematopus ostralegus
Recurvirostridae نوک خنجری‌ها			
۴۱	Black-winged Stilt	چوب پا	Himantopus himantopus
۲۹۰	Avocet	نوک خنجری (آووست)	Recurvirostra avosetta
Charadriidae سلیم‌ها			
۱۲۶۳	Northern Lapwing	خروس کولی	Vanellus vanellus
۹	White-tailed Plover	خروس کولی دم‌سفید	Vanellus leucurus
۳۹۴	Eurasian Golden Plover	سلیم طلایی اروپایی	Pluvialis apricaria
۷	Grey Plover	سلیم خاکستری	Pluvialis squatarola
۱۳۸	Ringed Plover	سلیم طوقی معمولی	Charadrius hiaticula
۶۹	Little Ringed Plover	سلیم طوقی کوچک	Charadrius dubius
۶۳	Kentish Plover	سلیم کوچک	Charadrius alexandrinus
۱۷	Lesser Sandplover	سلیم شنی کوچک	Charadrius mongolus

تعداد	نام انگلیسی گونه‌ها	نام فارسی گونه‌ها	نام علمی گونه‌ها
۳	Greater Sandplover	سلیم شنی بزرگ	Charadrius leschenaultii
۱۰۵	unidentified Charadrius plovers	انواع سلیم	Charadrius spp.
Scolopacidae آبچلیک ها			
۱۱	Black-tailed Godwit	گیلان‌شاه دم سیاه	Limosa limosa
۱	Bar-tailed Godwit	گیلان‌شاه حنایی	Limosa lapponica
۲	Whimbrel	گیلان‌شاه ابروسفید	Numenius phaeopus
۲۸	Eurasian Curlew	گیلان‌شاه بزرگ	Numenius arquata
۵	Spotted Redshank	آبچلیک خالدار	Tringa erythropus
۷۹	Redshank	آبچلیک پاسرخ	Tringa totanus
۲۸	Greenshank	آبچلیک پاسبز	Tringa nebularia
۳۶	Green Sandpiper	آبچلیک تک زی	Tringa ochropus
۲۵	Wood Sandpiper	آبچلیک دودی	Tringa glareola
۲	Terek Sandpiper	آبچلیک نوک سربالا	Tringa cinereus
۳	unidentified Tringa sandpipers	انواع آبچلیک	Tringa spp.
۱۰۵	Common Sandpiper	آبچلیک آوازخوان	Actitis hypoleucos
۵۸	Great Snipe	پاشلک بزرگ	Gallinago media
۴۴۹	Common Snipe	پاشلک معمولی	Gallinago gallinago
۱۰۶	Jack Snipe	پاشلک کوچک	Lymnocyrtus minimus
۳۸	Sanderling	تلیله سفید	Calidris alba
۱۴	Little Stint	تلیله کوچک	Calidris minuta
۱۵۸	Dunlin	تلیله شکم سیاه	Calidris alpina
۲	Curlew Sandpiper	تلیله بلوطی	Calidris ferruginea
۴	Ruff	آبچلیک شکیل	Philomachus pugnax
۸۴۷	Unidentified Waders	انواع پرندگان کنارآبزی	Unidentified Waders
Laridae کاکائیه ها			
۲	Common Gull	کاکایی نوک سبز	Larus canus
۴۱	Armenian Gull	کاکایی ارمنی	Larus armenicus
۱۰۹	Caspian Yellow-legged Gull	کاکایی خزری	Larus cachinnans
۸	Great Black-headed Gull	کاکایی سر سیاه بزرگ	Larus ichthyaetus
۳۷۹۵	Black-headed Gull	کاکایی سرسیاه	Larus ridibundus
۶۲۱	Slender-billed Gull	کاکایی صورتی	Larus genei
۵۵۹	Unidentified Gulls	انواع کاکایی	Larus spp.

تعداد	نام انگلیسی گونه‌ها	نام فارسی گونه‌ها	نام علمی گونه‌ها
Sternidae پرستوهای دریایی			
۴	Whiskered Tern	پرستوی دریایی تیره	Chlidonias hybridus
۱۶	White-winged Black Tern	پرستوی دریایی بال سفید	Chlidonias leucoptera
۶	Gull-billed Tern	پرستوی دریایی نوک کلفت	Sterna nilotica
۱	Caspian Tern	پرستوی دریایی خزر	Sterna caspia
۱	Little Tern	پرستوی دریایی کوچک	Sterna albifrons
۱۱۲	unidentified Sterna terns	انواع پرستوی دریایی	Sternidae spp.
Accipitridae قوш‌ها			
۱۴	White-tailed Sea Eagle	عقاب دریایی دم سفید	Haliaeetus albicilla
۶۹	Marsh Harrier	سنقر تالابی	Circus aeruginosus
۴	Greater Spotted Eagle	عقاب تالابی (خالداری بزرگ)	Aquila clanga
Alcedinidae ماهی خورک‌ها			
۲۳	Kingfisher	ماهی خورک کوچک	Alcedo atthis
Motacilidae دم جنبانک‌ها			
۱۶۸	Pied Wagtail	دم جنبانک ابلق	Motacilla alba
۱	Citrine Wagtail	دم جنبانک سرزرد	Motacilla citreola
۵۲	Water Pipit	پیپت تالابی	Anthus spinoletta
Emberizidae زرده پره‌ها			
۱۹۵	Reed Bunting	زرده پره تالابی	Emberiza schoeniclus
Additional سایر پرندگان			
۴	Long-legged Buzzard	سارگپه پابلند	Buteo rufinus
۱	Falco peregrinus	بحری	Peregrine Falcon
۱	Eastern Imperial Eagle	عقاب شاه‌ی	Aquila heliaca
۲	Montagu`s Harrier	سنقر گندم‌زار	Circus pygargus
۳	Pallid Harrier	سنقر سفید	Circus macrourus
۳	Hen Harrier	سنقر خاکستری	Circus cyaneus
۲۲	Black Kite	کور کور سیاه	Milvus migrans
۱	Eurasian Sparrowhawk	قرقی	Accipiter nisus
۳	Common Kestrel	دلیجه	Falco tinnunculus
۸	Common Reed Warbler	سسک نیزار	Acrocephalus scirpaceus
۲	Sedge Warbler	سسک جگنزار	Acrocephalus schoenobaenus
۲	Marsh Warbler	سسک تالابی زیتونی	Acrocephalus palustris

نام علمی گونه‌ها	نام فارسی گونه‌ها	نام انگلیسی گونه‌ها	تعداد
Acrocephalus dumetorum	سسک تالابی	Blyth's Reed Warbler	۱
Acrocephalus melanopogon	سسک ابرو سفید	Moustached Warbler	۲
Phylloscopus trochilus	سسک بیدی	Willow Warbler	۲۱
Cettia cetti	سسک دم پهن	Cetti's Warbler	۸
Anthus richardi	پیپت پادراز	Richard's Pipit	۲
Luscinia svecica	گلو آبی	Bluethroat	۲
Motacilla cinerea	دم جنبانک خاکستری	Grey Wagtail	۳
Emberiza schoeniclus	زرد پره نیزار	Common Reed Bunting	۳
TOTAL	تعداد کل		۵۴۸۸۹
Total Species	تعداد کل گونه‌ها		۱۱۲
Total Waterbirds	تعداد کل آبی و کنارآبی		۵۴۲۶۹
Total Waterbirds Species	تعداد گونه‌های آبی و کنارآبی		۸۴
Total Raptors	تعداد پرندگان شکاری		۱۲۷
Total Raptors Species	تعداد گونه‌های پرندگان شکاری		۱۲
Total other birds	تعداد سایر پرندگان		۴۹۳
Total other birds Species	تعداد گونه‌های سایر پرندگان		۱۶

* گونه Pallas's Gull در فهرست گونه‌ها تحت عنوان Great Black-headed Gull ثبت شد.

۸. همراهان و تشکر

در پایان، از تمامی داوطلبان و همیاران محلی که در مراحل مختلف سرشماری مشارکت داشتند، صمیمانه سپاسگزاری می‌شود. همچنین از کارشناسان و پرسنل اداره کل حفاظت محیط زیست استان مازندران و ادارات شهرستانی در شهرهای مختلف استان که با هماهنگی‌های میدانی، همراهی تخصصی و تسهیل دسترسی به سایت‌ها نقش مؤثری در اجرای این برنامه داشتند، قدردانی می‌شود. همکاری همه افرادی که به هر شکل در برنامه ریزی، اجرا، پشتیبانی لجستیکی و ثبت داده‌ها کمک کردند، سهم مهمی در انجام دقیق تر این سرشماری داشت.

همچنین از جناب آقای دکتر محمدرضا کنعانی، مدیرکل محترم اداره حفاظت محیط زیست استان مازندران، که با دغدغه‌مندی و تعهد، در راستای بهبود وضعیت محیط زیست استان مازندران تلاش می‌کنند و زمینه انجام این سرشماری را در شرایطی مناسب فراهم کردند، صمیمانه قدردانی می‌کنیم.